

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

ÖVERSIKTSPLAN FÖR HÄRRYDA KOMMUN 2025

Innehållsförteckning

SAMRÅDSREDOGÖRELSE.....	1
INLEDNING	3
SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE.....	4
FÖRTECKNING AV INKOMNA YTTRANDEN	5
FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET	8
YTTRANDEN	11
LÄNSSTYRELSEN OCH ANDRA STATLIGA MYNDIGHETER.....	11
REGION	38
GRANNKOMMUNER	41
BOLAG, FÖRENINGAR, NÄMNDER ETC.....	51
ENSKILDA.....	74
SAMMANFATTNING AV YTTRANDEN FRÅN SAMRÅDET FÖR DEN FÖRDJUPADE ÖVERSIKTSPLANEN FÖR LANDVETTER SÖDRA.....	81

INLEDNING

Kommunstyrelsen godkände den 24 november 2022 att genomföra samråd om förslaget till ny översiktsplan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Samrådet pågick mellan 16 januari och 17 mars 2023.

I samrådsredogörelsen redovisas alla yttranden som inkommit till kommunen i samband med samrådet samt hur de har hanterats vidare i arbetet. Under granskningen finns ytterligare en möjlighet att yttra sig över förslaget till översiktsplan.

Invånare i kommunen kan bidra med sina synpunkter på översiktsplanen fram till och med sista dagen på granskningen genom att använda ett formulär på Härryda kommuns hemsida [Arbete med ny översiktsplan - Härryda kommun \(harryda.se\)](https://www.harryda.se/arbete-med-ny-oversiktsplan).

I redogörelsens kommentarer redovisas kommunens ställningstaganden till inkomna synpunkter, om de tillgodosetts eller inte och en motivering.

Under samrådet har det kommit in synpunkter från:

- Länsstyrelsen
- Statliga myndigheter
- Regioner
- Politiska partier
- Bolag, föreningar, nämnder, företag
- Enskilda

Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet medan övriga yttranden är sammanfattade och finns i sin helhet på kommunen och kan lämnas ut på begäran. Yttrandena redovisas under rubriker efter vem som yttrat sig och synpunkterna besvaras i underrubriken ”kommentar”.

Inkomna synpunkter från enskilda har sammanställts och besvarats tematiskt. Privatpersoner benämns inte med namn utan anges som enskilt yttrande med ett löpnummer för att värna personlig integritet enligt GDPR. Enligt samma lag har personuppgifter som förekommer i yttrandena också tagits bort.

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE

Under tiden 16 januari och 17 mars 2023 har översiktsplanen varit föremål för samråd enligt Plan- och bygglagen (2010:900) PBL. Samrådshandlingen togs fram som en digital plattform och nåddes i sin helhet via Hällyda kommuns webbplats på [Arbete med ny översiktsplan - Hällyda kommun \(harryda.se\)](https://www.harryda.se). Som komplement till den digitala samrådshandlingen fanns en sammanfattning av samrådsförslaget och planscher med kart- och textutsnitt om kommunens sju tätorter och landsbygdsområden i pdf-form.

Samrådshandlingar sändes till remissinstanser 2023-01-16 och har funnits tillgängliga i kulturhuset i Mölnlycke, kulturhuset i Landvetter, biblioteket i Hindås, biblioteket i Rävlanda samt i kommunhusets entré i Mölnlycke samt på kommunens hemsida.

Information publicerades och skickades ut 2023-01-16. Annonser infördes i Lokalpressen, Hällyda-Posten och i Göteborgs Posten 2023-01-14.

Under samrådet har det varit möjligt att lämna synpunkter på förslaget i en digital portal eller via mail/post. Kommunen har även lagt ut information om samrådet på kommunens Facebooksida med upplysning kring hur invånare kan ta del av förslag till översiktsplan och hur de kan lämna synpunkter. Synpunkter lämnade som kommentarer på Facebook betraktas ej som formella yttranden i processen.

Under samrådstiden har totalt 118 yttranden inkommit till kommunen.

Länsstyrelsen	1
Statliga myndigheter	9
Regioner	2
Grannkommuner	7
Politiska partier	2
Bolag, föreningar, nämnder, företag	19
Enskilda	78
Totalt	118

FÖRTECKNING AV INKOMNA YTTRANDE

Statliga myndigheter

1	Länsstyrelsen	
2	Försvarsmakten	Inget att erinra
3	LFV	
4	Lantmäteriet	Inget att erinra
5	PTS	
6	Skogsstyrelsen	
7	Statens geotekniska institut	
8	Svenska kraftnät	
9	Swedavia Airports	
10	Trafikverket	

Regioner

11	Göteborgsregionen (GR)
12	Västra Götalandsregionen

Grannkommuner

13	Göteborgs stad Stadsbyggnadsnämnden (SBN)
14	Göteborgs stad Kretslopp och vatten (KoV)
15	Lerum kommun
16	Marks kommun
17	Mölnåls stad
18	Partille kommun
19	Bollebygd kommun

Politiska partier

20	Centerpartiet i Härryda kommun
21	Miljöpartiet i Härryda kommun

Bolag, föreningar, nämnder, företag

22	Bohuslän museum
23	Ekeblad Bostad
24	Eon Energidistribution AB
25	Fraktkedjan Väst AB
26	Gryaab AB
27	Hindås Kommunalförening
28	Härryda Vatten och avfall AB (Hva ab)
29	Hällingsjö Byalag
30	LRF Härryda
31	Landvetter Södra Utveckling AB (LSUAB)
32	Mölnålsåns Fiskevårdsområdesförening , Västra sektionen (FVOF)
33	Mölnålsåns vattenråd

34	NEXT step Group
35	PostNord
36	Räddningstjänsten storgöteborg
37	Rävlanda Samhällsförening
38	Tornstaden
39	Vattenfall Eldistribution (Vattenfall)
40	Naturskyddsföreningen i Härryda

Enskilda

41	Enskilt yttrande
42	Enskilt yttrande
43	Enskilt yttrande
44	Enskilt yttrande
45	Enskilt yttrande
46	Enskilt yttrande
47	Enskilt yttrande
48	Enskilt yttrande
49	Enskilt yttrande
50	Enskilt yttrande
51	Enskilt yttrande
52	Enskilt yttrande
53	Enskilt yttrande
54	Enskilt yttrande
55	Enskilt yttrande
56	Enskilt yttrande
57	Enskilt yttrande
58	Enskilt yttrande
59	Enskilt yttrande
60	Enskilt yttrande
61	Enskilt yttrande
62	Enskilt yttrande
63	Enskilt yttrande
64	Enskilt yttrande
65	Enskilt yttrande
66	Enskilt yttrande
67	Enskilt yttrande
68	Enskilt yttrande
69	Enskilt yttrande
70	Enskilt yttrande
71	Enskilt yttrande
72	Enskilt yttrande
73	Enskilt yttrande
74	Enskilt yttrande
75	Enskilt yttrande
76	Enskilt yttrande
77	Enskilt yttrande
78	Enskilt yttrande

79	Enskilt yttrande
80	Enskilt yttrande
81	Enskilt yttrande
82	Enskilt yttrande
83	Enskilt yttrande
84	Enskilt yttrande
85	Enskilt yttrande
86	Enskilt yttrande
87	Enskilt yttrande
88	Enskilt yttrande
89	Enskilt yttrande
90	Enskilt yttrande
91	Enskilt yttrande
92	Enskilt yttrande
93	Enskilt yttrande
94	Enskilt yttrande
95	Enskilt yttrande
96	Enskilt yttrande
97	Enskilt yttrande
98	Enskilt yttrande
99	Enskilt yttrande
100	Enskilt yttrande
101	Enskilt yttrande
102	Enskilt yttrande
103	Enskilt yttrande
104	Enskilt yttrande
105	Enskilt yttrande
106	Enskilt yttrande
107	Enskilt yttrande
108	Enskilt yttrande
109	Enskilt yttrande
110	Enskilt yttrande
111	Enskilt yttrande
112	Enskilt yttrande
113	Enskilt yttrande
114	Enskilt yttrande
115	Enskilt yttrande
116	Enskilt yttrande
117	Enskilt yttrande
118	Enskilt yttrande

FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET

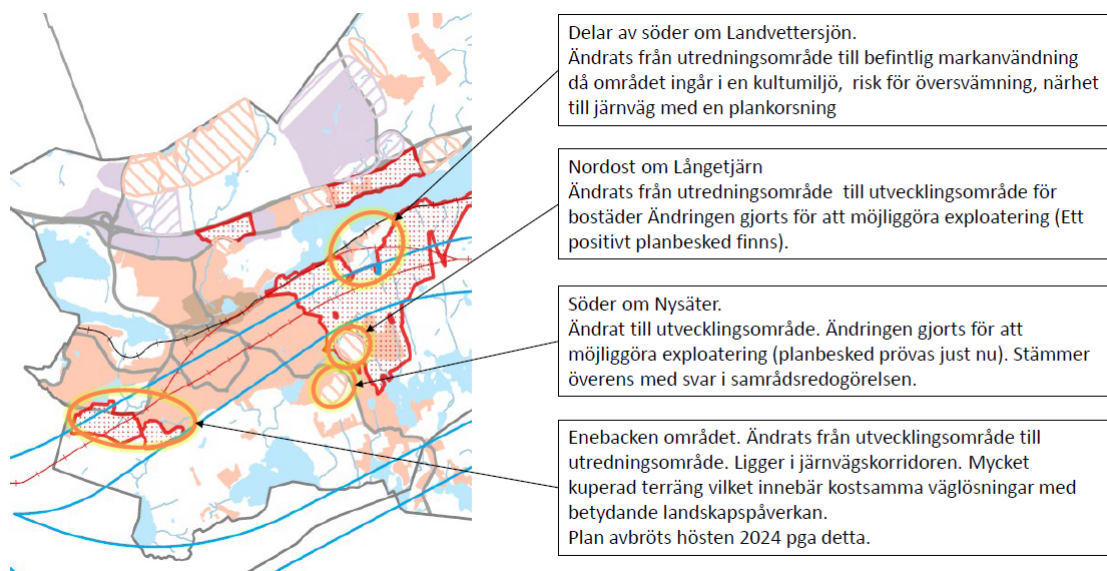
Sedan samrådet avslutats har alla inkomna synpunkter sammanställts och övervägts. I huvudsak har översiktsplanen vidareutvecklats för att tillgodose inkomna synpunkter.

Härreda kommun har gjort bedömningen att ytterligare utredningar som efterfrågas i inkomna yttranden ej tas fram som underlag till Ny Översiktsplan 2040.

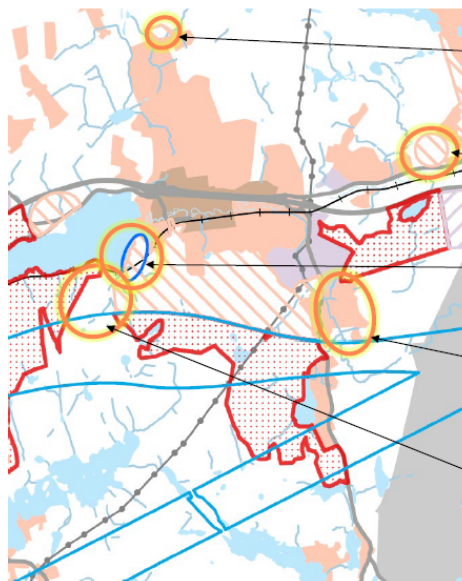
En övergripande översyn har gjorts av kartunderlaget i översiktsplanen. Vid samrådet fanns endast en karta – Mark- och vattenanvändningskartan – men inför granskningen har tre kartor tagits fram: Mark- och vattenanvändningskarta, sambandskarta och en riksintressekarta. Mark- och vattenanvändningskartan har vidareutvecklats och markanvändningen har justerats på vissa platser, vilket redovisas nedan. Transmissionsnät för el har också lagts till i denna karta. Bestämmelsen Natur har delats upp i två – Natur och Friluftsliv – vilka nu visas i ”Bygg din egen karta” (en digital karta som finns på kommunens hemsida). Flera kartlager har flyttats från mark- och vattenanvändningskartan till sambandskartan för ökad tydlighet. Samtidigt har vissa tidigare visade kartlager, såsom mångfunktionella stråk, badplatser och bytespunkter, tagits bort för att förenkla och renodla kartorna.

Nedan framgår vilka ytor som justerats/tagits bort ur förslaget efter samrådet

Områden runt Mölnlycke

Landvetter och Landvetter Södra

Norr om Mystens förskola
Ändrats till utvecklingsområde för att möjliggöra ny exploatering, bland annat ny kommunal skola

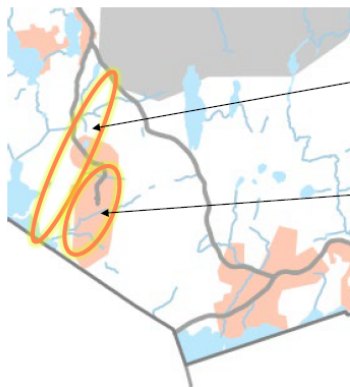
Vid Chalmers golfklubb
Ändrats till utvecklingsområde för bostäder för att möjliggöra ny exploatering, Finns positivt planbesked.

Ramberget
Ett LIS-område har lagts till.

Nya bostadsområdet i Björrod
Ändrats till sammanhållen bebyggelse för att spegla laga kraft vunnna detaljplan för bostäder.

Väster om Landvetter Södra
Utvecklingsområde har tagits bort. Området för Landvetter Södra justerats till det verkliga projektområde.

Vrestaby – väster om Eskilsby

Vrestaby
Möjlig framtida vägkopplingar har flyttats till sambandskartan

Vrestaby
Ändrats till sammanhållen bebyggelse. Speglar verkligheten

Dansered

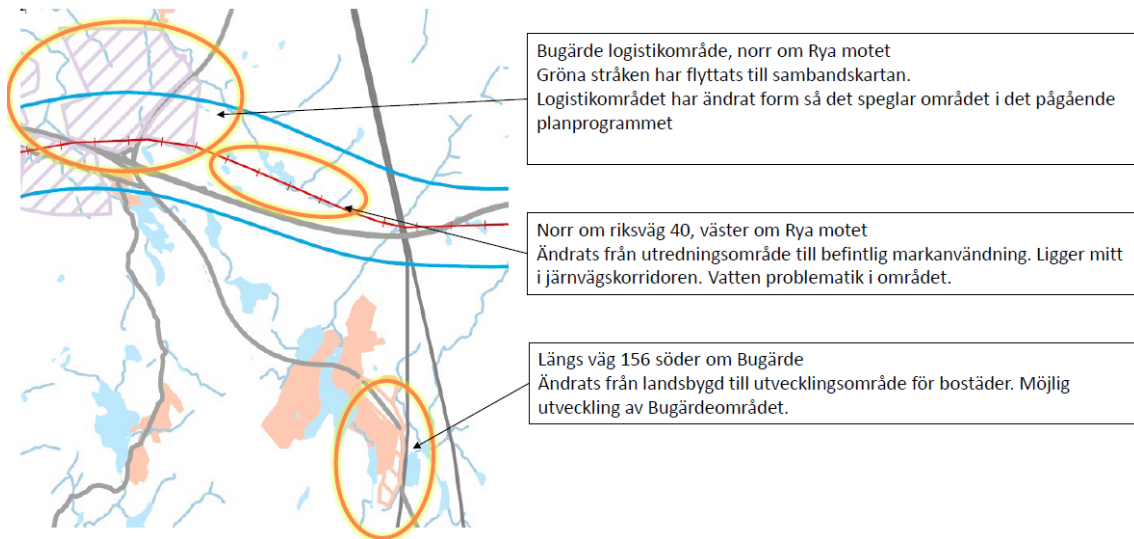
Området kring Härryda kyrka.
Ändrats från företagsområden till mångfunktionell bebyggelse. Inte lämpligt med ett företagsområde precis intill kyrkan

Dansered
Ändrad från combiterminal till utredningsområde.

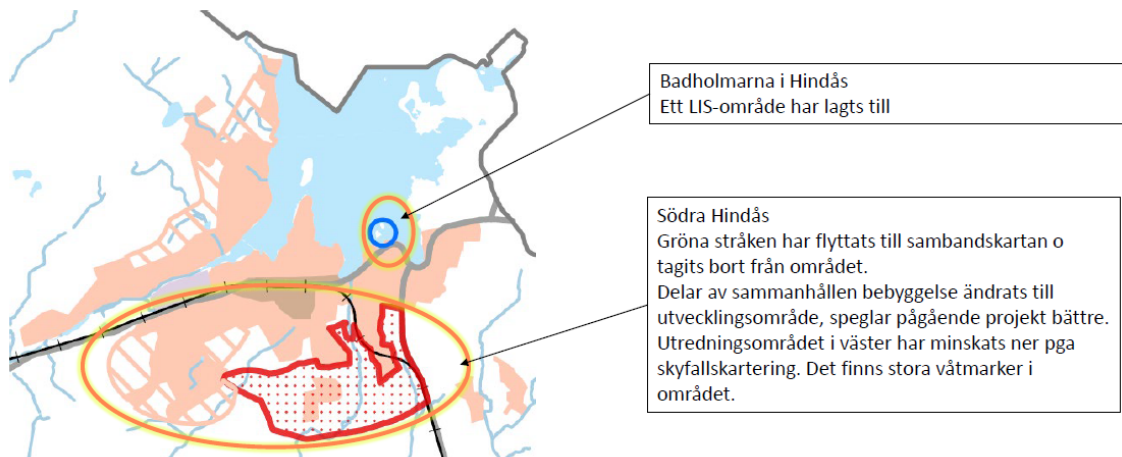
Dansered, området norr om Danseredsleden och parkeringsytan + ängen söder om Danseredsleden. Jordbruksmark ändras till utvecklingsområde för verksamhet. Positivt planbesked finns.

Kommunikationsstråken har flyttats till sambandskartan

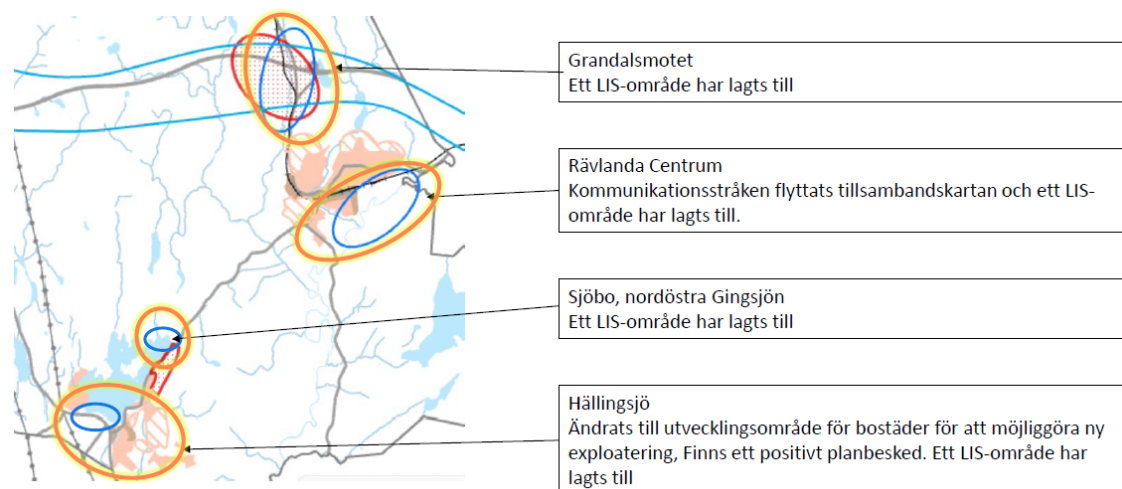
Rya motet och Stora Bugärde

Hindås

Rävlanda och Hällingsjö

Yttranden från samrådet för FÖP Landvetter Södra

Arbetet med att ta fram en fördjupad översiktsplan för Landvetter Södra avbröts efter samrådet 2020. Det har åberopats att samrådsredogörelsen för denna FÖP ska vara processmaterial för den nya översiktsplanen. ÖP-utskottet beslutade därför att en förenklad samrådsredogörelse för FÖPen ska tas fram inom ramen för översiktsplanarbetet, där inkomna synpunkter kort sammanfattas och bemöts. En sammanfattning av yttranden och bemötanden av FÖPen hittas i slutet av detta dokument.

YTTRANDEN

LÄNSSTYRELSEN OCH ANDRA STATLIGA MYNDIGHETER

I. Länsstyrelsen, Västra Götalands län yttrande daterat 2023-03-17

Inledning

Härryda kommun har ställt ut Översiktsplan Härryda kommun på samråd. Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10§ plan- och bygglagen (PBL) vid samråd om översiktsplan särskilt:

- ta till vara och samordna statens intressen,
- ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om mark- och vattenanvändningen,
- verka för att riksintressen tillgodoses – 3 och 4 kap. miljöbalken (MB), att miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. MB,
- verka för att mellankommunala frågor samordnas på lämpligt sätt samt
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Luftfartsverket (omfattas av sekretess), Svenska kraftnät, Statens geotekniska institut, Trafikverket, Skogsstyrelsen och Post- och telestyrelsen. Försvarsmakten avstår i detta fall från att yttra sig. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanens strategier och principer att bebyggelseutvecklingen bör koncentreras till kommunen sju tätorter genom förtätning, viss tillväxt i dess yttre områden och med bland annat värnade grönstråk, ger generellt förutsättningar för en god hushållning med resurser. Översiktsplanen kan med förtydliganden enligt detta yttrande ge god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Kommunen behöver redogöra tydligare för i de fall det finns risk för påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljövård respektive naturvård. Föreslagen markanvändning är inte anpassat till någon av korridorerna för ny järnväg av riksintresse, och risk för konflikt finns i några områden.

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN för buller respektive luft enligt 5 kap. MB följs. Det är inte tillräckligt väl beskrivet hur översiktsplanen medverkar till att MKN för vatten följs.

Kommunen föreslår inga områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, och bör motivera detta för ökad tydlighet. Det saknas också motivering för varför strandskydd kan upphävas i berörda områden.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner bör utvecklas.

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det gäller framför allt transport med farligt gods, översvämning vid höga flöden och skyfall, geoteknik, förorenade områden, luftkvalitet och buller.

Kommunen beskriver en ovisshet om framtiden, och att kommunens strategi för önskad fysisk struktur kommer att påverkas av nationella och internationella skeenden. Länsstyrelsen instämmer i denna bild, och vill därför uppmuntra kommunen att för en mer robust plan arbeta med olika scenarier i de fall det finns osäkerheter (exempelvis järnväg, och befolkningsutveckling). Flera kommunala underlag kan stötta ytterligare i att konkretisera planen, bland annat om trafik, gestaltad livsmiljö och kulturmiljö, och inte minst miljökonsekvensbeskrivningen (MKB).

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL Riksintressen

Naturvård och friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Det saknas en redogörelse för vilken påverkan översiktsplanen ger på respektive riksintresseområde för naturvård och friluftsliv och hur kommunen ska tillgodose riksintressena.

Länsstyrelsen noterar att åtminstone följande områden riskerar att ge negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresse för naturvård och/eller friluftsliv:

- Hällingsjö, väster där föreslagen markanvändning är mångfunktionell bebyggelse 1 km från resecentrum Hällingsjö
- Rävlanda, söder där föreslagen markanvändning är mångfunktionell bebyggelse 1 km från resecentrum Rävlanda
- Mölnlycke, väster där föreslagen markanvändning är mångfunktionell bebyggelse 1 km från resecentrum Mölnlycke
- Öster om Bråta där föreslagen markanvändning är Verksamheter blandade företagsområden, utvecklingsområden.

Av MKB framgår det att konsekvenserna av planförslaget innebär stora negativa effekter för naturmiljön i lokalt och regionalt perspektiv då stora ytor kommer att exploateras. Eftersom riksintresse för naturvård innefattas i begreppet ”naturmiljö” i MKB går det inte att utesluta att genomförandet av översiktsplanen kan innebära risk för påtaglig skada. För att tydliggöra hur kommunen ska tillgodose riksintressena i förslaget till översiktsplan måste påverkan på riksintresse för naturvård och friluftsliv beskrivas separat. Görs inte detta i översiktsplanen kommer denna bedömning i stället att behöva göras inom ramen för framtida detaljplanering vilket kan försvåra ett genomförande.

Länsstyrelsen noterar att riksintresseområdena för naturvård och friluftsliv ingår i de områden som klassas som hänsynsnivå 2 vilket är positivt.

Kommentar:

Geografisk utbredning av föreslagen utveckling i mark- och vattenanvändningskartan som ligger inom och i direkt anslutning till områden av riksintresse har setts över. Kommunen bedömer att de därmed inte riskerar ge negativ påverkan eller negativ skada på riksintresse för naturvård eller friluftsliv.

Vid planering och prövningar i eller i anslutning till riksintresseområden för naturvård och friluftsliv ska nödvändiga utredningar tas fram för att klarlägga åtgärdernas påverkan på riksintressena och dess värden samt ange åtgärder för att undvika eller minimera risken för påverkan. Dispenser och tillstånd för åtgärder inom områden av riksintresse ska sökas.

Riksintresse för naturvård och friluftsliv har i granskningsförslaget beskrivits separat.

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

MKB anger att planförslagets påverkan på ”kulturmiljö” bedöms vara oförändrade.

Länsstyrelsen finner detta otydligt då ändrad markanvändning för bostadsändamål ser ut att komma i konflikt med Länsstyrelsen Västra Götaland Yttrande 2023-03-17 4 (20) 401-1836-2023 riksintresset Stora Håltet. Kommunen behöver här beskriva om det finns risk för påtaglig skada på riksintressets värden, och motivera varför. Om det finns risk för påtaglig skada behöver kommunen redogöra för hur detta kan undvikas.

Planförslaget saknar generellt tillräcklig redogörelse för riksintresseområden för kulturmiljövården och hur dessa kan tillgodoses.

Kommentar:

Vid Stora Håltet föreslås ingen ny utveckling. Redovisningen av befintlig bebyggelse i direkt anslutning till Stora Håltet har setts över.

Vid prövningar av bygglov inom befintlig bebyggelse i anslutning till Stora Håltet ska nödvändiga utredningar tas fram för att klarlägga påverkan på riksintresset och dess värden. Eventuella dispenser och tillstånd ska sökas.

Kommunen bedömer att det inte finns risk för påtaglig skada på riksintressets värden då inga förändringar i riksintresset närhet planeras.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Genom Härryda kommun planeras en ny järnvägssträckning mellan Göteborg och Borås. Föreslagen markanvändning är inte anpassad till något av korridoralternativen i riksintresset. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att formulera generella riktlinjer kring hur bebyggelse oavsett korridor bör planeras. I väntan på besked kan kommunen som utgångspunkt beskriva hur kommunen kan förhålla sig utifrån olika scenarier för korridor och för stationslägen. Detta kan sedan eventuellt avgränsas inför granskning. Länsstyrelsen anser att det i nuläget finns risk för konflikt mellan riksintresse för framtida järnväg och kommande bebyggelse i Mölnlycke och i Härryda, främst gällande ett verksamhetsområde nordöst om flygplatsområdet. Länsstyrelsen anser även att det i nuläget finns risk för konflikt mellan riksintresset och utredningsområden, bland annat Landvetter Södra.

Kommunen anger felaktigt ett antal vägar som riksintressen. Den enda väg som är riksintresse i Härryda kommun är väg 40.

Kommunen nämner att planer på ytterligare en start- och landningsbana finns för Landvetter flygplats, och uppmanar Trafikverket att beakta de negativa effekter det kan ha för bebyggelseutvecklingen i kommunen. Även om ny start- och landningsbana ligger långt i framtiden bör kommunen presentera en strategi för hur kommunens bebyggelseutveckling kan anpassas efter riksintresset. Att enbart hänvisa till att Trafikverket bör arbeta med att minska influensområdenas storlek räcker inte som vägledning för bebyggelseplanering nära flygplatsen. 1
Riksintresse för elektronisk kommunikation finns inom kommunen. Liksom kommunen själva uppger kommer Länsstyrelsen att bevaka detta i detaljplaneringen.

Kommentar:

Härryda kommun har ställt sig bakom förslaget till ny järnväg Göteborg – Borås med bibana via Mölnlycke station.

I granskningshandlingen är väg 40 utpekad som kommunens enda väg av riksintresse.

Kommunens strategi för hur framtida bebyggelseutveckling kan samverka med riksintresset Göteborg-Landvetter flygplats är att utvecklingen ska ske i nära samverkan med Luftfartsverket, Forsvarsmakten och Swedavia AB och att tillstånd ska sökas i samband med prövning av åtgärder som riskerar att påverka riksintresset negativt. Vid risk för påtaglig skada ska kommunen redogöra för hur detta kan undvikas.

Geografisk utbredning av utvecklings- och utredningsområden har setts över i granskningsförslaget.

I kommande översyn av riksintresseprecisering anser Härryda kommun att Trafikverket bör beakta både flygets samt kommunens utvecklingsmöjligheter.

Vattenförsörjning (3 kap. 8 § MB)

Härryda kommun berörs av riksintresse för Göteborgs Stads dricksvattenanläggningar. Riksintresset saknas på fliken ”Bygg din egen 1 Riksintressen - stöd för hantering av riksintressen i fysisk planering (lansstyrelsen.se) Länsstyrelsen Västra Götaland Yttrande 2023-03-17 5 (20) 401-1836-2023 karta” varför det är svårt att se om området påverkas av kommunens planer. Kommunen behöver beskriva om riksintresset tillgodoses eller inte. Kommunen bör ha dialog med Havs- och vattenmyndigheten inför granskningen för att inhämta eventuella synpunkter.

Kommentar:

Riksintresset Göteborgs Stads dricksvattenanläggningar har lagts in i planhandlingarna i kartan över riksintressen och i ”Bygg din egen karta”. Samråd har skett med Havs- och vattenmyndigheten och i planbeskrivningen finns en redovisning av riksintressets värden. Kommunen bedömer att riksintresset tillgodoses.

Vid planering och prövningar i eller i anslutning till område som berör Göteborgs stads dricksvattenanläggningar ska nödvändiga utredningar tas fram för att klarlägga åtgärdernas påverkan på riksintresset och dess värden. Dispenser och tillstånd för åtgärder inom område av riksintresse för vattenförsörjning ska sökas.

Geografisk utbredning av föreslagen utveckling som ligger inom och i direkt anslutning till området av riksintresse har setts över i granskningsförslaget i syfte att begränsa påtaglig skada på riksintresset”.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

Då riksintressen för totalförsvarets militära del ska redovisas och tillgodoses i översiktsplanen vill Länsstyrelsen upplysa om att det på Försvarsmaktens hemsida² och i riksintressekatalogen finns aktuellt planeringsunderlag för riksintressen för totalförsvarets militära del, samt information om vad och hur samråd för olika ärenden och åtgärder i kommande skeden ska ske med Försvarsmakten. Läs mer i bifogat meddelande från Försvarsmakten. Försvarsmakten har nyligen aktualiserat sin redovisning av riksintressen med uppdaterad områdesbeskrivning (beslut 26 januari 2023).

Kommentar:

Yttrandet uppfattat.

Natura 2000 (4 kap. 8 § MB)

Kommunen bör förtydliga att Natura 2000-områden även kan påverkas av åtgärder som sker utanför området och att det är viktigt att undvika påverkan på Natura 2000-områden för åtgärder som sker både i och i anslutning till Natura 2000-områden. Detta gäller särskilt vattenrelaterade Natura 2000-områden som exempelvis Maderna-Haketjärn. Utvecklingsområdet norr om Tahult är ett exempel där eventuell påverkan på Natura 2000 uppstår eftersom området avvattnas till Natura 2000-området. I Mölndalsån finns också arter utpekade som Natura 2000-arter, själva området är dock inte utpekat enligt art- och habitat eller fågeldirektivet. Det bör även framgå i översiktsplanen att detaljplanering i eller i anslutning till Natura 2000-områden ställer stora krav på utredningar som till exempel fördjupad artutredning, och att utgångsläget bör vara att en sådan planering kan antas innebära betydande miljöpåverkan (BMP).

Kommentar:

Vid utveckling av området norr om Tahult ska påverkan på Natura 2000-området Maderna- Haketjärn utredas eftersom området avvattnas till Natura 2000-området. Detsamma gäller påverkan på Natura 2000-arter vid utveckling som påverkar förhållandena i Mölndalsån.

Ett allmänt förtydligande är infört i planhandlingarna om att vid planering och prövningar i eller i anslutning till Natura 2000-områden och/eller områden som avvattnas till Natura 2000 eller där Natura 2000-arter finns utpekade ska nödvändiga utredningar tas fram för att klarlägga åtgärdernas påverkan på Natura 2000-området och/eller Natura 2000-arter. Krävs tillstånd/dispens för att genomföra åtgärder inom och i närheten av Natura 2000-områden ska dessa sökas. Utgångsläget ska vara att planering och/eller prövning i eller i anslutning till Natura 2000-områden och/eller områden där Natura 2000-arter finns utpekade kan antas innebära en betydande miljöpåverkan (BMP).

Geografisk utbredning av föreslagen utveckling som ligger inom, eller som riskerar påverka, Natura 2000-områden samt områden där Natura 2000-arter finns utpekade har setts över i granskningsförslaget i syfte att begränsa skada på riksintresset.

Generellt om riksintressen

I översiktsplanen står att ”I vissa fall kan två eller flera riksintressen stå i konflikt med varandra (...) Avvägningen mellan de olika intressena görs av Länsstyrelsen.” Korrekt hantering är att kommunen ska ta ställning till riksintresseanspråken och vid behov göra en avvägning utifrån hur de tolkar riksintressena och lokala förutsättningar. Utifrån översiktsplanen kan sedan Länsstyrelsen ha synpunkter på detta och väga samman olika 2 www.forsvarsmakten.se/riksintressen Länsstyrelsen Västra Götaland Yttrande 2023-03-17 6 (20) 401-1836-2023 statliga intressen. Läs mer om detta och om hantering av riksintressen generellt i Länsstyrelsens vägledning om riksintressen³.

Miljö kvalitetsnormer

Buller

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap. MB följs.

Kommunen skriver att det bedöms finnas goda förutsättningar för att nya bostäder klarar MKN för buller. Länsstyrelsen delar denna uppfattning men vill förtydliga att ytterligare utredningar i detaljplan eller planprogram behöver fastställa detta. De största förändringarna avseende ljudsituation i kommunen kommer framför allt uppstå på lång sikt till följd av eventuell utbyggnad av den nya järnvägen.

Vatten

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen inte beskriver tillräckligt hur det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

Kommunen behöver föra ett resonemang kring lämpligheten i föreslagna exploateringsområden med hänsyn till MKN för vatten. För att översiktsplanen ska fungera som ett tydligt vägledande dokument för den kommande detaljplaneringen behövs också resonemang kring hur MKN kan förbättras, i de fall MKN för vatten behöver förbättras. Ytterligare rådgivning om MKN vatten finns på ÖP-portalerna.⁴

Luft

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att nu gällande MKN enligt 5 kap. MB följs.

Kommentar:

Hänsyn till MKN vatten har setts över. Ett resonemang om hur MKN för Vatten kan skyddas och vid behov förbättras har införts i planbeskrivningen.

Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Översiktsplanen anger att det inte finns områden inom kommunen som bedöms vara LIS-områden. Kommunen bör motivera varför, då det är möjligt att använda LIS som särskilt skäl även om kommunen inte pekat ut särskilda områden. För ökad tydlighet bör det framgå huruvida kommunen själv anser att det finns eller inte finns landsbygdsområden inom kommunen.

Flera av områdena som föreslås för exploatering ligger inom strandskyddat område. Det saknas motivering och skäl i översiktsplanen för att upphäva strandskydd i dessa

områden. Kommunen bör göra ett ställningstagande om huruvida det allmänna intresset av exempelvis byggnation väger tyngre än bevarandet av strandskyddets värden.

Kommentar:

Exploatering bör i största möjligaste mån undvikas inom och i direkt anslutning till områden som omfattas av strandskydd. Eventuella avsteg ska motiveras med något eller några av de skäl som finns i 7 kap. 18 c–d § miljöbalken.

I förslaget till ny översiktsplan avgränsas inte kommunens föreslagna utvecklings- och utredningsområden i förhållande till gällande strandskyddsbestämmelser. Prövning av möjligheterna till föreslagen exploatering i områden som omfattas av strandskydd sker i efterföljande prövningsprocesser såsom exempelvis detaljplan, förhandsbesked och bygglov. Förhandsbesked och bygglov remitteras till Länsstyrelsen.

Kommunen har infört 5 LIS-områden med syfte att möjliggöra utveckling och komplettering av befintlig landsortsbebyggelse inom strandskyddat område.

Mellankommunala frågor

Översiktsplanen listar mellankommunala samarbeten övergripande. För att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner ska samordnas på lämpligt sätt, ser Länsstyrelsen att kommunen behöver utveckla beskrivningen av:

- hur mellankommunal samordning sker i relation till planering för ny järnväg. Ett utpekande av ett stort antal stationer kan påverka restiden mellan Göteborg och Borås negativt, och därmed hindra utveckling och tillväxt i regionen. Kommunen behöver också beskriva hur kommunens förordade korridor inverkar på andra kommuners möjlighet att planera utifrån mer aktuella underlag
- ifall det finns specifika förslag till ändrad markanvändning som det finns behov av samordning kring, och hur dialog kan föras. I avsnittet Strategi beskrivs exempelvis fördelar med att gränsnära tätorter utvecklas mot respektive kommun
- grön infrastruktur som mellankommunal eller regional fråga. Kommunen bör beskriva om det är några särskilda samband där bevarande eller utveckling behöver samordnas med annan kommun. Se vidare rådgivning om grön infrastruktur under rubriken Naturmiljö och områdesskydd.

Kommentar:

Samråd om översiktsplanen har genomförts med Göteborgs, Mölndals, Partille, Marks, Lerums och Bollebygds kommuner samt med Göteborgsregionen och Västra Götalandsregionen. Grannkommuners samrådssynpunkter är beaktade, gröna samband framgår av sambandskarta

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för

olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det gäller framför allt transporter med farligt gods, översvämning vid höga flöden respektive skyfall, geoteknik, förorenade områden, luftkvalitet och buller:

Kommentar:

De vägar som för farligt gods och där risk för olyckor inte kan uteslutas är markerade i kartan. I planbeskrivningen hänvisas till Länsstyrelsens riskpolicy. Det är också utefter dessa vägar som det föreligger risk för dålig luftkvalitet. Områden med risk för skred eller och/eller erosion finns markerade i "Bygg din egen karta" liksom även områden med risk för översvämning. I vidare planering inom utvecklingsområden med sådana risker ska relevanta utredningar genomföras för att säkerställa att bebyggelse och människor inte skadas.

Transporter med farligt gods

Flera utvecklingsområden i översiktsplanen är belägna nära transportled för farligt gods. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att göra ett generellt ställningstagande gällande bebyggelse invid transportleder (väg och järnväg) med farligt gods. Som stöd kan Länsstyrelsens riskpolicy användas⁵. Detta kommer att underlätta utformningen av områden nära transportled för farligt gods i detaljplaneprocessen. Lokalisering av ny kombiterminal utmed Kust-till-kustbanan bör utgå från riskhänsyn avseende exempelvis farligt gods. Riktlinjer för aspekter som ska styra lokaliseringen av ny kombiterminal bör framgå i översiktsplanen.

Kommentar:

Redovisningen av kombiterminal har i granskningsförslaget ersatts med utvecklingsområde industri i mark- och vatten-användningskartan.

Farliga verksamheter

Länsstyrelsen uppmanar kommunen att inkludera rekommendationer eller ställningstaganden för bebyggelse nära riskfyllda verksamheter, exempelvis bensinstationer eller kemikaliehanterande industrier.

Kommentar:

Risk för olyckor nära riskfyllda verksamheter utreds i kommande detaljplaner.

Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen

Översiktsplanen innehåller ett avsnitt om totalförsvarets militära del. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att även inkludera det civila försvaret som en aspekt i översiktsplaneringen. Se vägledning från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap⁶.

Kommentar:

Kommunen arbetar fortlöpande med utvecklingen av det civila försvaret.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen uppmanar kommunen att ta tydligare ställning till vad klimatanpassning innebär inom kommunen och vilka utgångspunkter som ska gälla vid kommande detaljplanering. Det kan vara vilka utredningar som ska tas fram, vilka planeringsnivåer som ska gälla, vilken typ av åtgärder kommunen förordar, om olika skyddsnivå ska tilldelas olika typer av bebyggelse, eller om det finns områden som inte bör bebyggas. Här kan kommunen också bestämma vilka faktorer som behöver beaktas, exempelvis framkomlighet, instängda områden och påverkan på närliggande områden.

Kommentar:

Kommunen har i planbeskrivningen utvecklat resonemanget om klimatanpassning.

Skyfall

En skyfallskartering har tagits fram för att säkerställa att markanvändningen är lämplig utifrån ett skyfallsriskperspektiv.

Områden med risk för problem vid skyfall är dock delvis planerade för förtätning eller bebyggelseutveckling. Kommunen bör tydliggöra hur skyfallskarteringen kan nyttjas, och vilka begränsningar/möjligheter som finns inom områden med skyfallsproblematik på ett översiktligt plan.

Kommentar:

Hur skyfallskartering kan nyttjas och vilka begränsningar som behöver beaktas är tydliggjort i planen. Skyfallskarteringen återfinns i "Bygg din egen karta"

Översvämning vid höga flöden

Områden med risk för höga vattenflöden och översvämningar ska enligt översiktsplanen undvikas eller säkras innan utveckling kan ske. Trots detta föreslås utvecklings- och förtätningsområden i områden med risk för översvämning vid höga flöden.

Resonemanget kring markanvändning i översvänningsdrabbade områden behöver utvecklas, exempelvis med rekommenderade åtgärder.

Kommentar:

Inom utvecklingsområden kan mark som riskerar översvämmas användas som naturmark, parkmark eller som våtmark. I samband med program och planbesked bedöms markens lämplighet för aktuellt område. Vid detaljplan genomförs relevanta utredningar.

Geoteknik

Utöver att hänvisa till SGI:s (Statens geotekniska institut) karttjänst behöver översiktsplanen översiktligt redovisa geologiska och geotekniska förhållanden samt

eventuella risker. Det bör framgå i vilka områden markens stabilitet kan orsaka svårigheter vid planläggning och/eller som behöver utredas i samband med detaljplan eller bygglov.

En strategi för hur de geotekniska frågorna ska klarläggas bör innehålla identifierade områden med försämrad säkerhet, identifierade områden där det krävs detaljerade geotekniska utredningar inför detaljplan, riktlinjer för eventuella restriktioner, en översiktlig bedömning av hur klimatförändringen kan påverka de geotekniska förutsättningarna, samt risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion. Som stöd för det sistnämnda kan kommunen nyttja Länsstyrelsens metodstöd⁷. Läs mer detaljer i bifogat yttrande från SGI. Förorenade områden

Kommunen behöver beskriva utförligare hur kommunen avser att arbeta med att kartlägga, undersöka och riskbedöma förorenade områden och hur riskerna med föroreningarna ska beaktas i detaljplanering och exploatering. En bedömning av undersöknings- och åtgärdsbehovet för förorenade områden inom områden som pekas ut för utveckling bör särskilt redovisas i översiktsplanen.

Potentiellt förorenade områden inom översiktsplanen bör redovisas på karta. Observera att den nationella databasen EBH-stödet⁸, där information om potentiellt och konstaterat förorenade områden samlas, inte är heltäckande. Det kan alltså finnas områden som är potentiellt eller konstaterat förorenade men som inte finns med i EBH-stödet.

Läs mer om förorenade områden på ÖP-Portalen⁹ där flera punkter bedöms relevanta för kommunen.

Kommentar:

Områden med risk för skred och erosion är redovisade i "Bygg din karta"

Buller och vibrationer

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens princip att placera industrier och störande verksamheter i redan bullerutsatta lägen, som vid exempelvis större vägar. Behov av skyddsåtgärder mot buller behöver utredas i kommande detaljplaner, i första hand skyddsåtgärder nära bullerkällan.

Omfattningen av vibrationer bör beaktas i kommande planering. Om vibrationer över 0,4 mm/s uppstår i bostäder bör vibrationsreducerande åtgärder vidtas.

Kommentar:

Yttrandet noteras

Luftkvalitet

Länsstyrelsen anser att kommunen i översiktsplanen behöver se över i vilka områden, främst i närheten av trafikerade vägar, där hänsyn behöver tas till luftkvaliteten i det kommande detaljplanearbetet. Det är positivt att kommunen har Frisk luft som ett av de lokala miljömålen och att man arbetar för transportsnål samhällsplanering.

Nya vetenskapliga rön visar att negativa effekter på människors hälsa uppstår av luftföroreningar vid betydligt lägre halter än man tidigare känt till. Utifrån de mätningar som gjorts i Härryda kommun gör Länsstyrelsen bedömningen att i större delen av Härryda är lufthalterna av kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM₁₀) lägre än MKN men något över preciseringarna för Frisk luft. Det bör dock tilläggas att den regionala bakgrundshalten av partiklar är relativt hög i länet, vilket gör att marginalen till miljömålet är relativt liten i områden där det finns lokala utsläpp från exempelvis trafik.

Kommentar:

Vid planering i områden med risk för bristande luftkvalitet kommer luftmiljöutredningar att genomföras och åtgärder vidtas för att nå godkända värden

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Nationella och regionala mål, planer och program Översiktsplanen kan gärna nämna att kommunen åtagit sig åtgärden BK7a) Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP på det sätt som passar kommunens processer i åtgärdsprogrammet för miljömålen, "Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland", och vad det innebär.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Bebyggelsestruktur

Det är bra att Landvetter södra hanteras i översiktsplanen. Enligt översiktsplanen räknas dock utvecklingen av området för Landvetter Södra inte in i det årliga tillväxtnålet och innebär att invånarantalet kommer öka ytterligare, och att yta för verksamhetsmark kan öka ytterligare. Detta ger en otydlighet kring utvecklingen och eventuella intressekonflikter. För att Länsstyrelsen ska kunna lämna synpunkter på förslaget och på så sätt nå en överenskommelse mellan stat och kommun som stöd för fortsatt process, bör förslaget integreras bättre i översiktsplanen och beskrivas mer utförligt för en ökad förståelse och helhetsbild.

Kommentar:

I granskningsförslaget har visionen för Landvetter Södra inarbetats i kommunens tillväxtnål för bostäder och verksamheter.

Bostadsförsörjning

Härrydans riktlinjer för bostadsförsörjning antogs 2019.10 Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande i arbetet med översiktsplanen. Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Länsstyrelsen anser att kopplingen mellan kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning och översiktsplanen behöver göras tydligare:

- Kommunen behöver utveckla sina resonemang kring bostadsförsörjningsansvaret kopplat till både framtida befolkningsutveckling och de bostadsbehov som finns idag

- Kommunens mål för bostadsförsörjningen och vilka insatser som ska göras för att nå dessa och tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder bör framgå
- Kommunen bör redovisas vilka bostadsbehov som den i översiktsplanen redovisade bostadsbebyggelsen ska tillgodose.

Översiktsplanen möjliggör för cirka 4 500–7 000 bostäder fram till 2032. I förhållande till kommunens befolkningsmål där folkmängden antas växa med cirka 7 000 personer fram till 2032 kan bostadsvolymen uppfattas som väl tilltagen. Ännu mer så om befolkningsutvecklingen blir lägre, vilket SCB:s befolkningsprognos indikerar som ett möjligt scenario. Kommunen skulle därför kunna komplettera översiktsplanen med olika scenarier för utvecklingen för att skapa en mer robust och flexibel plan vilket också kan ligga till grund för etappindelningar.

Kommentar:

Beskrivningen av demografi och bostadsförsörjning är reviderad i planbeskrivningen.

Social hållbarhet

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen bidrar till social hållbarhet genom bland annat dialogprocess, kopplingar till mål och identifiering av påverkan hos olika invånargrupper.

Kommunen har haft fokusdialog med bland annat unga. Fler fokusdialoger med andra grupper med olika perspektiv och förutsättningar kan stärka arbetet ytterligare. Översiktsplanen säger att planering bör ske med utgångspunkt i statistiska underlag och att verktyg som sociala konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys bör vävas in i planeringsarbetet. Detta är positivt, och Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att förtydliga hur situationen ser ut konkret idag avseende jämställdhet, mångfald, segregation, barriärer, tillgång till mötesplatser och andra resurser. På så sätt kan det tydliggöras och prioriteras vilka åtgärder som behövs var.

Kommentar:

Yttrandet noteras

Gestaltad livsmiljö

Utvecklingsprincipen ”bygg med god kvalitet och gestaltning” är välformulerad och ett viktigt bidrag till att hantera allmänna intressen bland annat enligt 2 kap 3§ PBL. Det är samtidigt en övergripande och kort text. För att ge mer konkret vägledning har kommunen tagit fram skriften ”Gestaltad livsmiljö - Arkitektur och byggande i Härryda kommun” som ska tillämpas i alla planeringssteg. Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att låta översiktsplanen hänvisa tydligt till detta underlag.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Infrastruktur och transporter

Kommunen redovisar en annan korridor för ny järnvägssträckning än gällande riksintresse. Kommunens förordade korridor utgår från ett tidigare riksintresseanspråk från 2011. Till dess Trafikverket inte fått andra beslut från regeringen så gäller fortsatt det beslutade riksintresset, det vill säga de två rangordnade korridorerna enligt genomförd lokaliseringsutredning. Även om det i nuläget finns oklarheter gällande framtida utveckling för stambanan så bör kommunen förhålla sig till aktuella planeringsunderlag. Länsstyrelsen ser att översiktsplanen annars visar en missvisande planeringsförutsättning.

Vid Rävlanda föreslår kommunen utveckling av bebyggelse inom sin egen förordade korridor för ny järnväg. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att detta blir en inkonsekvent hantering av frågan som kan göra det svårare att förverkliga det alternativet.

Översiktsplanen behöver kompletteras med vad som gäller för flyghinder för civil luftfart. Alla byggnadsobjekt oavsett typ som är högre än 20 m över mark eller vattenyta ska remitteras till Luftfartsverket. Detta gäller även vindkraftverk, oavsett position. Läs mer detaljer i bifogat yttrande från Luftfartsverket.

Kommentar:

I planbeskrivningen är införd en beskrivning av vilka regler som gäller för flyghinder och hur dessa ska hanteras.

Väg

De nationella och regionala transportplanerna bör nämnas i översiktsplanen som gemensamma beslutade verktyg för att genomföra viktiga infrastrukturåtgärder. Det behöver också framgå i översiktsplanen vilka av kommunens utpekade åtgärder som berör statlig infrastruktur som är av kommunalt intresse, och vilka åtgärder som även Trafikverket arbetar aktivt för.

Det är viktigt att kommunen inarbetar sin trafikstrategi i översiktsplanen, för att utreda och hantera bebyggelseutvecklingens påverkan på mobilitet och infrastruktur i ett helhetsperspektiv.

En fortsatt dialog behövs mellan kommunen och Trafikverket gällande Trafikverkets planerade faunapassage över väg 535, och hur den kan fungera tillsammans med kommunens utpekade ”Grön länk” och område för ”Verksamheter industri”. Läs mer i bifogat yttrande från Trafikverket om ovan synpunkter, och om Trafikverkets synpunkter på de förslag för det statliga vägnätet som beskrivs i översiktsplanen.

Kommentar:

De nationella och regionala transportplanerna är omnämnda i planen. Åtgärder som berör statlig infrastruktur och kommunalt intresse är beskrivna liksom Trafikverkets arbete med dem.

Kommunens trafikstrategi är inarbetad i planen.

Detaljplanen för utveckling av logistik och bostäder inom fastigheten Bråta 2:153 m.fl. har anpassats att på sikt kunna möjliggöra en faunapassage

Klimat

Den översiktliga bedömningen av klimatpåverkan i MKB är att översiktsplanen på kort sikt ger måttligt eller stor negativ påverkan genom exploatering och ny bebyggelse, jämfört med nuläget. På längre sikt bedöms konsekvenserna av planförslaget avseende klimatpåverkan kunna bli små negativa. Bra åtgärdsförslag beskrivs i MKB, men det framgår inte huruvida de arbetats in i översiktsplanen eller om det återstår att göra. Se också rubrik Miljökonsekvenser nedan.

Härryda kommuns trafikstrategi utgör enligt MKB en del av planförslaget och föreslår riktning mot hållbar och innovativ mobilitet. Trafikstrategin nämns dock inte i översiktsplanen och Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att inarbeta denna.

På kort sikt, innan kommunens förslag på stationsläge för järnväg kan etableras i Landvetter Södra, bedöms förutsättningarna för hållbart resande bli sämre med negativa konsekvenser, även om en fullskalig utveckling av Landvetter avvaktar etableringen av ett stationsläge. Kommunen bör här föra ett resonemang kring det möjliga scenariot att ett stationsläge inte heller på lång sikt skapas i Landvetter södra, och vad konsekvenserna för klimatpåverkan då kan bli.

Kommentar:

Trafikstrategin är inarbetad i sambandskartan. Landvetter Södra kommer inte vara utbyggt fram till järnväg innan 2040.

Naturmiljö och områdesskydd**Grön infrastruktur**

Det är positivt att kommunen vill värna och utveckla de blå och gröna stråken. Översiktsplanen beskriver grönstruktur, men inte grön infrastruktur, alltså hur samband ser ut för olika naturtyper, inte heller mer konkret hur dessa ska värnas i de områden där intressekonflikter finns. Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att lyfta in underlag 11 om grön infrastruktur, exempelvis värdetrakter, och göra en kartläggning av den gröna infrastrukturen där barriärer, behov av kopplingar och möjligheter till att stärka befintliga samband redovisas.

Riktlinjer och avvägningar kan tas fram för hur stora ytor/breda kopplingar som behövs för att värna och utveckla samband beroende av naturtyp. Se vidare rådgivning i Länsstyrelsens planeringsunderlag för grön infrastruktur i översiktsplan 12.

I översiktsplanen passerar en del av de utpekade grönstråken hindrande barriärer för vilt i form av exempelvis vägar och/eller viltstängsel. På ett flertal ställen längs väg 40 finns

befintliga vägportar som kan fungera som passager, dessa bör synliggöras i översiktsplanen. Läs mer i bifogat yttrande från Trafikverket.

Artskydd

Länsstyrelsen noterar att det finns föreslagen markanvändning som innebär exploatering av tidigare helt oexploaterade områden, exempelvis Landvetter Södra samt utvecklingsområden söder om Hålsjöarna, norr om Rambosse och öster om Tahult. I område som dessa är risken för konflikt mellan exploatering och arter som omfattas av artskyddsförordningen stor, vilket ställer höga krav på anpassning och hänsyn sett till arter och dess livsmiljöer. Det bör tydliggöras att hänsyn behöver tas till artskyddsbestämmelserna i dessa områden utifrån bestämmelserna i 4, 4a och 6 §§ artskyddsförordningen, och att negativ påverkan på arters bevarandestatus ska undvikas.

Kommentar:

*En faunabro över Rv40 saknas. Förslagsvis öster om Björödsmotet.
Framtida exploatering behöver beakta Artskyddsdirektivet.*

Övrigt

Det är viktigt att kommunen utgår från en skadelindringshierarki: i första hand ska exploatering som innebär skador undvikas, i andra hand bör de skadliga effekterna minimeras och avhjälpas på plats, och endast i sista hand vara aktuellt att kompensera. Kommunen bör ha en övergripande plan för ekologisk kompensation i översiktsplanen, då det spar tid och resurser. Hänsynsområdena för natur respektive friluftsliv riskerar att blandas samman med varandra och med riksintressen.

Hänsynsområdena bör illustreras med olika färg, och det kan även förtydligas att hänsynsområdena inte är desamma som riksintresseområdena.

Det bör framgå att det krävs tillstånd/dispens för att genomföra åtgärder inom biotopskyddsområden (både generella och bildade områden), naturreservat, landskapsbildskydd, Natura 2000-områden och naturminne. Landskapsbildskydd och naturreservat bör finnas med i kartunderlagen under fliken markanvändning. På www.skogensparlor.se finns registrerade naturvärden, nyckelbiotoper, naturvårdsavtal, biotopskyddsområden, kulturmiljöer med mera.

Kommentar:

Ställningstagande #12

*Geografisk utbredning av utrednings- samt utvecklingsområden har setts över i granskningsförslaget, bland annat i förhållande till värdefull natur, jordbruksmark, riksintressen för natur, friluftsliv och Natura 2000 – områden.
Prövning av möjligheterna till föreslagen exploatering i områden som omfattas av oexploaterad mark sker i efterföljande prövningsprocesser såsom detaljplan, förhandsbesked och bygglov. Stor vikt ska läggas vid att säkra livsmiljöer och spridningsmöjligheter för växt- och djurliv samt bevarande av biologisk mångfald.
Krav på dispenser är införda i planbeskrivningen.*

Kulturmiljövård

Härreda kommun har tagit fram ett nytt kulturmiljöprogram som har en strategisk och framåtsyftande potential för ett hållbart kulturmiljöarbete. Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att arbeta in det tydligare i översiktsplanen.

Kommunens ambition att förtäta och bygga vidare i befintliga tätorter där det också finns utpekade kulturmiljövärden torde leda till påverkan på kulturvärden. I översiktsplanen anges att all byggnation ska ske med hänsyn till platsens identitet och särart. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta fram verktyg för bedömningar och rekommendationer för att översiktsplanens ambitioner ska få genomslag i kulturhistoriskt känsliga miljöer.

Klickbar information om värden och hänsynsbehov saknas i markanvändningskartan, vilket bör kompletteras. Länsstyrelsen noterar också att hänsynen till kulturvärden och ambitionen att utgå ifrån platsers karaktär och särart anges som ”ska”-krav på en övergripande nivå. På plats- och områdesnivå formuleras ambitionerna istället som ”bör”-krav. Detta leder till otydlighet.

Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att ta del av en översiktlig analys av potentiell klimatrelaterad påverkan på kulturmiljöer¹³ och vid behov ange klimatanpassningsåtgärder som skyddar dessa.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Fornlämningar

Även vad gäller fornlämningar kan kommunens kulturmiljöprogram arbetas in tydligare. Om planläggning medför ingrepp i fornlämning eller fornlämningsområde krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen. För följande områden anser länsstyrelsen att det krävs hänsyn till kända fornlämningar och/eller att det kan komma att behövas arkeologisk utredning för att bedöma lämpligheten med en utbyggnad, vilket bör framgå av översiktsplanen:

- Mölnlycke: Föreslaget utredningsområde öster om Mölnlycke är hittills oexploaterat och kunskapsläget gällande forn- och kulturlämningar är begränsat.
- Landvetter: Föreslagen utbyggnad av verksamheter/industri och bostadsbebyggelse inom området Slamby riskerar att komma i konflikt med såväl kända som okända fornlämningar. Det är bra att kommunen i ÖP uttrycker tydliga ambitioner om att kommande bebyggelse bör lokaliseras med hänsyn till områdets kulturvärden.
- I området strax söder om Landvetter kan föreslagen exploatering komma i konflikt med kända och okända fornlämningar. Området är delvis utrett arkeologiskt och kunskapsläget därmed något begränsat.
- Föreslaget utredningsområde söder om Landvetter bedöms vara olämpligt på grund av den stora mängden registrerade kulturlämningar och risken för ytterligare okända forn- och kulturlämningar i området. Om vidare planering ändå sker behövs arkeologisk utredning.

- Härryda: Föreslagen utbyggnad av industri- och företagsområden kan komma i konflikt med enstaka kända fornlämningar.
- Hindås: Föreslagen utbyggnad av bebyggelse och framtida utredningsområden kan komma i konflikt med kända och okända fornlämningar.
- Rävlanda: Föreslaget område för ny bebyggelse nordväst om Björketorps kyrka är olämpligt på grund av befintliga fornlämningar, den höga risken för okända fornlämningar och närheten till kommunal kulturmiljö Björketorps sockencentrum.
- Hällingsjö: Föreslaget utbyggnadsområde och utredningsområde kan komma i konflikt med enstaka kända forn- och kulturlämningar.
- Eskilsby: Förutom flera kända fornlämningar i området löper längs med åsen ett vattendrag med högt kulturhistoriskt värde¹⁴. Förtätning av bebyggelse bör ske med stor hänsyn till områdets höga kulturhistoriska värden.

Kommentar:

Fornlämningar återfinns i plankartan och i "Bygg din egen karta".

Areella näringar

Inom flera orter pekats jordbruksmark ut som områden för exploatering. Kommunen har tagit fram dokumentet "Utredning av jordbruksmark, Härryda kommun 2020". I detta står att "Kommunen måste, vid planering på jordbruksmark precis som för strandskydd, kunna visa på att behovet av ny exploatering inte kan lösas på annan mark. En lokaliseringsutredning ska göras, som ska ingå i dokumentationen för översiktsplaner, detaljplaner, bygglov och förhandsbesked." Någon lokaliseringsutredning framgår dock inte av översiktsplanen.

Länsstyrelsen rekommenderar att en utredning enligt 3 kap 4 § miljöbalken görs. Den bör redovisa alternativa områden för att visa på att det inte finns tillfredställande markområden som kan användas i stället för brukningsvärd jordbruksmark. Endast en motivering att det saknas alternativ, utan att visa på underliggande utredning, kommer troligen inte anses som tillräckligt om detaljplanen överklagas utifrån ianspråktagandet av jordbruksmarken.

Kommentar:

Utredning av jordbruksmark, Härryda kommun 2020 är inte ett antaget styrdokument.

Lokaliseringsutredningar för jordbruksmark kommer tas fram i samband med detaljplanering av ej tidigare planlagd mark i de fall då detaljplanen är i behov av att ta jordbruksmark i anspråk.

Energi, material och teknisk försörjning

Länsstyrelsen betonar vikten av utbyggnad och upprustning av VA infrastrukturen för att kunna möta utvecklingsbehovet i kommunen.

I samband med nybyggnation av vattenverk kommer ett vattenskyddsområde utökas. Kommunen behöver säkerställa att all exploatering inom vattenskyddsområde är förenlig med vattenskyddsföreskrifterna för aktuellt vattenskyddsområde. Kommunen bör i översiktsplanen göra ett ställningstagande om att i de fall lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) tillämpas, ska område för detta avsättas i plankartan i detaljplaner för att säkerställa att tillräcklig yta finns och inte används för annat ändamål. Kommunen behöver förtydliga om det finns behov av fler ytor för avfallshantering.

Om kommunen önskar ha beredskap för solcellsanläggningar, bör kommunen överväga att visa områden som lämpar sig för detta i översiktsplanen, alternativt principer eller riktlinjer. Ett medskick från Länsstyrelsen är att om det är aktuellt, prioritera att använda tak.

Kommentar:

Ett vattenskyddsområde är instiftat och hänsyn till detta är taget i planen. LOD tillämpas och område för detta ska avsättas i detaljplaner. Kommunen behöver fler ytor för avfallshantering. Ytor för återvinningsstationer och insamlingsplatser utreds i samverkan med HVVAB.

Elnät

Transmissionsnätets verksamhet med tillhörande mark- och vattenanspråk är ett allmänt intresse. Kommunen bör synliggöra elsystemets roll i text i planen och ledningarna behöver synas i mark och vattenanvändningskartan som transmissionsnätet för el. I Härryda kommun finns tre 400 kV-ledningar: FL17 S1-4, CL32 S4-6 och FL18 S1-2 tillhörande transmissionsnätet för el. Svenska kraftnät har nätkoncession och ledningsrätt för kraftledningarna.

Området Landvetter Södra ligger i direkt anslutning till en av ledningarna, FL17 S1-4. Det är olämpligt att planera för ett utvecklingsområde i direkt anslutning till ledningen. Kommunen bör också känna till att det finns långt framskridna planer på att förstärka transmissionsnätet i regionen:

- en av de befintliga ledningarna, CL32 S4-6 mellan station Stenkullen (i Lerums kommun) och station Horred (Marks kommun) behöver förnyas inom 5-6 år. Ledningsförnyelsen innebär att en ny 400 kV-ledning byggs i ungefärlig sträcka som befintlig ledning finns idag, något förskjuten i östlig riktning.
- Även förnyelse av 400kV- ledningen FL18 S1-2 (som går parallellt med ovan 400 kV-ledning CL32 S4 större del av sträckan) mellan station Stenkullen (i Lerums kommun) och söderut till station Strömman (Marks kommun) planeras preliminärt under mitten av 2040-talet.

Länsstyrelsen rekommenderar fortsatt dialog mellan Svenska kraftnät och kommunen kring dessa ledningar. Läs mer om samråd med Svenska kraftnät och mer detaljerad rådgivning om säkerhetsavstånd, elberedskap, magnetfält med mera i bifogat yttrande från Svenska kraftnät.

Kommentar:

Transmissionsledningarna är inlagda på kartan om användning av mark och vatten. Området Landvetter södra kommer anpassas till ledningens läge. Kommunen samverkar med Svenska Kraftnät om förstärkning av transmissionsnätet.

Miljökonsekvenser

MKB säger att "Förslaget till ny översiktsplan är överlag odefinierad och endast översiktligt utformad och riskerar därmed att skapa en vag styrning och skjuta på viktiga ställningstaganden till kommande eller efterföljande processer." MKB beskriver också en rad negativa konsekvenser liksom åtgärdsförslag för att minska dessa. Det är oklart huruvida resultat från miljöbedömningsprocessen använts i planarbetet. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att låta åtgärdsförslag påverka översiktsplanen fram till granskningen genom att skärpa ställningstaganden och/eller komplettera med tydliga rekommendationer, så att översiktsplanen får en starkare styrning.

Kommentar:

Åtgärder för att minska de negativa konsekvenserna är inarbetade i planen och MKB är reviderad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsarkitekt Andreas Lidholm med planhandläggare Elisabet Ebeling som föredragande. Företrädare för landsbygdsavdelningen, miljöskyddsavdelningen, naturavdelningen, samhällsavdelningen och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

2. Försvarmakten – inkom 23-01-17

Försvarmakten avstår från att yttra sig gällande översiktsplanen.

Försvarmakten vill upplysa om att det finns aktuellt planeringsunderlag för riksintressen för totalförsvarets militära del på deras hemsida och i riksintressekatalogen för aktuellt län. På försvarmaktens hemsidan finns exempelvis kartunderlag för de öppet utpekade riksintresseanspråken. Katalogen innehåller värdebeskrivningar för de olika riksintressena, fördjupad information om riksintressen för totalförsvarets militära del samt information om vad och hur samråd för olika ärenden och åtgärder i kommande skeden ska ske med Försvarmakten (ex. detaljplaner, bygglov, vindkraft, områdesskydd).

Försvarmakten önskar fortsatt alla översiktsplaner på remiss enligt normala förfaranden.

Kommentar:

Upplysningen noteras

3. Luftfartsverket – inkom 23-01-30

Luftfartsverket vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, något som bör nämnas för att säkerställa att Luftfartsverket och Försvarmakten remitteras i dessa ärenden. Luftfartsverket vill påminna Härryda kommun om att följande gäller för civil luftfart:

- Alla byggnadsobjekt oavsett typ som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till Luftfartsverket oavsett position på svenskt territorium. Objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.
- Objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse samt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse skall samrådas med Försvarmakten. Observera skillnaden i höjder gentemot civil luftfart ovan.
- Observera att som en konsekvens av ovanstående skall även alla vindkraftverk som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta, oberoende av position, remitteras till Luftfartsverket. Detta gäller även inom områden speciellt utpekade för vindkraft.
- Luftfartsverket elektroniska blankett bör används i dessa ärenden där en korrekt ifylld blankett i dessa ärenden behövs. Underlag från mastuppsättare, vindkraftsuppsättare etc. är inte relevant utan tar bara tid samt resurser att registrera. Luftfartsverket remisstjänst i dessa ärenden benämns CNS-analys.

Luftfartsverket förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet. CNS-utrustning är utrustning för kommunikation, navigation och övervakning (Communication, Navigation, Surveillance).

Luftfartsverket framför att de inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser ska därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. Med berörd flygplats avses att etableringen hamnar inom flygplatsens MSA-yta cirka 60 km ut från flygplatsen. MSA är den hinderyta som är störst och står för "Minimum Sector Altitude".

Luftfartsverket erbjuder produkten Flyghinderanalys, där de utför kontroll av flygvägar, luftrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten.

Kommentar:

Flyghinder för den civila luftfarten omnämns i planen. Informationen i övrigt noteras.

4. Lantmäteriet – inkom 2023-02-15

Lantmäteriet har av nedanstående skäl inte granskat den aktuella översiktsplanen och lämnar därför inga synpunkter. Lantmäterimyndigheten har ingen lagstadgad skyldighet att granska översiktsplaner. Många av de ställningstaganden som beskrivs i översiktsplaner kommer att innebära förändringar i fastighetsindelningen eller bildning/ombildning av fastighetsanknutna rättigheter (servitut, ledningsrätter, gemensamhetsanläggningar etcetera). Omfattningen av dessa behov kommer dock att konkretiseras i senare skeden, till exempel då områden detaljplanläggs. Lantmäteriet genomför däremot granskning i detaljplaneprocessen.

5. Post- och telestyrelsen – inkom 2023-02-21

Post- och telestyrelsen har ansvar inom post och elektronisk kommunikation med mål att främja tillgång till säkra och effektiva kommunikationer, minska risken för störningar och öka krishanteringsförmågan. Post- och telestyrelsen ska även tillgodose totalförsvarets behov av post- och elektronisk kommunikation, samt stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar i näten för elektronisk kommunikation.

Regeringens digitala agenda syftar till att Sverige ska vara ledande i världen vad gäller att dra nytta av digitaliseringens möjligheter. Att ha en robust IT-infrastruktur är avgörande för välfärden och planeringen då det måste inkluderas i samhällsplanering på alla nivåer. Om inte IT-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Lagändringen i Plan- och bygglagen (PBL) från maj 2011, stärker även detta.

Post- och telestyrelsen hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information gällande tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät. Det kan vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer, aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer.

Post- och telestyrelsen har i tidigare lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen om hushållning med mark- och vattenområden med mera.

För planer på vindkraftverk rekommenderar Post- och telestyrelsen ett samrådsförfarande mellan vindkraftsbolagen och eventuella berörda radiolänkoperatörer för att minimera störningsriskerna.

Post- och telestyrelsen har inga ytterligare synpunkter.

Kommentar:

Yttrandet noteras

6. Skogsstyrelsen – inkom 2023-03-14

Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet för skogliga åtgärder på skogsmark och medverkar i samhällsplanering för hållbar utveckling och hushållning med naturresurser. Skogsstyrelsen påminner om att kartan i underlaget endast ger en ögonblicksbild och att aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, till exempel nyckelbiotoper och skyddade skogsområden, kan hittas på deras hemsida, som kontinuerligt uppdateras.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

7. Statens Geotekniska institution – inkom 2023-02-10

Statens geotekniska institution (SGI) anser att kommunen bör redovisa geologiska och geotekniska förhållanden samt eventuella risker i översiktsplanen för att ta hänsyn till de allmänna intressena i mark- och vattenområden samt den byggda miljön. En hänvisning till SGI:s karttjänst är positivt, men det bör finnas en översiktlig redovisning av säkerhetsfrågorna för markanvändningen med särskild uppmärksamhet på områden där markens stabilitet kan skapa svårigheter vid planering eller bygglovgivning.

En strategi för att klargöra de geotekniska frågorna bör inkluderas i översiktsplanens beskrivning. Strategin bör inkludera identifiering av områden med högre risk för skred, ras, erosion och översvämning samt områden som kräver geotekniska utredningar. Det bör även finnas riktlinjer för eventuella restriktioner baserat på geotekniska förhållanden. Dessutom bör det finnas en översiktlig bedömning av hur klimatförändringar kan påverka risken för skador på den bebyggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion.

En strategi som används för att planera utredningar och beredskap för detaljplaneläggning, och geotekniska säkerhetsfrågor bör integreras tidigt i planerings- och byggprocessen. Det för att öka säkerheten och minska kostnaderna och kan även påverka i vilken ordning man planlägger områden eller att man samordnar utredningar för flera områden. SGI noterar behovet att även redovisa risker för skred och ras i jord och berg på ett liknande sätt som för stranderosion och översvämningar, då detta är relevant information för översiktsplaner och strategiska val av markanvisning.

Kommentar:

Områden med risker med skred, ras och erosion har redovisats i kartmaterialet.

8. Svenska kraftnät – inkom 23-02-15

Svenska Kraftnät påpekar att transmissionsnätet är av betydelse för den svenska elförsörjningen då de ingår i både riksintressen och allmänna intressen enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Översiktsplanen är ett viktigt verktyg för arbetet med att säkerställa att transmissionsnätet beaktas och elsystemets roll bör synliggöras i text i planen. Svenska kraftnät efterfrågar därför en inkludering, där det svenska elsystemet och i synnerhet transmissionsnätet utgör en grundläggande del av infrastrukturen.

Svenska Kraftnät efterfrågar att transmissionsnätet synliggörs på ett tydligt sätt i planen, särskilt i förhållande till utvecklingsområden, och att mark- och vattenanvändningskartan inkluderar information om transmissionsnätet.

I Härryda kommun har svenska kraftnät tre 400 kV-ledningar: FL17 S1-4, CL32 S4-6 och FL18 S1-2 tillhörande transmissionsnätet för el. Ledningarna går i nordsydlig riktning och två av de tre ledningarna löper parallellt längs större delen av sträckan. Svenska kraftnät har nätkoncession och ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätt innebär att åtgärd/verksamhet inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätt. En översiktsplan där inte transmissionsnätet finns redovisat med övrig planering är svår att ta ställning till. Eftersom ledningarna ser ut att beröra utvecklingsområden efterfrågar Svenska Kraftnät att transmissionsnätet synliggörs på ett tydligt sätt i planen, särskilt i förhållande till utvecklingsområden, och att mark- och vattenanvändningskartan inkluderar information om transmissionsnätet.

Svenska Kraftnät har långt framskridna planer på att förstärka transmissionsnätet i regionen, inklusive förnyelse av ledningar CL32 S4-6 och FL18 S1-2. De betonar vikten av elsäkerhet och magnetfältsexponering vid planering av utvecklingsområden i närheten av transmissionsnätsledningar. Området Landvetter Södra utpekats som utvecklingsområde i planen och ligger i direkt anslutning till en av Svenska Kraftnäts 400 kV-ledningar, FL17 S1-4. Kommunen har tidigare varit i kontakt med Svenska Kraftnät avseende flytt eller markförläggning av ledningen men Svenska Kraftnät vill återigen betona att det inte är aktuellt att flytta eller gräva ner befintliga ledningar i utvecklingsområden. Det är olämpligt att planera för utvecklingsområden i direkt anslutning till ledningar och uppmanar kommunen att hålla samråd med Svenska Kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissionsnätsledningar. I Svenska Kraftnäts systemutvecklingsplan finns mer information om framtida planer för transmissionsnätet för el. RISE:s scenario för total elanvändning i Västra Götalands län visar på kraftig ökning av elanvändningen och elproduktionen de kommande åren.

Svenska kraftnät önskar att översiktsplanen revideras så att synpunkterna beaktas.

Kommentar:

Se svar till Länsstyrelsen. Kommunen kommer kontakta Svenska Kraftnät vid utveckling i närhet till deras anläggningar. Kommunen önskar kontinuerliga upplysningar om planer på förstärkning av transmissionsnätet.

9. Swedavia Airports – inkom 23-01-30

Översiktsplanen möjliggör utveckling av Göteborg-Landvetter flygplats, som är en viktig kommunikationslänk och arbetsgivare. Samtidigt utgör verksamheternas nuvarande och framtida flygbuller ett hinder för kommunens utveckling med önskemål om att influensområdenas storlek kan minskas ner. Swedavia ser positivt på att frigöra mark för tillkommande störningskänslig bebyggelse och hoppas på minskat påverkansområde för buller över Västra Ingsjön genom Trafikverkets revidering av riksintresset. Det finns förslag på justeringar och kompletteringar till översiktsplanen.

Nedan ges förslag på justeringar och kompletteringar som utgår från avsnitt/flikar i den elektroniska utgåvan av förslaget för översiktsplan, Härryda kommun.

- **Mark- och vattenanvändning**

Swedavia föreslår följande justering på text i inforutan vid klick på mark- och vattenanvändningskartan: ”Verksamheter blandade utvecklingsområden” (direkt öster om Flygplatsvägen) park med en blandning av verksamheter, kontor, service, lättare industri, lager m.m”

”1 km från framtida station” (vid flygplatsen)” Justering föreslås i beskrivningen av områdets innehåll/inriktning – Bostäder är inte lämpliga att etablera här. Huvudsyftet är ”Flygplats, flygplatsanknutna verk-samheter och mångfunktionella fastigheter”.

”Regional flygplats” – Justering föreslås av beskrivning av områdets innehåll/inriktning – Bostäder är inte lämpliga att etablera här. Huvudsyftet är ”Flygplats och flygplatsanknutna verksamheter”.

- **Riksintresse - Kommunikationer**

Swedavia föreslår nedan fetmarkerade textkomplettering, med början i er sista mening.

”Göteborg-Landvetter flygplats utgör riksintresse för kommunikation. Förutom flygplatsen så ska även dess influensområden för flyghinder, flygbuller och elektromagnetisk störning skyddas. För Härryda kommun innebär det att alla byggnads-objekt som är högre än 20 meter alltid ska samrådats” **med flygplatsen. Är placeringen närmare flygplatsen kan även objekt under 20 meter behöva analyseras. Vidare ska övriga flygsäkerhetsfaktorer samrådats med flygplatsen såsom vilseledande belysning och reflektioner, solceller, risk för fågelkollisioner inom en radie av 13 km. Höga byggnader, olämpliga material och geo-metriska utformningar i flygplatsens närhet som kan påverka flygplatsens CNS-system (flygteknisk utrustning).**

- **Luftfart**

”Influensområdenas utbredning och beskrivningar utreds och uppdateras kontinuerligt av Trafikverket” **med en frekvens på cirka fyra år, i enlighet med plan och bygglagen.**

Kommentar:

Yttrandet har noterats och planhandlingarna setts över.

10. Trafikverket – inkom 2023-03-17

Nationell och regional transportplan

Den nationella transportplanen för åren 2022–2033 har tagits fram av Trafikverket och fastställts av regeringen. Planen investerar i statliga järnvägar, vägar som ingår i stamvägnätet, sjöfart och luftfart. Regional transportplan omfattar investeringar i övriga statliga vägar och kollektivtrafik samt åtgärder i andra icke statliga anläggningar. I Västra Götalands län upprättar och godkänner Västra Götalandsregionen den regionala

planen, som genomförs av Trafikverket. Trafikverket anser att de nationella och regionala transportplanerna bör nämnas i översiktsplanen som verktyg för att genomföra viktiga infrastrukturåtgärder.

Funktionellt prioriterat vägnät (FPV)

FPV används för att bestämma vilka vägar som är viktigast för nationell och regional tillgänglighet av lastbilar, personbilar och bussar. Det finns fyra funktioner med extra fokus på god tillgänglighet för varje funktion och i översiktsplanen bör information om dessa funktioner inkluderas. I Härryda kommun är sex vägar utpekade som viktiga för detta syfte där Väg 40 som är viktig på alla fyra funktionerna. Väg 156 och 535 är utpekad som kompletterande regionalt viktig väg för dagliga personresor och kollektivtrafik. Väg 156 är också utpekad som viktig för godstransporter. Väg 523, 546 och 549 är i stället utpekad som kompletterande regionalt viktig väg för enbart dagliga personresor

Göteborg–Borås, en del av nya stambanor

Regeringen har beslutat att arbetet med järnvägsprojektet Göteborg–Borås pausas fram till och med 30 september 2023. Trafikverket har fått i uppdrag att utreda hur järnvägen kan utvecklas för att förbättra arbetspendling och anslutningen till Landvetter flygplats utan försening. Tidigare har Trafikverket genomfört en lokaliseringsutredning som resulterat i två korridorer för den nya järnvägen. Alla regionala parter och kommuner delar Trafikverkets förslag, utom Härryda kommun. Området är också ett riksintresse för kommunikationer.

Översiktsplanen är viktig för att tillgodose riksintressen och kommunen bör redovisa hur dessa tillgodoses i dialog med länsstyrelserna. Det är också viktigt att redovisa hur den planerade markanvändningen tar hänsyn till Trafikverkets riksintresseanspråk. Trafikverkets två rangordnade korridorer för den nya järnvägen utgör ett riksintresse som redovisas i översiktsplanen, men Härryda kommun förordar i stället ett tredje alternativ. Trafikverket vill tydliggöra att till dess Trafikverket inte fått andra beslut från regeringen så gäller fortsatt det beslutade riksintresset, det vill säga de två rangordnade korridorerna enligt genomförd lokaliseringsutredning. Trafikverket anser att kommunen bör avvakta regeringens beslut innan de fortsätter planeringsprocessen. Trafikverket påpekar också att endast väg 40 är riksintresse i Härryda kommun.

Kust till kustbanan

I översiktsplanen föreslås möjligheten till utökad trafik och eventuell återöppning av järnvägsstationer bör studeras närmare. Trafikverkets pågående arbete inkluderar också en studie om möjlig trafikering på befintlig Kust till kustbana.

Förslag på åtgärder i trafikinfrastrukturen

I översiktsplanen föreslås åtgärder i trafikinfrastrukturen, exempelvis ett nytt mot mellan Mölnlyckemotet och Bårhultsmotet samt överdäckning av väg 40, men Trafikverket påpekar att det inte finns några aktuella planer eller utredningar för dessa åtgärder. I översiktsplanen nämns också möjligheten till en koppling till väg E6 i söder och utveckling av befintliga kopplingar mot väg E20 i norr, men en studie visar att det inte ger stor avlastning av E6 och investeringskostnaden är hög. Trafikverket betonar fyrstegsprincipen för planering av investeringar och att finansiering och kostnadsfördelning måste diskuteras i separata forum. Det är viktigt att det tydligt framkommer i översiktsplanen vilka utpekanden av åtgärder som berör statlig

infrastruktur som är av kommunalt intresse, och vilka åtgärder som även Trafikverket arbetar aktivt för. Trafikverket påpekar också att bara för att en anläggning är statlig betyder det inte att de alltid har finansieringsansvar.

Tillväxt och trafikallsträng

Översiktsplanen tar hänsyn till en befolkningstillväxt på minst 1,5% per år men utvecklingen av området Landvetter Södra har inte räknats in i detta. Trafikverket önskar en komplettering av detta för att få en bättre bild av den framtida befolkningstillväxten. Tyngdpunkten på bebyggelseutveckling bör enligt översiktsplanen ske i de två tätorterna Mölnlycke och Landvetter. Trafikverket vill uppmärksamma kommunen på att när flertalet detaljplaner planeras inom samma område behöver dessa planer och deras påverkan på statens anläggningar diskuteras och utredas i ett helhetsperspektiv. Detta blir viktigt i kommunens fortsatta arbete med exempelvis utveckling av Landvetter Södra. Trafikverkets samlade synpunkter gällande Landvetter södra framgår av samrådsyttrande avseende fördjupad översiktsplan (FÖP) för Landvetter södra 2020-06-03 (Dnr TRV 2020/45134).

Faunapassage och grönstråk

Trafikverket planerar för en faunapassage över väg 535, men det kräver ett fungerande grönstråk som tar upp mer mark än den "gröna länk" som redovisats i översiktsplanen. Förekomsten av viltstängsel gör att grönstråken inte fungerar som de ska, och därför efterfrågar Trafikverket dialog med kommunen gällande utbredningen av grönstråk och områden för "Verksamheter industri". Trafikverket påpekar att de utpekade grönstråken i översiktsplanen hindras av vägar och viltstängsel som bryter stråken, vilket kräver broar och vägportar för att fungera för faunan. Trafikverket uppmanar kommunen att synliggöra befintliga vägportar längs väg 40 i översiktsplanen.

Sammantagen bedömning

Trafikverket anser att ovanstående synpunkter bör beaktas i det fortsatta arbetet och ser fram emot fortsatt deltagande i processen med att ta fram Härryda kommuns nya översiktsplan.

Kommentar:

Ställningstagande #14

Se svar till Länsstyrelsen. Information om FPV och riksintresset för väg 40 är noterat.

I granskningsförslaget redovisas fortsatt möjligheten att koppla samman Härryda kommun med väg E6 i söder. Geografisk placering av vägkoppling/-ar söderut har setts över.

I granskningsförslag till sambandskarta redovisas Partillevägen som kommunikationssamband. Faunapassage och grönstråk i anslutning till denna utvecklas inom Link 40.

*I nordöstra delen av Härryda kommun utgör Härskogsvägen en betydelsefull koppling mellan E20 i norr och väg 40 samt Göteborg Landvetter flygplats i söder. För att tydliggöra vikten av Härskogsvägen **är** vägen i granskningsförslaget **redovisat** som kommunikationssamband på sambandskartan.*

REGION

II. Göteborgsregionen – inkom 2023-02-03

Göteborgsregionens (GR) kommunalförbund har fått möjlighet att yttra sig över Härryda kommuns översiktsplan och stöder ambitionen om förtätning i kollektivtrafiknära lägen. De önskar dock en konkretisering av hur hållbara resor främjas. GR anser det olyckligt att arbetet med en fördjupad översiktsplan för Landvetter Södra avbrutits och att oexploaterad mark med höga naturvärden tas i anspråk. Detta kan påverka den sammanhängande gröna infrastrukturen i regionen negativt. GR noterar också att föreslagen markanvändning inte är anpassad till något av korridoralternativen för ny järnväg Göteborg-Borås. Stråket Göteborg-Borås är den högst prioriterade järnvägsutbyggnaden i Västsverige. Satsningen finns även omnämnd i "Hållbar tillväxt" och i Strategisk inriktning 2020–2023 (2024).

Bedömning

GR:s yttrande utgår från politiska överenskommelser i överenskommelserna i "Hållbar tillväxt" och "Strukturbild för Göteborgsregionen". De anser det olyckligt att arbetet med en fördjupad översiktsplan för Landvetter Södra har avbrutits och att området nu hanteras i översiktsplan och detaljplaner i stället. Detta gör det svårt att få en helhetsbild och göra en regional bedömning av exploateringen.

Befolkningstillväxt

Översiktsplanen anger ett planeringstal på 1,5% för Härryda kommun, men inkluderar inte etableringen av Landvetter Södra i beräkningen. GR anser att en beskrivning med både Landvetter Södra och en kraftig ökad tillväxt hade varit önskvärt för att göra en regional bedömning. Målet i Hållbar tillväxt är att regionen ska växa med minst 10 000 invånare årligen fram till 2030.

Bebyggelseutveckling

GR stödjer bebyggelseutveckling i befintliga tätorter med fokus på förtätning i kollektivtrafiknära lägen, vilket stämmer överens med Strukturbild för Göteborgsregionen.

De är oroliga över att bristande utveckling av kollektivtrafik utanför centrala Mölnlycke och Landvetter kan leda till bilberoende, negativ klimatpåverkan och ojämlig tillgång till kollektivtrafik. Ökat bilberoende kan också påverka attraktiviteten och framkomligheten i stadsområdet. Planförslaget tar upp hållbart resande med gång- och cykelnät, men GR vill se tydligare åtgärder för att främja hållbara resor och önskar en konkretisering av hur hållbara resor främjas i och med planförslaget. Målet i Hållbar tillväxt är ett långsiktigt hållbart transportsystem med transporteffektiv samhällsplanering.

Näringslivetableringar

GR välkomnar att Härryda kommun tar ett regionalt ansvar för att försörja mark för näringslivet och är nöjda med att ambitionen är tydligt specificerad för olika typer av verksamhetsområden. Mark för näringslivet är en särskilt utpekad utmaning i GR:s strategiska inriktning för 2021-2023 (2024) och en gemensam ambition i alla GR-kommuners näringslivsstrategiska program. Det är även positivt att kommunen inkluderar kollektivtrafik i planeringen av dessa områden. GR betonar vikten av att personalintensiva verksamheter lokaliseras till områden med god kollektivtrafikförbindelse.

Grönstruktur

GR är positiva till att Härryda kommun vill bevara större sammanhängande grönområden och tillgängligheten till dem. Detta stämmer dock inte överens med planen att ta stora arealer oexploaterad mark i värdefulla naturområden i anspråk för bebyggelse i områden som Landvetter Södra och östra Mölnlycke. Detta kan försämma gröna samband och hota växt- och djurliv, vilket GR anser är viktigt att ta hänsyn till. GR vill se en närmare beskrivning av hur värdefulla naturområden och vatten ska bevaras i genomförandet av översiktsplanen.

Klimatanpassning

GR anser det är positivt att Härryda kommun har strategier och utvecklingsprinciper för klimatanpassning, men vill att kommunen tydliggör hur klimatanpassningen ska hanteras i relation till den fysiska planeringen. GR föreslår att utvecklade strategier och prioriteringar bör tas upp i en klimatanpassningsplan som även belyser de regionala aspekterna.

Vattenförsörjning

Det är bra att översiktsplanen tar hänsyn till både vattenskyddsområden och riksintressen för dricksvattenförsörjning som berör Härryda, både centralt och perifert. Vattenskyddsområden är viktiga för att säkerställa kvaliteten i vattentäkter, vilket är en grundförutsättning för en säker vattenförsörjning. Både Vattenförsörjningsplanen för Göteborgsregionen och Länsstyrelsens Regionala vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland belyser vattenförekomster i Härryda som relevanta för den framtida vattenförsörjningen från ett regionalt och mellankommunalt perspektiv. Detta bör beaktas i avvägningar kring mark- och vattenanvändning.

Infrastruktur

GR påpekar att föreslagen markanvändning inte är anpassad till något av korridoralternativen för ny järnväg mellan Göteborg-Borås. Stråket Göteborg-Borås är högt prioriterat inom Hållbar Tillväxt och Strategisk inriktning 2020-2023, och det är viktigt att det förblir högsta prioritet i järnvägsutbyggnaderna. En investering skulle också trygga tillgängligheten till Landvetter flygplats, som är viktig för regionens utveckling. GR vill ha en analys av trafikstringen som bebyggelseutvecklingen förväntas få på Riksväg 40 vid Kallebäcksmotet. GR anser att frågan om gods på järnväg bör hanteras i ett trafikslagsövergripande regionalt perspektiv, och att kommunens strategiska läge kan vara intressant för lokalisering.

GR ser fram emot att följa översiktsplanens fortsatta arbete och bidrar gärna med regionala perspektiv.

Kommentar:

Beslutad järnvägskorridor är införd på kartan. Landvetter södra har införts i beräkningsunderlaget. Analys av trafikstringens påverkan på Kallebäcksmotet är en fråga för Trafikverket som i sitt yttrande inte beskrivit någon risk för påverkan på Kallebäcksmotet.

12. Västra Götalandsregionen – inkom 2023-03-10

I översiktsplanen förespråkas det att ny bebyggelse ska koncentreras nära befintlig kollektivtrafik. Att kunna resa hållbart mellan utvecklingsområden och relevanta målpunkter anses väsentligt. Det är önskvärt att områdesvis redogöra för hur dessa möjligheter ser ut. Om bebyggelseutvecklingen förutsätter åtgärder i exempelvis kollektivtrafiken eller gång- och cykelnätet bör även detta framgå.

Bostadsutvecklingsområdena i norra delen av Härryda, Hindås och Hällingsjö har långa avstånd till linjelagd kollektivtrafik, som tolkas som att dessa delar av områdena får relativt liten bostadsutveckling eller prioriteras senare. Denna aspekt bör förtydligas i planen. Dessutom betonas kopplingen för gång och cykel till hållplatser i Partille kommun som viktiga för att göra kollektivtrafiken mer attraktiv i bostadsutvecklingsområdet söder om Hallen.

Utvecklingsområdena runt flygplatsmotet är stora och det är utmanande att ge konkreta synpunkter. Utvecklingsområdena har utmaningar kopplade till bristen på kollektivtrafikförsörjning till alla delar av områdena. Det krävs ökad tydlighet i översiktsplanen och fortsatt dialog med Västtrafik för att möta dessa utmaningar. Härryda kommun förordar ett tredje alternativ till järnvägskorridor som motsvarar riksintresset från år 2011. Västra Götalandsregionen är bekymrad över att det föreslagna järnvägsreservatet endast sträcker sig mellan Mölnlycke och Bollebygd samt ansluter till befintlig kust till kust-bana, vilket inte möter den gemensamma funktionsutredningens ambitioner att även nå Mölndals station. För detta saknas ett reservat väster om Mölnlycke.

Restid och hög turtäthet är viktigt för den regionala pendlingstrafiken mellan Göteborg och Borås. Det krävs förbifartsspår på flera ställen längs banans hela sträckning för att uppnå halvtimmetrafik på befintlig kust till kustbana. Västra Götalandsregionen

befarar att kollektivtrafikförsörjningen av kommunen med kopplingen till Göteborg respektive Borås skulle drabbas om utbyggnad av järnvägen försenas.

Under Strategi anges att kollektivtrafiken bör bli konkurrenskraftig ur ett kostnadsperspektiv samt att Härryda kommun ska ingå i samma taxezon som Göteborg. Västra Götalandsregionen påminner om att regionfullmäktiges beslut om ny zonstruktur för Västtrafik stöddes av beredningen för hållbar utveckling (BHU). Frågan om att inkludera Härryda (med flera GR-kommuner) i zon A har analyserats och bedömts som omöjligt under arbetet som ledde fram till nuvarande zonindelning. I augusti 2023 införs dock tre nya omlottzoner, inklusive att Mölnlycke tätort läggs omlott med zon A.

Kommentar:

Åtgärder i kollektivtrafiken och GC-nätet är översiktligt beskrivna i planen. Kommunen har fortsatt önskemål om att ingå i Göteborgs taxezon.

GRANKOMMUNER

13. Göteborgs Stad Stadsbyggnadsnämnden – inkom 2023-02-21

Stadsbyggnadsförvaltningen ser positivt på en utveckling av Härryda kommun utifrån att det stärker attraktionskraften inom Göteborgsregionen och bidrar med fler arbetsplatser, bostäder och verksamhetsmark för företag inom industri- och logistikverksamhet.

En utveckling av kommunen kommer att ha direkta konsekvenser för trafiken, särskilt vid Kallebäcksmotet, på E6 och på väg 40 som redan i dagsläget är hårt belastade. Göteborgs stad har satt upp målet att minska vägtrafikarbetet med 25% fram till 2030, men detta kan hotas om majoriteten av den tillkommande trafiken från Härryda inte sker med kollektivtrafik. Det finns en stor risk att enskilda persontransporter påverkar belastningen negativt om inte kapacitetsstark och snabb kollektivtrafik erbjuds. Med regeringsbeslutet om att pausa arbetet för ny stambana mellan Stockholm och Göteborg är det extra viktigt att invänta fastställda stationslägen för Landvetter södra. Det finns också ett behov av effektivisering av godstransporterna mellan Göteborg och kranskommunerna.

Dåvarande stadsbyggnadskontoret, Göteborgs stad, yttrade sig över remissen 2020 och i korthet gjordes följande bedömning:

- Den kraftiga utbyggnaden medför ökad trafikbelastning på Göteborg
- Viktigt att det ges förutsättningar att persontrafiken till största delen sker med tåg
- Planen bör avvakta slutgiltigt läge för ny tågbana och stationsläge
- Planen bör kompletteras med pendelparkeringar inom området nära hållplatslägen
- Planen bör kompletteras med bussgata mellan Landvetter Södra och Landvetter centrum

Bedömning ur ekonomisk dimension

Planen kan ge positiva effekter för Göteborg som arbetsmarknadsregion.

Bedömning ur ekologisk dimension

Det är viktigt att utveckla järnvägsinfrastrukturen för att erbjuda attraktiv och kapacitetsstark kollektivtrafik. Att enbart omhänderta det ökande resebehovet med fler bussar skulle medföra svårigheter inom Göteborg på grund av kapacitets- och platsbrist. En ökning av person- och godstransporter skulle ge ökade utsläpp och negativt påverka buller- och luftkvaliteten. Minst miljöpåverkan skulle ske vid resor med tåg.

Bedömning ur social dimension

Ett ökat trafikarbete på Göteborgs gator och vägar gör det svårare att ta sig fram i staden. Detta får konsekvenser för alla göteborgare, men främst barn och äldre.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Synpunkterna från tjänsteutlåtandet för FÖP-arbetet är fortfarande relevanta och tas upp i samrådsyttrande. Stadsbyggnadsförvaltningen vill även framföra nya synpunkter som rör en större geografi och den påverkan som planerna kan ha på Göteborgs stad.

Företags- och verksamhetsområden kopplat till gods och trafik

Det är positivt ur ett Göteborgsperspektiv att Härryda kommun planerar att skapa industrimark för företag inom industri- och logistikverksamhet, eftersom utbudet av verksamhetsmark är en utmaning inom Göteborgs kommungräns. För att främja näringslivsutveckling och sysselsättningstillväxt i regionen är tillskottet av verksamhetsmark i Härryda kommun viktigt. Trafikbelastning och framkomlighet behöver dock beaktas, särskilt med tanke på pågående och planerade utvecklingsprojekt som skapar såväl möjligheter som begränsningar för Göteborg. Stadsbyggnadsförvaltningen betonar vikten av samverkan och samordning när det gäller godstransporter, verksamhets- och företagsområden. Ett exempel på ett utvecklingsprojekt som skapar nya arbetstillfällen är "Link40", en stor gods- och logistikhub vid Bårhultsmotet. "Link40" och den föreslagna utvecklingen vid och omkring Landvetter flygplats skapar både möjligheter och utmaningar för Göteborg.

Ny inriktning på regeringsuppdraget stambana mellan Göteborg – Stockholm, sträckan Göteborg-Borås:

Regeringen har beslutat att pausa Trafikverkets arbete i projekt Göteborg-Borås för att utreda utvecklingen av järnvägsinfrastruktur i stråket vidare med fokus på att förbättra arbetspendling med en stark koppling till Landvetter flygplats. Planeringen av Landvetter södra förväntas vänta tills nya stationslägen är fastställda. För att nå det 35-minutersmål som satts upp mellan Göteborg-Borås fortsätter det att vara viktigt att koppla Landvetter södra-Landvetter C med buss. Stopp i Landvetter C på kust-till-kustbanan är positivt för att ersätta busspendling med kapacitetsstarkare alternativ.

Det hållbara resandet

Göteborgs trafikleder är idag hårt belastade varför inpendling främst behöver ske med kollektivtrafik och primärt med järnväg eftersom det inte går att hantera fler än dagens bussar inom centrala Göteborg. Göteborgs trafikleder är överbelastade och inpendling bör ske främst med kollektivtrafik, varav järnväg föredras. Översiktsplanen pekar ut platser för bytespunkt för kollektivtrafik vilka utifrån målet om att stärka det hållbara resandet är positivt och går i linje med antagen målbild.

Förtätning i redan etablerade områden med kollektivtrafik och service ser stadsbyggnadsförvaltningen som positivt för att minska enskilda persontransporter och minska miljöpåverkan. Två vägkopplingar mot Kungsbacka och Mölndal nämns som aktuella att utreda på sikt. En generell hållning som stadsbyggnadsförvaltningen har är att det är positivt utifrån en teoretisk avlastning på Kallebäcksmotet och E6.

Grönstruktur

Bevarande av gröna kilar behöver samordna och regleras och att det är positivt att markanvändningen i närheten av Delsjöns naturreservat föreslås vara naturmark. Mölnlyckes företagspark förväntas hålla sig inom befintligt område utan att göra intrång på det gröna. Det framkommer också att Göteborgs stad har markinnehav i Härryda kommun, vilket angränsar till Delsjöns naturområde.

Pendelparkering

Stadsbyggnadsförvaltningen ser ett behov av att översiktsplanen inkluderar förslag på möjliga pendelparkeringsytor i närheten av tåg- och busshållplatser för att främja kollektivtrafik och minska belastningen på Göteborgs trafikinfrastruktur. För närvarande finns en pendelparkering vid Delsjömotet med en kostnad på 6 kr/timme och en maxtaxa på 30 kr per dag. Denna kostnad är en del i att öka användningen av kollektivtrafik mellan kommunerna, utan att påverka kostnaderna för bil- eller bussresor.

Kommentar:

Överenskommelse kring ny järnväg Gbg – Borås förväntas avlasta trafiken på Riksväg 40.

Inkludering av Härryda kommun i kollektivtrafikzon A skapar förutsättningar för att öka det kollektiva resandet samt att pendlare väljer att parkera längre ifrån Göteborg. Utvecklingen av bostäder och verksamheter i kommunens tätorter kommer ske i kollektivtrafiknära lägen

Kommande kollektivtrafikhub vid Landvetter flygplats skapar förutsättningar för avlastning av Riksväg 40.

Etablering av Link40 kommer att bidra till att effektivisera godstransporter.

Trafikverket har i sitt yttrande inte beskrivit någon risk för påverkan på Kallebäcksmotet.

14. Göteborgs Stad Kretslopp och Vatten – inkom 2023-03-27

Kretslopp och vattens synpunkter fokuserar på påverkan på vatten utifrån råvattenperspektivet, som ett komplement för perspektivet Råvattenskydd till Göteborgs stads mer generella yttrande.

Kretslopp och vatten uppmärksammade att det i översiktsplanen inte tas upp att stora delar ligger inom Vattenskyddsområde för Rådasjön och Norra Långevattnet. Det anges i Ortsstudie Mölnlycke att Rådasjön idag utgör recipient för Mölndals stad och är reservvattentäkt för Göteborg. Kretslopp och vatten antar att Rådasjön är ordinarie råvattentäkt för Mölndals stad.

Det behöver arbetas in i översiktsplanen hur exploateringen kan ske, och vattenskydds-föreskrifterna samtidigt uppfyllas. Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) konstaterar att exploatering av bebyggelse och infrastruktur enligt planen kommer att påverka ytvatten, dagvatten och grundvatten negativt och föreslår ytterligare utredningar (både inför detaljplanering och inför varje projekt) och skyddsåtgärder för att minimera påverkan på vattenkvalitet och miljökvalitetsnormer. MKB:n tar upp att miljöeffekterna kan leda till stora negativa effekter på vattenmiljön, därför är det viktigt att VA-kapaciteten byggs ut i tillräcklig omfattning. Bygg- och driftskedet kan också orsaka negativ miljöpåverkan och förändra markinfiltrationen och avrinningsmönstret, vilket kan leda till ökad belastning på befintliga dagvattensystemen och förorening av recipienterna. Vid god planering bör exploateringsförslagen i översiktsplanen kunna genomföras utan negativ inverkan på råvattenkvaliteten. En balans mellan exploatering och skydd av vattenmiljö kan uppnås genom en ansvarsfull och återkopplande planering och förvaltning.

Kommentar:

Synpunkterna noteras.

Mölnดาลsåns vattenskyddsområde sträcker sig nu t.o.m. Västra Nedsjön.

Dag- och ytvattenfrågor kommer att hanteras i framtida detaljplaner.

Fortsatt dialog kring vattenfrågor med närliggande kommuner är värdefull.

MKB är reviderad.

15. Lerums kommun – inkom 2023-01-23

Förslaget är i digitalt format och är tydligt, kort och koncist. Det är lätt att förstå Härrydas framtidsvision. Lerums kommun ser positivt på Härrydas utvecklingsprinciper, och deras förslag om bebyggelseutveckling i de sju tätorterna är bra.

Lerums kommun ser även positivt på Härrydas transportinfrastruktur och stödjer behovet av förbifarter förbi Göteborg och trafiksäker koppling med hög kapacitet för kollektivtrafik mellan E20 och riksväg 40. För Lerums kommun, som delar en kommungräns med Härskögen, anser de att det är viktigt att området värnas som en grön zon för natur, djurliv och biologisk mångfald. Utvecklingen i båda kommunerna ökar också behovet av att Härskögsvägen utvecklas till en trafiksäker väg med kapacitet för kollektivtrafik.

Kommentar:

Synpunkterna noteras.

Uppfattningen om att Härskögsvägen utvecklas till en trafiksäker väg med högre kapacitet och då även kollektivtrafik delas av Härryda kommun.

16. Marks kommun – inkom 2023-03-29

Mark ser positivt på Härrydas inställning till regional samverkan för att nå önskvärd tillväxt och ser även att en utveckling av samarbetena kan ske vid behov, då Härryda

kommun har flera viktiga funktioner för Marks kommuns invånare som kan värnas och utvecklas gemensamt.

Utveckling Hällingsjö

Marks kommun uppmuntrar utvecklingen av Hällingsjö och ser det som värdefullt att komplettera orten med både bostäder och centrumfunktioner nära områden som pekas ut för verksamheter och bostäder enligt kommunens fördjupade översiktsplan för Mark Nordväst. Samarbete för utökad samhällsstruktur och service ska diskuteras samhällsstruktur och service. Kommunen ser också Hällingsjö som en viktig Resecentrum/knutpunkt/bytespunkt för kollektivtrafik och det är nödvändigt att skapa goda miljöer för oskyddade trafikanter. Knutpunkten Källarbacken är viktig för invånare i Mark som ska vidare in i Marks kommun eller mot Göteborg.

Kollektivtrafik och infrastruktur

Marks kommun vill se förtydliganden av funktionen av bytespunkt och resecentrum idag och i framtiden, i syfte att stärka regionala kopplingar och förespråkar en kollektivtrafiknod vid Landvetter flygplats. Det är viktigt att ta hänsyn till hela-resanperspektivet och minska antalet byten från Marks kommun till noden, där möjligheten att byta till flyg, tåg eller buss bör finnas. Nodens syfte bör vara en bytespunkt som sammanför flera sätt att resa, då Marks kommun vill värna daglig pendling som i dagsläget sker främst med tåg och buss.

Härryda kommun föreslår utveckling av resecentrum i Landvetter med anslutning till väg 40, vilket är en positiv åtgärd för bättre regionala kollektivtrafikresor. Marks kommun uppmanar till prioritering av väg 156 för att kunna genomföra utpekade åtgärder i framtiden i åtgärdsvalstudie (ÅVS).

Kommentar:

Synpunkterna noteras.

Uppfattningen att väg 156 är en viktig led delas av Härryda kommun.

17. Mölndals Stad – inkom 2023-02-23

Förslaget i Storymap är tydligt och fint visualiserat. Det är enkelt att gå igenom förslaget med karta och text i kombination.

Förslaget presenterar utbredningsområden för potentiella vägkopplingar via Mölndals kommun till E6 söderut. Mölndals stad har inga sådana vägplaner i stadens översiktsplanering och ser att det kan finnas stora utmaningar med att genomföra den typen av infrastrukturprojekt då det kan påverka orörda områden med höga natur- och friluftsvärden. Att föra ut mer biltrafik via Lindomemotet är också en komplex fråga eftersom det i sin tur riskerar att skapa stora nya trafikflöden genom Lindome ut på E6, som är av riksintresse för kommunikationer. En dialog mellan Härryda kommun, Mölndal stad och Trafikverket krävs för att klargöra vad som är möjligt och önskvärt. Mölndals stad tycker det är olyckligt att Härryda kommun inte ställer sig bakom något av korridorvalen för den nya stambanan Göteborg-Borås, vilket kan begränsa möjligheterna för regional tågtrafik. Det begränsar väsentligt möjligheten för att kunna

nå de mål för regional tågtrafik som det gemensamma positionspapperet (2023-02-10), anger.

Mölnalds stad ser positivt på den mellankommunala samverkan, bland annat för vattenfrågor och infrastrukturfrågor. Detta är också något som Mölnalds stad välkomnar och ser fram emot ett ökat utbyte. Mölnalds stad ser även positivt till ökat utbyte för att minska trafiköverbelastningen i Kvarnbyn vid fortsatt planering.

Kommentar:

Synpunkterna noteras.

Härryda kommun har ställt sig bakom förslaget till ny järnväg Göteborg – Borås med bibana via Mölnlycke station.

Dialog kring vattenfrågor och samhällsbyggnadsfrågor är värdefull.

Vägförbindelserna söderut bedöms fortsatt som viktiga att utreda.

18. Partille kommun – inkom 2023-03-01

Samrådshandlingen är i stort ett ambitiöst och fylligt material med mycket fördjupande information. Partille kommun ser positivt på utvecklingen av hållbara persontransporter, inklusive bytespunkter för kollektivtrafik vid Rv40:s trafikmot, som kan gynna både Öjersjöborna och kollektivtrafikens utveckling. De påbörjar utbyggnaden av egna kollektivtrafikkörfält för ett Metrobusstråk på Landvettervägen, som på sikt är tänkt att fortsätta i Härryda, vilket är en satsning på kollektivtrafik och hållbart resande. Partille kommun utvecklar också Landvettervägen till stadsgata, men understryker behovet av att bibehålla dess funktion som regional tvärled. Tillsammans med Härrydask utvecklingsplaner och en önskad befolkningsökning på minst 1,5% ökar behovet av en förstärkt regional tvärled mellan E20 och Rv40. Det är viktigt att Rv40 även framöver fortsätter vara det mer attraktiva valet för transporter från de södra delarna av väg 535. De ser positivt på utvecklingsområdet för sammanhängande bostadsbebyggelse söder om Hålsjöarna, men betonar vikten av att behålla och utveckla gröna länkar för att naturvärden och -kvaliteter inte ska äventyras i framtiden.

Härryda kommun nämner att de avser ta hänsyn till barnkonsekvenser i planeringsprocesserna, medan Partille kommun inte har funnit några särskilda aspekter på denna fråga ur barnens perspektiv.

Kommentar:

Synpunkterna noteras.

Uppfattningen om en förstärkt regional tvärled mellan E20 och Rv40 delas.

19. Bollebygds kommun – inkom 2023-03-07

Bollebygds kommun är övervägande positiv till översiktsplaneförslaget och uppskattar dokumentets tydlighet. De vill dock ha mellankommunala diskussioner kring följande punkter inom det fortsatta arbetet med översiktsplanen:

- Infrastruktur: Bollebygds kommun vill stärka möjligheterna att ta sig till fots eller med cykel mellan tätorten och Hindås/Rävlanda likt gång- och cykelstråk som Bollebygd kommun föreslår i sin gällande ÖP. Det anses vara grundläggande för en god samhällsutveckling för båda kommunerna och önskar av denna anledning att dessa förslag förankras tydligare i Härryda kommuns översiktsplan.
- Jordbruksmark. Bollebygds kommun vill öppna för kommunövergripande samarbete gällande jordbruksmarksfrågor, både för kunskapsutbyte och ökad samsyn.
- Bollebygds kommun ser gärna att kommunerna fortsätter den gemensamma dialogen och arbetet kring Götalandsbanan samt fortsättningsvis planerar för dess sträckning.

Kommentar:

Synpunkterna noteras.

Förslaget om cykelbana får hanteras i kommande Cykelplan för Härryda kommun.

Det vore värdefullt om BoHäM samarbetet vitaliserades.

POLITISKA PARTIER

20. Centerpartiet – inkom 23-03-17

Utvecklingsområde för bostadsbebyggelse vid Lilla och Stora Hålsjön i närheten av Mölnlycke och R40 har i Naturvårdsplan klassats som nivå 3, höga naturvärden och kräver extra hänsyn vid utbyggnad. Området ligger även i anslutning till områden med ännu högre naturvärden. Åtgärder bör endast tillåtas om de inte påverkar naturvärdena negativt och kan undvikas.

För utveckling av industri i två områden längs Mölndalsån, öster om Landvetter och vid Härryda samhälle, krävs särskild återhållsamhet på grund av att områdena ligger direkt på grundvattenmagasin och grundvattenförekomster inom nytt sekundärt och tertiärt vattenskyddsområde för Rådasjön. Förhållandena med behov av skydd av både grund- och ytvatten förutsätter särskild återhållsamhet vilken typ av verksamhet som kan tillåtas.

Centerpartiet önskar tillägga följande synpunkter på översiktsplanen. Förslaget har två tidsperspektiv: 2032 och 10-årsperiod. 10-årsperioden bör förtydligas genom att ange exakt vilket år den avser, eller genom att lägga till en förklaring i förutsättningarna. Kommunens utpekade stråk för framtida järnvägssträckning är borttagen av utredarna och bör ej redovisas i planen. Området har annan användning i delar av planen varför det finns, om den finns kvar, flera förslag på hur marken skall användas!

Kommentar:

Yttrandet noteras.

21. Miljöpartiet de gröna – inkom 23-03-31 (förlängd svarstid)

Översiktsplan anses vara svag och oklar hur kommunen bidrar till att uppnå visionen "Härryda - här vågar vi" och hur den främjar tillväxt för människor och företag. Det finns frågor om vilka är de idéer som ska lyfta respektive lösningar som ska landa och som ska hålla för kommande generationer? Hur bidrar översiktsplanens inriktning med exploatering för att satsa på logistiklador längs riksväg 40? Skövla skog, utplåna habitat för skyddsvärda arter, bidra till minskad biologisk mångfald och planspränga berg för att bygga en ny stad – Landvetter Södra?

Miljöpartiet framhåller att:

- Det är anmärkningsvärt att ord som "bör" och "värnas" är så rikt förekommande istället för "skall" och "skyddas".
- Stora och små jordbruket bär säkerställas för att bevara variation i jordbruket. Det behöver därför säkerställas att ingen mer befintlig jordbruksmark exploateras.
- En befolkningstillväxt på 1,5% är ett rimligt mål för Härryda kommun men strategin att låta Mölnlycke och Landvetter växa samman till en sammanhängande bebyggelsestruktur skulle innebära alltför stora ingrepp i den bostadsnära naturen som många invånare uppskattar. Istället är det viktigare att öka befolkningen i mindre tätorter för att säkerställa bra service för alla invånare.
- En hållbar mobilitet kräver att nya bostäder byggs inom riktvärdena för antal meter till kollektivtrafiken och förbindelser till dessa noder bör prioriteras genom att utveckla ett högkvalitativt gång- och cykelvägnät med fokus på trafiksäkerhet och tillgänglighet.

Inledning och utgångspunkter

Miljöpartiet tycker att kapitlet inledning och utgångspunkter är tydligt och har ett bra upplägg och text. Det saknas klickbara länkar till de utredningar och underlag som finns under rubriken Utgångspunkter för översiktsplanen.

Strategi

Kommunens tyngdpunkt på bostadsutvecklingen i Mölnlycke och Landvetter, och att sammanbinda dessa områden, strider mot målet att bevara natur och jordbruksmark samt ökar klimatpåverkan genom att utöka andelen hårdgjord yta. Det ökar även trafikbelastningen utan att järnvägens möjlighet till kollektivtrafik och transporter är löst. Landvetter Södra, kommunens största utvecklingsområde, och står i direkt motsättning mot att utveckla kommunens tätort samt hotar biologisk mångfald, klimatmål och våtmarker. Strategin innehåller flera punkter som minskar möjligheten att nå målen om att värna naturen, utveckla mindre tätorter och uppfylla nationella och globala miljömål.

Transportinfrastrukturen saknar både kopplingar till underlaget om hållbar mobilitet som till att underlätta invånarnas möjligheter att välja hållbar mobilitet i sin vardag.

Målbilden för de kommande 10 åren borde visa en prioritering av vägar för fotgängare och cyklister, knutpunkter och cykelparkering. Det saknas en målbild för att säkerställa trafiksäkerhet och undvika tung trafik genom vissa områden, såsom Rävlanda och Härskogsvägen.

Utvecklingsprinciperna

Utvecklingsprinciperna har en svag koppling till Agenda 2030 och de globala målen. Härryda kommun verkar inte ta hänsyn till kopplingen mellan utvecklingen och klimatkrisen. Hänvisning till rapporterna från IPCC och Parisavtalet saknas. IPCC:s senaste rapports sex områden för att klara klimatkrisen tas inte upp.

Det finns påtagliga hot mot befintlig grön – och blåstruktur den föreslagna mark- och vattenanvändningen:

- Lilla och Stora Hålsjön
- Kobacka – Rambo mosse – Lilla Kullbäckstorp
- Yxsjön- Landvetter Södra
- Väster och öster om Partillevägen
- Söder om befintlig bebyggelse i Hindås
- Jordbruksmark längs järnvägen i Rävlanda

Riksintressen, värden och klimat

Den digitala kartan innehåller 28 olika punkter som är svåra att överblicka och hitta. Det krävs en förmåga att hantera webbläsare och många bilder samt kartor för att kunna jämföra de olika värdena och riksintressena som finns, något som går utöver de flesta vardagsanvändares möjligheter. Informationen kan vara knapphändig och det är oklart vilka beslut eller dokument som hänvisas till. Riksintressena får man titta på en och en och stora ytor är inte markerade på något tydligt sätt, vilket gör det svårt att förstå vad som är tänkt att finnas där.

Mölnlycke

Föreslagen förtätning i skogsområdet runt Furuhällsskolan samt utvecklingsområdet söder om Hålsjöarna är olämpliga då de strider mot principen om att inte försämra närheten och tillgången till natur- och grönområden. Utvecklingsområdet söder om Hålsjöarna kolliderar med den viktiga gröna sammanhängande länken och bör begränsas kraftigt för att bevara ett viktigt område för friluftsliv, som beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen. Bråtaskogen måste också bevaras som en viktig grön kila, då den skärs av när den gröna länken kapas. Kommunen har en bristande andel skyddad natur och uppfyller inte de krav som ställs på en kommun idag. Översiktsplanen visar ingen uppenbar vilja att öka denna andel på kort eller lång sikt.

I de sex punkter som redovisas från IPCC:s rapport behöver hänsyn tas till följande lokala förhållanden:

1. Ta fram en plan för solenergianläggningar i kommunen
2. Skydda områden från landsomskapande exploateringar
3. Skydd för 30 % av arealen (FN COP 15, EU, IPCC)
4. Bevara naturklassad natur (Naturvårdsplan 2021)
5. Återställ natur (våtmarker, ängsmarker mm)
6. Skydda vatten (kvalitetskrav och strandskydd)
7. Bevara tätortsnära natur
8. Ställ om till ett hållbart jord- och skogsbruk

9. All kommunal mark används i syfte nå klimat och biologisk mångfald

Genomförande

Under genomförande uttalas (till skillnad från i Strategin) att citat: "Härryda kommun önskar samverka kring ökad tillgänglighet söder ut mot E6 och norr ut mot E20.", slut citat. Under Genomförande bör dokumentlistan vara klickbar eller uppge senaste datum för dokumenten. Listan över fortsatt arbete med kartläggning, behov av utredningar etc. är lite svårtydbar i sin syftning "Fortsatt arbete *kan* vara arbete med ...". Innebär det att det kommer att vara vid behov, att det är planerat eller bara en lista över sådant som "eventuellt kommer att om möjligtvis"?

Rapporten "Framtidens mobilitet - de viktigaste trenderna för Härryda kommun fram till 2040" lyfter följande inriktningar: utbyggnad av laddinfrastruktur, trygghetsperspektivet i planeringen av transportsystemet, kapacitetsstark kollektivtrafik, korta gång- och cykelresor, möjligheter att pendla med elcykel, omställningsbara parkeringslösningar samt utveckling av mobilitetshubbar för att underlätta vardagslivet. I översiktsplanen saknas en tydlig skrivning om denna inriktning.

Gestaltad livsmiljö

I underlaget Gestaltad livsmiljö beskrivs Agenda 2030 och Sveriges nationella miljömål. I sammanfattningen berörs inte dessa punkter.

Jordbruksmark

På nationell nivå finns Sveriges miljömål. Minskningen av jordbruksmark i Härryda orsakas främst av exploatering snarare än igenväxning och upphört jordbruk som generellt sett i landet. För att kunna göra rättvisa beskrivningar i översiktsplanerna föreslås differentierad hantering av jordbruksmarken med olika värderingar beroende på var den ligger i kommunen och en indelning i olika områden föreslås. Detta bör redovisas i kartmaterialet. Miljökonsekvensbeskrivning.

Landvetter Södra

Förvaltningens knäckfrågor från den fördjupade översiktsplanen är inte redovisade. Under naturmiljö skrivs: "Både planförslaget och nollalternativet innebär risk för negativa konsekvenser för skyddade arter och biologisk mångfald eftersom det omfattar utbyggnad och ianspråktagande av områden med höga naturvärden som inkluderar arter med artskydd." I nollalternativet är kommunens planer en expansion på 1,5 %. Planförslaget innebär en större expansion av Landvetter Södra - cirka 3-4 % - vilket skulle innebära stora ingrepp i den kuperade naturen. Befintlig topografi i området är inte beskriven.

Betydelsen av biologisk mångfald och ekosystemens funktion lyfts tydligt i planförslaget. Planförslaget rekommenderar tätortsnära natur, natur- och friluftslivsområden och sammanhängande gröna och blå stråk. Trots detta innebär planförslaget en hög risk för förlust av naturvärden vid exploatering av tätorter och infrastruktur, i synnerhet i Landvetter Södra och vid dragningen av en ny järnväg.

Artskydd

Genomförda naturinventeringar och artinventeringar av kommunen skiljer sig från Naturinventeringar från Naturskyddsföreningen och Göteborgs Ornitologiska Förening.

I referenslistan saknas naturinventeringar som gjorts av Naturskyddsföreningen och Göteborgs Ornitologiska Förening.

Naturvårdsplanen

Naturvårdsplanen som redovisas är från 2012. Den nya från 2021 finns inte med i referenslistan.

Miljö och hållbarhetsmål

I nollalternativet föreslås kommunens expansion på 1,5%, medan planförslaget för Landvetter södra innebär en expansion på 3-4%. Miljökonsekvensbeskrivningen tar inte hänsyn till möjligheterna som finns i nollalternativet att undvika områden med höga naturvärden, skydda jordbruksmark, behålla skogar som kolsänka etc. När man jämför med Nationella miljömål, så jämförs en stad med 25 000 invånare mot en begränsad utbyggnad av nuvarande Landvetter med 2500 invånare.

Bygg din egen karta

Problemet med att instruktionerna för att bygga en egen karta tar upp för mycket utrymme på webbläsaren, vilket gör det svårt att se själva kartan.

Referenser

Följande dokument finns inte referensförteckning och har antagligen inte tagits hänsyn av konsulten vid framtagande av MKB:

- Inventering av tjäderlekplatser i Härryda, Mölndal och Partille kommuner 2011–2014
- Yxsjöområdet miljövärden i ett landskapsperspektiv, exploateringar, konflikter och lösningar. Genomförd av BioDivers.
- Naturvårdsplan från 2021

Kommentar: Yttrandet noteras.

BOLAG, FÖRENINGAR, NÄMNDER ETC

22. Bohusläns museum– inkom 2023-03-16

Bohusläns museum är positiva till att det nya Kulturmiljöprogrammet 2022 används som ett underlag för framtida planering. Men det finns behov av arkeologiska insatser och landskapsanalyser inför fortsatt planering inom kommunen. Tidiga samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet är viktigt för fortsatt planering. Då klimatförändringar kan påverka kulturmiljöer och kulturvärden i landskapet krävs fortsatta analyser och en åtgärdsplan. Bohusläns museum anser att det aktuella Kulturmiljöprogrammet är viktigt för fortsatt planering inom samhällsbyggnadssektorn, som bygglov och detaljplanering. Det behöver kontinuerligt uppdateras för att vara relevant, särskilt med tanke på Härryda kommuns strategier för utveckling på lång sikt. Framtida utbyggnader kommer främst att ske genom förtätning av befintliga områden istället för att skapa nya områden, vilket är positivt för att bevara kulturlämningar och kulturhistoriska värden i skogs- och jordbrukslandskapet.

Kulturmiljö

Museum instämmer med miljökonsekvensbeskrivningens (MKB:s) åtgärdsförslag att kulturmiljöer bör hanteras vidare i kommande prövningar. Det nya Kulturmiljöprogrammet med rekommendationer bör användas som underlag vid olika prövningssituationer och det är viktigt att följa programmets riktlinjer för att skydda värdefullt odlingslandskap från exploatering, då ett rikt odlingslandskap har ett värde för nuvarande och framtida vistelse i landskapet.

Det bör klargöras skillnaden mellan Kulturmiljöplan (2012) samt Kulturmiljöprogram (2022) för läsaren. Det bör förklaras om de ska uppfattas likvärdigt eller om de skiljer sig åt. Det framgår att det är kulturmiljöplanen (2012) som ska verka som ett kunskapsunderlag och ska stödja arbetet i samhällsbyggnadssektorn.

Kartor

Information om kommunala kulturmiljöer i kartvy/story maps bör kopplas till aktuellt kulturmiljöprogram med syftet att läsaren skall kunna få en direktlänk till programmet. Kartlager med fornlämningar bör finnas alternativt att information finns om var man kan söka efter fornlämningar.

Klimat

Det är positivt att klimatförändringarna påverkan uppmärksammas såsom ökad risk för översvämningar, skyfall och erosion då de kan påverka kulturmiljöer, fornlämningar etc. Bohusläns museum föreslår att platsspecifika analyser genomförs för att bedöma vilka åtgärder som bör vidtas för berörda kulturmiljöer.

Fornlämningar

Fornlämningar och kulturhistoriska lämningar är en viktig del i landskapet, likväl inom kulturmiljöer, då de är en del av kommunens kulturmiljövärden. Samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet bör ske tidigt i planeringsprocessen för att fastställa om arkeologiska insatser kan behövas då okända eller kända fornlämningar kan finnas på platsen. Beslut om berörda fornlämningar och fornlämningsområden fattas av Länsstyrelsen enligt Kulturmiljölagen, och de bestämmer också storleken på fornlämningsområden. Bohusläns museum ser gärna att studier likt den arkeologiska förstudien och lanskapsanalysen i Landvetter södra, utförs inom andra områden inför exploatering.

Kommentar:

Kulturmiljöprogrammet är ett av flera dokument som måste se över. Detta arbete är påbörjat. Kulturmiljöprogrammet ska anpassas efter ÖP, dvs ska vara underordnat ÖP.

Fornminnen återfinns i plankartan under riksintressen.

Platsspecifika analyser görs i kommande detaljplanearbete.

23. Ekeblad Bostad – inkom 2023-03-17

Ekeblad Bostad AB har rådighet över fastigheten Kullbäckstorp 2:357 i samarbete med fastighetsägaren. Ekeblad Bostad AB och fastighetsägaren vill utveckla nya bostäder på delar av fastigheten Kullbäckstorp 2:357 som ligger intill befintlig bostadsbebyggelse i

Nysäter och Djupedalsäng. Ekeblad Bostad AB önskar att kommunen överväger regleringen av fastighetsområdet i den nya översiktsplanen. Fastighetsägaren önskar att förslag till ny översiktsplan tar med de här delarna som utvecklingsområde för nya bostäder med en utbyggnadshorisont inom 3-10 år.

En ny markanvändningskategori i översiktsplanen föreslås som främjar hälsa, naturanpassning och ekosystemtjänster.

Övergripande strategiska utvecklingsfrågor

De strategier som översiktsplanen innehåller är bra för tillväxtkommunen Härryda., men behöver justeringar för att vara mer fokuserade på genomförande, hålla en balanserad ekonomi och öka konkurrenskraften. Härryda kommun bör införlivar hälsa som en strategisk målsättning i den fysiska planeringen, och det understryks att hälsa och fysisk struktur är nära sammankopplade och konceptet kan få en egen tydlig typologi i markanvändningen i översiktsplanen.

Ekeblad Bostad AB är positiv till kommunens inställning att gradvis öka invånarantalet med cirka 1,5% per år. Det är en takt där kvaliteten i verksamheterna kan upprätthållas, samtidigt som kommunens ekonomi inte påverkas negativt av oplanerade förändringar eller snabbt uppkomna investeringsbehov. För att bibehålla kvaliteten i verksamheten behöver Härryda kommun öka inflyttningen och komplettera sin översiktsplan med bostäder för att locka fler bostadskonsumenter. Härryda behöver komplettera ”portföljen” av kommande bostadsprojekt med kedje-, rad-, par- och småhus. Balans behövs mellan olika bostadstyper och det är viktigt att erbjuda lösningar som stöttar olika ekonomiska förhållanden. Yngre personer och personer som har svårt att köpa sin bostad är en växande grupp som behöver beaktas. Kommunens strategiska läge ger möjligheter att erbjuda olika former av bostäder som uppfyller behoven och önskemålen hos både kommunen och bostadsönskan.

Det finns ett behov av att balansera bostadsförsörjningsportföljen redan idag och vissa projekt kan starta utan att behöva genomgå hela översiktsplaneringsprocessen då de inte strider mot allmänintresse. En stark helhet uppnås när översiktsplaneringen kombineras med strategier för bostads- och lokalförsörjning samt arbetar för en långsiktig hållbar kommunal ekonomi. Leveranssäkerheten i bostadsprojekten är viktigt för balansen.

Härrydans förslag till översiktsplan – samrådsversion

Förutsättningarna för en utbyggnad på fastigheten Kullbäckstorp 2:357 enligt översiktsplaneförslaget är goda eftersom inga särskilda värden eller riksintressen är utpekade i området. Djupedalsäng anses ha naturvårdsområde 2 på grund av dess opåverkade tillstånd och friluftintressen. Översiktsplanen pekar ut området vid Nysäter med en grön länk. Andra områden, likt området vid Pixbovägen och Hålsjöarna, med liknande potential för bebyggelse och utveckling, identifieras också i översiktsplaneförslaget med naturskyddsvärden och gröna länkar. Förslaget ovan syftar till att möjliggöra en bebyggelse som tar hänsyn, kombinerar, tillgängliggör och utvecklar naturvärden, biologisk mångfald, rekreativvärden och friluftsliv där sammanhängande strukturer eftersträvas. Det inkluderar utveckling av vandringsleder, motionsspår och gröna stråk samt främjande av närturism. Bebyggelsen ska också bevara enskilda natur- och kulturmiljövärden och utveckla viktiga stråk för natur och friluftsliv. Tillgängliga grönområden ska finnas nära befintliga bostäder, skolor och förskolor.

Område 1 - Nysäter

Förslaget att skapa gröna kopplingar i översiktsplanen kan stödja utvecklingen av grönstråket i området, samtidigt som man kan jobba med ekosystemtjänster för att ta tillvara och utveckla områdets kvaliteter. Det föreslås att bostäder ska lokaliseras utan att påverka den föreslagna nya vägkopplingen i södra Mölnlycke mot Mölndals Stad, och utvecklingen överensstämmer väl med ett större utredningsområde öster om det aktuella området.

Område 2 - Djupedalsäng

Den nya bebyggelsen kan dra nytta av befintlig infrastruktur och tillfart kan ske från Djupedalsängsvägen. En naturlig lågpunkt intill vägen lämpar sig för in- och utfarter och bussförbindelser finns nära området. Förskolor och Mölnlycke centrum med service finns också i närheten. Det förhållningssätt som används här kan även passa bra för andra mindre orter i kommunen och man undersöker detta för flertalet samhällen längre österut.

Kommentar:

Tills pågående översiktsplan antagits gäller ÖP 2012.

Kommunen kan inte införa en ny markanvändningskategori då dessa regleras i Plan- och Bygglagen.

Förslag till exploatering hanteras i framtida planansökningar.

24. Eon energidistribution – inkom 2023-03-27

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende.

E.ON konstaterar att området ej ligger inom EONs koncessionsområde och inte i närheten av någon av våraregionnätsledningar, och har därmed inga synpunkter på översiktsplanen.

Kommentar: Yttrandet noteras.

25. Fraktkedjan Väst AB – inkom 2023-02-28 (dokumentets datum, stämpel saknas)

Fraktkedjan äger två fastigheter på Bråta (Bråta 2:137 och Bråta 2:105), varav den sistnämnda är avsedd för expansionsändamål. Problemet med sättningskador finns på Bråta 2:137 befintliga fastigheten, trots genomförda grundförstärkningar. Det betyder att kontoret inte kan vara kvar här och verksamheten har därför en plan för att bygga ett nytt kontor med terminal på expansionsfastigheten på Bråta 2:105 har redan upprättats för att upprätthålla verksamheten och arbetstillfällena i Mölnlycke. Arbetet med bygglovshandlingar har redan påbörjats. Fraktkedjan är förvånade över kommunens förslag till ny översiktsplan, där den fastighet som planlagts som verksamhetsområde nu istället föreslås som ett utredningsområde med otydlig användning och för utveckling på väldigt lång sikt. I ÖP2012 var Bråta företagspark en tydlig, och över tid förstärkt, företagsetablering med mark för expansion. Utvecklingen

av bostäder i Wendelsstrand öster om Bråta företagspark har försenat eller framflyttat tidsperspektivet för verksamhetsutveckling på Bråta 2:105 väster om företagsparken.

Detta kan innebära att verksamheten behöver se över sin utvecklingsstrategi och möjligen överväga expansion i andra kommuner. En behövd förändring av Fraktkedjans långsiktiga strategi på grund av det föreslagna förslaget i översiktsplanen för Bråta företagspark skulle vara en stor besvikelse för företaget och dess personal. Bråta företagspark anses vara en styrka och en kompletterande verksamhet till den bostadsbetonade tätorten, och bidrar till ett mer robust och hållbart samhälle. Området anses vara lämpligt för verksamheter på grund av dess läge nära väg 40, Mölnlyckemotet, flygplatsen och Göteborgsregionen.

Kommunen ger få ledtrådar om framtida markanvändning vid utvecklingsområden som ligger bortom 10 år, i synnerhet för att man inte skiljer på utvecklingsområde för olika typer av markanvändning. Kommunen avser att analysera markanvändningen i området ur ett kommunalt, mellankommunalt och regionalt perspektiv. Fraktkedjan vill lyfta att deras verksamhet kan bidra till lokala arbetstillfällen som gynnar kommunen och att deras geografiska läge är svårt att ianspråkta för andra användningar. Sett till ett mellankommunalt och regionalt perspektiv är Bråta ett viktigt område med koppling till väg 40, närhet till flygplatsen och storstadsregionen Göteborg är helt avgörande för verksamhetens effektivitet.

Sammanfattningsvis vill de ändra markanvändningen för fastigheten Bråta 2:105 från "Utredningsområde" till ett utvecklingsområde för verksamheter som blandade företagsområden eller industri och logistik. Fraktkedjan önskar att kommunen förstår platsens betydelse för aktiva företag i området och vill diskutera möjligheterna och begränsningarna med det nya förslaget. Det saknas en motivering till varför beskrivningen av områdets framtid är vag i jämförelse med tidigare planering och hoppas att våra synpunkter kan bidra till en justering av tidshorisonten "bortom 10 år".

Kommentar:

Sökande återtog sin ansökan om planbesked den 22 maj 2024

Kvarstår som utredningsområde för framtida exploatering.

26. GRYAAB – inkom 2023-03-15

Tillskottsvatten

Gryaab anser att vattnets flöde bör tas i beaktande tidigt i stadsplaneringen och vattnet bör vara med genom hela processen för att undvika kostsamma korrigeringar. Gryaabs förutsättningar för att driva reningsverket och tunnelnätet är, förutom spillvattnets mängd och sammansättning, starkt beroende av hur ägarkommunernas avloppssystem är utformade och hur de underhålls. De varierande och höga flödena till Ryaverket utgör en utmaning. En stadsplanering som minimerar inläckage av tillskottsvatten är viktigt för att Gryaab ska kunna bedriva effektiv och resurssnål avloppsrening åt sina delägarkommuner. Gryaab har hittills uppfyllt kraven med teknik som kräver mer energi och kemikalier än vanliga lösningar.

Tunnelsystem

Gryaabs tunnelsystem transporterar avloppsvatten med självfall till Ryaverket och består av både bergdelar och förbindelseledningar med tillhörande teknikanläggningar. Placeringen av systemet omfattas av sekretess och kan inte finnas med på översiktsplanen, men kunskap om det finns inom Härryda kommun. Gryaab lämnar generella synpunkter för skydd av tunnlar vidare transport av avloppsvatten. Gryaabs tunnelsystem omfattar enbart kommundelarna Mölnlycke och Landvetter inom Härryda kommun, medan kommunens egna ledningsnät utgör VA-infrastrukturen i övriga områden.

Områden för bebyggelseutveckling/förtätning i Mölnlycke kan påverka tunnelsystemet i form av behov av nya anslutningar, och samråd mellan Gryaab och Härryda kommun är viktigt vid framtida detaljplanarbeten. Nya anslutningar behöver planeras i god tid och det är kommunens ansvar att kontakta Gryaab för samråd. Det finns risker vid byggnation på markytan ovanför Gryaabs tunnlar och begränsningar kan behöva utformas, rörande tillåtna avstånd till anläggning och tillåtna vibrationer i samband med till exempel sprängning, schaktning mm. Remissförfarandet enligt upprättad rutin mellan Gryaab och dess ägarkommuner bör följas för att undvika allvarliga och långvariga konsekvenser på tunnelsystemet.

Gryaab påpekar att tunnelsystemets flödeskapacitet har lokala begränsningar och betonar vikten av att flödesförändringarna tas hänsyn till i långsiktiga flödesprognoser för att säkerställa funktionen över tid. Regelmässig tillsyn och underhåll är nödvändigt för tunnelsystemet och detta försvåras av stora och varierade flöden, vilket understryker fördelen med att avleda dagvatten och läck- och dränvatten på andra sätt än genom Gryaabs tunnelnät.

Vid marköverlåtelse är det viktigt att säkerställa Gryaabs tillträde till tunnelsystemet för tillsyn och underhåll även i framtiden. Detta kan uppnås genom att erbjuda Gryaab servitut eller ledningsrätt i området som överläts. En ytterligare aspekt att ta hänsyn till är risk för luktproblem om bostäder byggs allt närmre Gryaabs tillfartstunnlar. Oavsett tekniska lösningar för att täta runt tillfartstunnlar så måste portar ibland tillfälligt stå öppna och vädra ut för att säkra arbetsmiljön vid underhållsarbete.

Övrigt om VA-infrastruktur

Gryaab välkomnar förslaget till ny översiktsplan som förespråkar lösningar för att minska risken för översvämningar och påfrestningar på VA-nätet, såsom lokal hantering av dagvatten. Det är också positivt att planen tar hänsyn till behovet av en väl fungerande VA-infrastruktur och ökad kapacitet vid en ökning av befolkningen.

Kommentar:

Frågeställningarna hanteras i kommande detaljplanearbete.

Remissförfarandet enligt upprättad rutin mellan Gryaab och dess ägarkommuner kommer följas och nödvändiga servitut inrättas.

27. Hindås kommunalförening – inkom 2023-03-14

Hindås kommunalförening är positiva till skrivningarna om att stärka centrum och bevara ortens särprägel, men anser att planen behöver en tydligare ambitionsnivå med

beskrivning av hur orten förväntas se ut på lång sikt och vilka antaganden som gäller för detta. Idag har Hindås cirka 3 000 invånare, men om 10 år kan det vara 3 500 eller 5 000. Som en av ortens största näringar ser föreningen turismen och hotellbranschen som en möjlighet till tillväxt, men översiktsplanen saknar beskrivning av hur denna näring ska kunna expandera med mer tillgängliga ytor för evenemang och naturupplevelser.

En förbättring av trafiken på kust till kust-banan är av stort intresse, då det har blivit färre turer på den genom åren. Det saknas en tydlig länk till Trafikverkets åtgärdsplan för att möjliggöra tätare trafik. Hindås kommunalförening välkomnar även förbättrade cykel- och gångvägar, men som prioritering vill de lyfta vägen mellan Hindås och Härryda. Där finns en större andel möjlig pendling, särskilt om den kan förlängas till Landvetter flygplats. Den befintliga cykelbanan mellan Härryda och Landvetter saknar snöröjning, vilket behöver åtgärdas för cykelpendlare och fotgängare.

Målet att begränsa expansionen till 1 km från järnvägsstationen välkomnas, men det saknas information om utvecklingsområdena som anges. Det önskas att framtida byggande kan tillgodose behoven hos alla åldersgrupper, inklusive ungdomar som söker sin första bostad och äldre som vill bo kvar på orten men flytta från sin villa.

Hindås har ett starkt föreningsliv och det önskas tydligare stöd från Härryda kommun för att dessa ska kunna expandera och mark ska reserveras för ändamålet. Tidigare har planen för parkområden kommunicerats till föreningen, men det har inte hänt något i praktiken. I stället har det fortsatt vara vild natur eller trädbarriärer. De har tidigare diskuterat möjligheten att ge naturen en parkkaraktär genom gallring och lättare underhåll. Eftersom inget har hänt vill föreningen ha en tydligare uppdelning mellan park och natur på kartan. De vill också att underhållet för parkområden fastställs.

Kommentar:

I Hindås föreslår kommunen såväl utvecklingsområden som utredningsområden vilket ger förutsättningar till såväl bostäder som en mångfald verksamheter. Avvägning mellan bebyggelse, park och natur görs i detaljplaneskedet.

Förväntad befolkningsutveckling framgår av planbeskrivningen.

28. HVAAB – inkom 2023-03-27

Bolaget hade önskat att man lyfter hållbarhetsperspektivet utifrån planförslaget. Inte minst med anledning av att miljökonsekvensbeskrivningen bedömer konsekvenserna av planförslaget för hushållning med naturresurser som måttligt negativa.

Inom några år kommer det att införas lagkrav om förändringar i avfallshanteringen. Det kommer att finnas kommunalt ansvar för förpackningsavfall och verksamheten förbereder sig för ett nytt insamlingssystem. Det ställer krav på den fysiska planeringen och det är viktigt att översiktsplanen redovisar förutsättningarna för en hög servicegrad och ett miljömässigt korrekt omhändertagande av avfall, inklusive krav på transport- och lagringskapacitet. Avfallshanteringen har blivit mer komplex och tar nu upp mer plats än tidigare. Kommunen behöver större ytor för återvinningsstationer/insamlingsplatser som tar hänsyn till tillgänglighet för besökare och personalen.

I översiktsplanen finns utbyggnadsområden på kort och lång sikt i närheten av Bråta återvinningscentral, men känslig bebyggelse som bostäder, skolor och sjukhus bör inte placeras i närheten av en återvinningscentral.

Översiktsplanen innehåller en bra redovisning om att det skall finnas attraktiv och tillgänglig kollektivtrafik med buss och spårbundentrafik samt att det skall finnas väl utbyggda gång- och cykelväg men översiktsplanen behöver lyfta klimatfrågan tydligare. Efterfrågar mer information om hur Härryda kommun arbetar för att minska klimatpåverkan och främja cirkulär ekonomi. Viktigt att det framgår hur konsumtionsvanor, boendeformer och transporter påverkar klimatet. Planen bör även sträva efter att främja möjligheter för privatpersoner att lämna avfall utan att behöva egen bil samt främja för att i högre grad kunna byta, låna och dela varor och tjänster. Mer redovisning önskas kring hur stadsutvecklingen kan kombineras med en hållbar livsstil och översiktsplanen behöver inkludera strategier för att skapa bättre förutsättningar för cirkulär ekonomi, såsom återbruk och avfallshantering som gynnar återanvändning. Detta är en viktig klimatvinst som saknas i planen.

Avfallsplanens mål för den fysiska planeringen behöver finnas med i kommunens översiktsplan och målen samt delmålen följer nedan:

- Avfallshanteringen ska ha en självklar roll i alla skeden av samhällsplaneringen
 - o Lokalisering av större avfallsanläggningar för både dagens och framtidens behov säkras genom fysisk planering
 - o Plats för avfallets infrastruktur, från bostad till mottagningsanläggning, säkras i detaljplaner och bygglov

Lahalldeponin är inte utskriven, är det ett aktivt val på grund av att den är sluttäckt?
Renovas deponi Fläskebo är utskriven.

Bolaget tycker att översiktsplanen visar en tydlig vision för Härryda kommuns framtid och är nyfikna på att följa utvecklingen. Det anser också att remisshanteringen har gett bra underlag och att det är trevligt med guider för den digitala hanteringen.

Kommentar:

Lahallsdeponin var inte med i samrådshandlingen då den är sluttäckt.

Utveckling av kommunens ytor för avfallshantering sker i samverkan med HVVAB. Vikten av klimatfrågan är utvecklad i planbeskrivningen.

29. Hällingsjö Byalag – inkom 2023-02-06

Hällingsjö Byalag har tidigare lyft behovet av hyreslägenheter för seniora bybor som vill sälja sina hus men stanna kvar i sin hembygd. Byalaget ser även att det skulle öppna möjligheter för att fler skulle flytta till Hällingsjö. Byalaget önskar ett klagörande och inbjuder kommunen till möte i februari eller början av mars. Ser gärna att kommunen återkommer kring tid ett möte.

Kommentar:

Utveckling av Hällingsjö ses positivt och utvecklingsområden är definierade.

30. LRF Härryda – datum saknas

LRF Härryda vill framföra att presentationssättet till nya översiktsplanen är varken smidig eller lättläst. Jämfört med grannkommunen Mark som hade ett förslag till ny översiktsplan ute på samråd för kommuns nordvästra delar var mycket lättare att ta till sig.

Det är bra att det talas om en levande landsbygd, men det är viktigt att tänka på att framtida förutsättningar för livsmedelsproduktion kan förändras. Det är därför viktigt att sluta bebygga åkermark och i stället öka Sveriges självförsörjningsgrad när det gäller mat. Samhället har ett ansvar att värna om åkermarken och bönderna, och även att tänka på jordbrukets betydelse i ett beredskapsperspektiv. Skogen är också en viktig resurs, både nu och i framtiden, och svensk skogsindustri exporterar varor för stora belopp. Skogen binder kol och kommer kunna ge oss en mängd olika produkter i framtiden. Skogen är en viktig resurs både nu och i framtiden, där allt från skogen är förnyelsebart.

De stora markerade områdena för natur och friluftsliv på kartan, borde invånarna självklart få idka friluftsliv på, men de är till största delen privatägd produktiv skogsmark där ägarna bör ha samma möjligheter som i övriga delar av kommunen att bedriva sin verksamhet. Invånarna som bor där måste ha möjlighet att bygga lokaler som krävs för deras verksamhet. Skogen i området producerar viktiga skogsprodukter och binder kol om den brukas aktivt. Skogsvårdslagen reglerar hänsynstagandet till friluftsliv och biologisk mångfald. LRF är inte emot aktivt friluftsliv, men tycker att allemansrätten ger tillräckligt med möjligheter att vistas i skog och mark. De så kallade gröna länkarna som är inritade både kors och tvärs i landskapet tycker LRF mest verkar vara en skrivbordsprodukt.

Utredningsområdena kommer att påverka markägarnas möjligheter att utveckla sin verksamhet, då det rör sig om stora arealer där kommunen lägger en död hand. Marken ägs främst av privata markägare som bedriver skogsbruk och det är ett intrång i deras ägande- och brukanderätt. LRF har inga synpunkter på vad kommunen gör med sin egen mark, men motsätter sig hantering av enskilda markägares egendom då skogen står för intäkter som bekostar underhåll och skötseln av, ofta kulturhistoriskt värdefulla, gårdsmiljöerna och öppna markerna på de flesta gårdar i kommunen. Utredningsområdena skapar stor osäkerhet inför framtiden för de som drabbas.

Kommentar:

Föreslagna utredningsområden skapar endast möjligheter för markägaren att utveckla sin mark om så önskas och utgör inget tvång eller hinder för pågående verksamheter.

31. Landvetter Södra Utveckling AB (LSUAB) Härryda – 2023-03-17

Landvetter Södra Utveckling AB (LSUAB) anser att förslaget till översiktsplan Härryda kommun överensstämmer med deras lång- och kortsiktiga mål för utvecklingen av Landvetter Södra samt beslutade inriktningsmål för utvecklingen. Landvetter Södras utveckling som största utvecklingsområde lyfts i samrådshandlingen som centralt för kommunens utveckling och det går i linje med LSUABs uppdrag och mål.

Etapp 1 ryms inom planerat område för sammanhängande bostadsbebyggelse och utvecklingsområden. LSUAB stödjer förslaget om stationslägen för pendling och god kollektivtrafik i närheten av Landvetter Södra och stödjer också förslaget om att vidareutveckla Landvetter i väster och öster på sikt. Det är en naturlig förlängning för Landvetter Södra på lång sikt. LSUAB tycker att det är viktigt att infrastruktur för energiförsörjning och vägar genomförs på bästa sätt för att kunna använda området optimalt. De förespråkar också en flexibilitet i den geografiska utvecklingen av Landvetter Södra för att anpassa sig till arbetet med ny järnväg och betonar behovet av samordning.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

32. Mölndalsåns Fiskevårdsområdesförening, Västra sektionen– 2023-01-22

Mölndalsåns Fiskevårdsområdesförening är ansvarig för fisket och fiskevården i stora delar av vattenområdena i västra delen av Härryda kommun. Dessa omfattar Mölndalsån från Landvetter till inloppet i Rådasjön samt flera sjöar, tjärnar och bäckar som direkt eller indirekt avrinner till Mölndalsån, inklusive Dammtjärn, Agntjärn, Landvettersjön, Stora och Lilla Hålsjön och Stora och Lilla Brasetjärn. Inhägnade området inom Mölnlycke fabriker ingår dock inte i området.

Förslaget till översiktsplan visar att kommunens planer kommer att påverka vattenmiljöerna på ett betydande sätt och att det finns risker för negativa miljöeffekter. Föreningen delar denna oro, särskilt med tanke på vattendirektivets krav på att uppnå och bibehålla "God ekologisk status" för vattenförekomsterna i avrinningsområdet. Däri ingår fiskars status och de krav som är kopplade till denna. När det gäller Rådasjön-Långevattnet har det nyligen beslutats om vattenskyddsområden som ställer ytterligare krav på avrinningsområdets förhållanden för att säkerställa god dricksvattenförsörjning för Mölndal och Göteborg.

Förslaget till översiktsplan visar även att kommunen inser att det krävs restriktioner och begränsningar för att undvika negativa konsekvenser för vattenmiljöerna, men att det inte finns klarhet kring vilka dessa ska vara. Mölndalsåns Fiskevårdsområdesförening har ett lagstadgat förvaltningsansvar och önskar delta i planeringsarbetet för att bidra med kunskap om lokala förhållanden och krav i tidigt skede i planarbeten.

Kommentar:

Göteborgs stads dricksvattenanläggningar är ett riksintresse och får inte påverkas negativt. I kommande detaljplaner som berör de vatten som Mölndalsåns Fiskevårdsområdesförening ansvarar för kommer samråd ske med föreningen.

Vattenskyddsområdet är utvidgat.

33. Mölndalsåns Vattenråd – 2023-03-17

Mölndalsåns Vattenråd framför övergripande synpunkter som bör beaktas i översiktsplanen, eftersom området har stor betydelse som naturtillgång, särskilt ur vattenförsörjningssynpunkt. Vattenfrågorna har inte fått tillräcklig uppmärksamhet i förslaget, trots vattendirektivets krav och miljökvalitetsnormerna. Det är viktigt att arbeta med naturligt flöde och ge vatten en mer framträdande roll i planeringen så att kommunens vatten blir en tillgång både för människor och biologisk mångfald. Vatten bör hanteras som en mellankommunal fråga vid planering och planläggning enligt Plan och Bygglagen (PBL), och Vattenrådet vill bistå med sin kompetens vid planering som påverkar vatten.

Kommunen har en skyldighet att uppnå miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten och det är viktigt att planeringen inte försvårar detta. Översiktsplanen har mycket lite information om MKN för vatten och nämner enbart problem med försurning, miljögifter, och vandringshinder. Övergödning och fysisk påverkan bör också nämnas. Åtgärder behöver vidtas för att undvika negativ påverkan på vattenmiljön, men det saknas information om hur detta ska göras och hur markanvändning ska anpassas. Planen bör betona vattnets betydelse för allt liv och all verksamhet inom kommunen, inklusive målsättningar att ge plats för vattnet, dess kretslopp, ekologiska funktioner och vattnets betydelse för biologisk mångfald och inlagring av kol.

Finnsjön och Västra Nedsjön nämns som ytvattentäkter i MKB:n. Rådasjön borde också beaktas i planeringen då sjön är utpekad som riksintresse för vattenförsörjning och är av vikt för den lokala och regionala vattenförsörjningen. Planen får inte riskera att påverka vattenkvaliteten i Mölndalsåssystemet och möjligheten att ta vatten för vattenförsörjning negativt.

Sötvatten är en viktig resurs som bör hushållas med och användas för ekosystemtjänster som dricksvatten, biologisk mångfald, klimatanpassning och rekreation. Dagvatten bör omhändertas lokalt, som råvatten vid torka eller använda dagvatten för bevattning, och gröna områden är viktiga för ekosystemtjänster samt för att minska mängden dagvatten. Skyddet av svämplanen bredvid vattendrag och sjöar bör också förtydligas för att minska negativa effekter vid kraftiga regn. Ett förändrat klimat kan innebära häftigare regn samt perioder av varmare väder. Att bevara vatten med skuggande träd ger positiva effekter på det lokala klimatet och ger svalka, särskilt viktig i parker vid vatten. Kommunens deltagande i vattenråd och vattenvårdsförbund är viktigt enligt handlingarna, vilket stöds av vattenrådet. Park vid vatten är en stor tillgång för de boende i Härryda. I handlingarna nämns att kommunens deltagande i vattenråd och vattenvårdsförbund är viktigt. Det tycker vattenrådet är bra!

Vattenrådet betonar att planarbetet bör ha försiktighetsprincipen och bevarandeperspektivet som utgångspunkt och undvika stora landskapsomvandlande exploateringar. Det är också viktigt att bevara vattendrag, bäckar och våtmarker med breda kantzoner samt omgivande vegetationszoner. Återställande åtgärder som att återställa våtmarker, vattendrag och bäckar, svämplan, kontaktlänkar, vandringsvägar och grönytor inne i stadsmiljöer är också viktiga.

Vattenrådet vill poängtera att en ny naturvårdsplan saknas samt att det bör tas fram en kommunal vattenskyddsplan kopplad till vattenvård och vattenförvaltning. Andra specifika synpunkter är att vattenskyddsområdet för Rådasjön är felaktigt och att Rådasjön inte är en recipient för Mölndal stad utan en ordinarie råvattentäkt, något som nämns i Ortstudie Mölnlycke. Förbränningsmotorer i båtar nämns som ett av flera problem med buller, men detta kommer att förbjudas i Rådasjön från 2025 genom vattenskyddsområdesföreskrifterna. Naturreservat Hårsjön-Rambo mosse beslutades i mars 2022 men har överklagats. När det gäller Miljökonsekvensbeskrivningen kapitel 4.5 anser vattenrådet att texten i inledningen är delvis fel och bör ses över. Slutligen vill vattenrådet bli involverade, helst i ett tidigt skede, i diskussioner om planer som påverkar Mölndalsån.

Kommentar:

Göteborgs stads dricksvattenanläggningar är ett riksintresse och får inte påverkas negativt. Vattenfrågorna inklusive MKN för Vatten är beaktade i granskningshandlingarna liksom klimatfrågan och frågor om ekologi och biologisk mångfald.

Markanvändningen anpassas till samtliga riksintressen i kommande detaljplaner. I planer som rör vattenfrågorna kommer samråd med Vattenrådet ske. Fördröjningsmagasin beaktas generellt i alla detaljplaner.

Vattenskyddsområdet är utvidgat.

Naturvårdsplanen är ett av flera dokument som måste ses över. Detta arbete är påbörjat. Naturvårdsplanen ska anpassas efter ÖP.

Bildningen av naturreservatet för Hårsjön-Rambo har fått laga kraft 2023-09-14

34. Next Step – 2023-03-14

I Wendelstrand utvecklas ett nytt bostadsområde som stärker Härryda kommuns attraktionskraft. **Next Step** ser positivt på ytterligare utveckling österut. Dock bör förutsättningar i översiktsplanen finnas att Wendelstrand kan utvecklas ytterligare inom den tidshorisont som översiktsplanen tar höjd för. Området runt Wendelstrand ger möjlighet till ett nytt attraktivt bostadsområde vid Landvettersjön. Översiktsplanen bör specifikt uppmärksamma potential för utveckling österut, västerut och söderut. Området runt Landvettersjön bör på ett tydligare sätt lyftas fram som en strategiskt viktig del att utveckla. De östra områdena i Wendelstrand med markanvändning "värdefullt friluftsliv" ifrågasätts. Det borde klassas om till samma klassificering som områdena runt Slamby har i stället.

Kommunen behöver förtydliga sitt ställningstagande kring markanvändningen vid Link 40, då det för närvarande finns motstridiga rekommendationer. Utifrån förslag till ny översiktsplan framgår inte kommunens ställningstaganden för området på ett tydligt sätt.

Planavtal har tecknats för Link40 som etapp 3 av Bårhults företagspark, vilket anses vara strategiskt för verksamhets- och logistikutveckling samt möjliggörande av bostadsbyggande. Tydligare ställningstagande och avgränsning av grön kil bör ske med utgångspunkt i de framtagna utredningarna kring områdets natur- och artvärde samt avgränsning av den gröna kilen utifrån dess förutsättningar att fortsatt fungera som en grön spridningskorridor. Den gröna kilen i kommuners kartunderlag bör avgränsas till enbart Djupedalen och förslag till plankarta för Link40.

Kommentar:

Mark öster om Wendelstrand har markerats som utvecklingsområde.

35. PostNord – 2023-02-24

PostNord ansvarar för den samhällsomfattande posttjänsten och ska godkänna postmottagningsfunktioners placering och standard för att säkerställa en effektiv och miljövänlig utdelning. Standardisering av postutdelning är nödvändig för att uppfylla kraven på kostnadseffektivitet, trafiksäkerhet och bra arbetsmiljö. Postlådor placeras i lådsamlingar vid infarten till nya områden och i fastighetsboxar på entréplan i flerfamiljshus.

Det är viktigt att kontakta PostNord i god tid för att få sin postmottagning godkänd i samband med nybyggnation eller förändring av befintlig detaljplan., annars kan det leda till att posten inte delas ut till adressen.

Kommentar:

PostNords önskemål beaktas i kommande detaljplaner.

36. Räddningstjänsten Storgöteborg – 2023-03-15

Härryda kommun planerar för en befolkningstillväxt på minst 1,5% per år och förväntar invånarantalet att öka från 39 000 till cirka 46 000 år 2032. Landvetter Södra är dock en del av det årliga tillväxtmålet, vilket betyder att invånarantalet kommer öka ytterligare.

I förslaget till ny översiktsplan för Härryda kommun förväntas större verksamheter samt verksamheter med områdespåverkan samlas kring kommunens större transportinfrastruktur, väg 40, Göteborg-Landvetter flygplats och järnväg. Detta möjliggör utnyttjande av gemensamma resurser som infrastruktur, transporter och leveranser och innebär att stadsbyggnadskontoret kommer att ställas inför frågor som rör riskhantering vid nyetablering av verksamheter längs farligt godsleder. Det saknas dock information om hur kommunen planerar att hantera dessa frågor.

Räddningstjänsten anser det är en svaghet att översiktsplanen inte har med riskfrågorna avseende farligt gods. De rekommenderar att ta fram en övergripande analys avseende risker med farligt gods i kommunen för att hantera risker kring expansiv kommunutveckling. Det kan exempelvis göras via en fördjupad översiktsplan (FÖP) för transporter av farligt gods, som genom att fastställa korridoravstånd och hänsynsregler. FÖP:en kan erbjuda vägledning för såväl stadsbyggnadskontoret som sökanden i samband med bygglov, etableringar eller annan planläggning i närheten av farligt godsleder, vilket skulle förenkla analysen och riskbedömningen och ge en helhetsbild av problemställningen.

Den nya digitala och interaktiva översiktsplanen borde innehålla ett kartlager som visar den yttre gränsen för riskbedömning längs farligt godslederna. Detta skulle göra det ännu enklare för både myndigheter och allmänhet att överblicka riskzonen.

I kommande utvecklingsarbete bör Mölnlycke ges möjlighet att utveckla småstadskarakter med flerbostadshus i de centrala delarna. Även Landvetter bör ges möjligheten till förtätning samt komplettering, och genom utvecklingen av Landvetter Södra kan det på sikt bli kommunens största ort. Det är dock viktigt att ta hänsyn till räddningstjänstens tillgänglighet. Där det planeras att bygga högre flerbostadshus kommer det krävas byggnadstekniska åtgärder då det inte går att förlita sig på räddningstjänstens stegbilar som en utrymningsväg, eftersom kapaciteten inte finns i området. Räddningstjänsten stöder dock denna utveckling i områden där kapaciteten för maskinstegar finns, eftersom det minskar samhällets beroende av räddningstjänsten och gör det mindre sårbart.

För att kunna genomföra räddningsinsatser enligt lagstiftningen om skydd mot olyckor är det viktigt att brandvattenförsörjningen är säkrad både på kort och lång sikt. Brandvattenförsörjning utgör en viktig del av den tekniska infrastrukturen, men något som inte tas upp i handlingarna. Kommunen har ansvar för både dricksvattenförsörjning och brandvattenförsörjning, där VA-enheten primärt ansvarar för dricksvattenförsörjningen. Räddningstjänsten anser att en brandvattenplan, som tydliggör ansvar och strategier för att trygga brandvattenförsörjningen, måste upprättas i enlighet med Svenskt Vattens riktlinje P114.

Det framgår att kommunen aktivt arbetar med att förebygga ras och skred. Utvecklingsprinciperna betonar vikten av noggranna utredningar av stabilitet och risker för erosion, ras och skred vid bebyggelseutveckling i utpekade riskområden. Specifika områden där detta behöver beaktas är Solstensgärdet, Mölnlycke längs Mölndalsån, Agnebäcksområdet, Södra Landvetter längs Mölndalsån, Björrod, Härryda och Rävlanda. Räddningstjänsten vill betona vikten av att kommunens fysiska planering ska syfta till att minska riskerna för översvämningar, ras och skred samt att stormar och extrema väderhändelser inte leder till extraordinära störningar i samhället. Stråk som är av vikt för räddningstjänstens insatser måste vara definierade och framkomliga under extremt väder och det krävs ett prioriterat vägnät som är robust men även effektivt/snabbframkomligt.

Krisberedskap måste beaktas vid fysisk planering och en grundläggande faktor är att säkerställa samhällsviktig verksamhet där en avsaknad eller allvarlig störning kan orsaka en kris. Det är även verksamheter som behövs för att hantera och begränsa

skadeverkningarna av en kris likt räddningstjänst, sjukvård, skola, äldreomsorg och kommunal infrastruktur.

För att skapa robusthet, redundans och anpassningsförmåga under höjd beredskap bör planeringen fokusera på områden som har geografiskt områdesansvar samt inkludera skydd och undsättning genom nödvändiga byggnader och verksamheter

Kommentar:

I granskningshandlingarna är Landvetter Södra är inräknat i befolkningstillväxten.

Frågan om farligt gods är behandlad i granskningshandlingens och en hänvisning till Länsstyrelsens riskpolicy är införd.

Samråd med räddningstjänsten angående tillgänglighet, brandvatten mm sker i alla detaljplaner där även stabilitet och risker för erosion, ras och skred utreds och samhällsviktiga verksamheter beaktas.

37. Rävlanda Samhällsförening

Rävlanda Samhällsförening samtycker med förtätning- och infrastrukturförslagen för säkra förbindelser med cykelbanor. Delar som saknas i planen är bland annat kommunens satsningar på Boråsregionen, arbetsmarknaden öster om Rävlanda samt en plan för tydlig centrumbildning. Rävlandas geografiska läge mellan Göteborg och Borås blir alltmer attraktivt, och de flesta invånare ser det stora intresset för nybyggnation av bostäder som positivt. Detta då nuvarande invånarantalet inte är tillräckligt för att upprätthålla samhällsservice på ett varaktigt sätt.

Samhällsföreningen är positiv till förslaget om förtätning, men anser att det nuvarande bebyggelseområdet inte kan ge tillräckligt många nya bostäder samt att Gunnaområdet inte är lämpligt på grund av bullerstörningar. Med tanke på det ökade exploateringsstrycket och att Rävlanda sannolikt mest kan expandera norr om nuvarande bebyggelse önskar samhällsföreningen i Rävlanda att kommunen tar beslut om en fördjupad översiktsplan norr om samhället för att möjliggöra planerad exploatering, optimalt utnyttjande av området och underlätta framtida infrastrukturbehov.

Översiktsplanen visar att kommunen fortfarande har en gällande plan för en järnvägskorridor för höghastighetsbana planerad av Trafikverket, som nu är inaktuell. För att möjliggöra till exempel bostadsbyggande bör kommunen upphäva den gällande planen och tillgängliggöra området norr om Rävlanda. Om järnvägsplanen enligt den nuvarande planen genomförs, skulle det i princip omöjliggöra bostadsbyggande och därmed expansion norrut av Rävlanda samhälle.

Översiktsplan pekas två områden för "mångfunktionell bebyggelse." Det första området är verksamhetsmark vid Åvägen som samhällsföreningen anser bör exploateras med icke störande verksamheter på grund av närheten till bebyggelse. Området vid Grandalsmotet är samhällsföreningen positiva till då det kan skapa nya arbetsplatser för orten, har goda kommunikationer och ligger nära riksväg 40.

Samhällsföreningen förespråkar fler säkra järnvägspassager. Viktigast är en undergång väster om samhället där genomfartstrafiken från Hällingsjöhället kan ledas upp till Grandalsmotet. Det skulle medföra färre olyckor med oskyddade trafikanter samt mindre köer vid järnvägsövergången på Boråsvägen. Kommunen bör prioritera av gång- och cykelförbindelser med Hällingsjö, Bollebygd och Hindås där det helt saknas kollektivtrafik och där många boende bor längre än en kilometer från stationen/skola/ busshållplats/service. Gymnasieungdomar är inte välkomna på den begränsade skolbussen och trafikmiljön för de oskyddade trafikanterna är både otrygg och farlig. En gång- och cykelväg mellan Rävlanda och Hällingsjö kan öka tillgängligheten till Skansen badplats/Gingsjön för mjuktrafikanter och personer med nedsatt rörelseförmåga. Fler tågförbindelser till Göteborg och Borås skulle minska biltrafiken och olycksriskerna samtidigt som det gynnar miljön och kan främja en mer förlåtande inställning till järnvägsbarriären.

Härryda kommun bör se Rävlanda som en växande ort som är en port mot arbetsmarknaden i öster. För att bli en förutsättning för attraktivt boende och företagande behöver Rävlanda komplettera centrumfunktioner och skapa en strategisk plan för en tydlig centrubildning bortom järnvägsbarriärer. Var ska kompletteringen av centrumfunktioner i Rävlanda ske? Förslagen är bra på kort sikt, men för en långsiktig hållbar utveckling bör kommunen skapa en plan för ett centrum som inte delas av en järnvägskonstruktion med tillhörande stängselbarriärer.

Rävlanda samhällsförening har uppvakttat Härryda kommun i 10 år för att skapa en vision som genomsyrar kommunens arbete. De ser fram emot att även Rävlanda omfattas av kommunens vision, och utveckling på både kort och lång sikt.

Kommentar:

Härryda kommun har ställt sig bakom förslaget till ny järnväg Göteborg – Borås med bibana via Mölnlycke station.

I granskningshandlingen anges att genomförande av planskild korsning bör studeras och att kommunens GC-när bör utvecklas.

Föreslagna utvecklingsområden skapar förutsättning för Rävlanda att växa.

38. Tornstaden – 2023-03-17

Tornstaden anser att översiktsplanen är svårläst och svåröverskådlig, då både kommunövergripande och fastighetsrelaterad information inte är överblickbar i den digitala tjänsten. Den är troligtvis ännu mer svårläst för de som inte arbetar med kommunala planer dagligen. Det bör finnas ett lager för pågående planer och positiva planbesked samt att det bör framgå tydligare var det finns naturreservat. Ett sådant lager behöver uppdateras kontinuerligt men skulle kunna underlätta för allmänheten att orientera sig och förstå hur planbesked och pågående planer hänger ihop med översiktsplanens strategier.

Kommunen bör undersöka konsekvenserna av hur utvecklingsområden benämns i översiktsplanen, då det kan påverka juridiska personers möjlighet att få förvärvstillstånd. Den nuvarande översiktsplanen från 2012 är mer översiktlig och lättläst eftersom den benämner områden utifrån utveckling på kort-, respektive lång sikt. Juridiska personer kan endast få förvärvstillstånd för områden utpekade för utveckling på kort sikt. Detta är en viktig fråga för bolag som vill etablera sig i kommunen och behöver utredas och säkerställas.

Tornstaden anser att de gröna stråk som dragits över fastigheter som aktivt utövar skogs- och jordbruk kan leda till inskränkningar för verksamheterna och fastighetsägarna. Noterar även att kommunen arbetar med att upphäva områdesbestämmelser vid Landvetter flygplats. Kommunens intentioner borde framgå i översiktsplanen, något som inte framgår tydligt nog.

Landvetter 6:15 m.fl. (Detaljplan för Landvetter 6:15 m.fl. Bostäder vid Växthuset i Landvetter)

Detaljplanarbete pågår inom fastigheterna sedan ett år tillbaka och enligt planbeskedet ska upp till 300 bostäder prövas för planområdet. Men i förslaget till ny översiktsplan ligger planområdet inom en grön länk och texten är inte förenlig med planbeskedet då den undviker bebyggelse utan koppling till natur och friluftsliv. Texten eller gränsen för den gröna länken bör justeras och specificeras eftersom intentionen i detaljplanarbetet är att bevara naturen men helt undvikande påverkan inte kan göras.

Bråta 2:9 (Hålsjön)

I oktober 2022 gavs positivt planbesked för del av Bråta 2:9, där ett planprogram kommer upprättas. Delar av fastigheten som är naturreservat är inte en del av planbeskedet och kommer förbli oförändrat. Med andra ord bevaras stora delar av naturen och förutsättningarna för att upprätthålla grönstråken är goda, trots en framtida exploatering. I översiktsplan ligger det framtida planområdet inom tre gröna länkar, där det anges att bebyggelse utan koppling till natur och friluftsliv bör undvikas och restriktivitet gäller för utveckling som kan påverka natur- och kulturmiljövärden. Detta är inte förenligt med planbeskedet om att pröva bostadsbebyggelse. Planområdet har höga naturvärden som bör värnas, men det är inte rimligt att anta att exploatering inte kommer påverka dessa. Texten bör justeras och gränsen för de gröna länkarna bör specificeras och dras om, inklusive via Hålsjöarnas strand och naturreservatet söder om det framtida planområdet.

För att koppla samman kommunens fastighet i öster och områdets Link 40 i väster behövs bra kommunikationsmöjligheter, vilket anges som en av de bärande idéerna i

planansökan och planbeskedet. Därför bör området för Sammanhållen bebyggelse, Utvecklingsområde, utvidgas österut för att möjliggöra en koppling till Link 40. Samtidigt bör Naturreservatsgränserna ses över för att skapa ett mer sammanhängande naturreservat i stället för två uppdelade reservat med ostrukturerade gränser, vilket ska tas upp i det framtida detaljplanearbetet.

Bråta 2:97 (Bråta Ängar)

Bråta ängar-området, som har ett planarbete som pågått sedan 2018, har syftet att pröva möjligheterna att bygga 550–600 bostäder. Bedömningen är att samrådsförslaget till ny översiktsplan följer detaljplanens intentioner.

Backa 1:170

De sydöstra delarna av Backa 1:170 bör fortsättningsvis vara utpekade som utvecklingsområde på lång sikt, trots att utvecklingsområdet tagits bort i det nya förslaget till översiktsplan. Detta baseras på fastighetens närhet till den nyligen antagna detaljplanen för Björröd 1:5 (som inte heller är utpekad som bebyggelseområde i samrådsförslaget, något som förutsätts vara ett fel i handlingen) och det är därför naturligt att en utveckling av Björröd skulle ske via rubricerad fastighet.

Apelgårde 1:12

För några år sedan hade kommunen kontakt med Tomstaden angående rubricerad fastighet och intentionen att utveckla Rya och Ryahed samt ansluta området till kommunalt VA. I samband med detta framfördes också idéer om framtida utveckling av delen av Apelgårde 1:12. Baserat på detta arbete bör denna del av Apelgårde 1:12 utpekas i översiktsplanen som Sammanhållen bebyggelse, Utvecklingsområde eller Utredningsområde.

Kommentar:

Översiktsplanens syfte är att ange framtida mark- och vattenanvändning, pågående detaljplaner återfinns på kommunens hemsida. Naturresevat och övriga riksintressen framgår av granskningshandlingen.

Förslaget till översiktsplan har tidshorisonten 2040 dvs medellång sikt.

Översiktsplanen är inte bindande, enbart vägledande. Den ger inga rättigheter eller skyldigheter till vare sig myndigheter eller enskilda. Rättigheter uppstår först genom fastställda detaljplaner.

Pågående detaljplaner och positiva planbesked har beaktats i granskningshandlingarna.

Gränser för naturresevat kan inte hanteras av kommunen då de utgör riksintressen.

Sydöstra delarna av Backa 1:170 ligger inom riksintresseområdena för järnväg och luftfart och kan därmed inte bebyggas.

Del av fastigheten Apelgårde 1:12 som ligger i anslutning till Rya ligger inom riksintresset för luftfart och kan därmed inte bebyggas

39. Vattenfall Eldistribution – 2023-03-13

Vattenfall har områdeskoncession i delar av kommunen och har en plikt att försörja alla slutkunder med el inom området. Vattenfall äger också vissa regionnätsledningar som kan vara svåra och dyra att flytta eller förändra. Om det krävs flyttning eller förändring av befintliga elanläggningar vid detaljplansplanering och bygglov, så utförs detta av Vattenfall men bekostas av exploatören. Det är viktigt att kontakta Vattenfall vid planering i närheten av deras anläggningar och fastigheter.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

40. Naturskyddsföreningen – 2023-04-07 (förlängd svarstid)

Naturskyddsföreningen är oroad över att översiktsplanen varken utgår från en ekologisk grundsyn med syfte att nå en hållbar utveckling eller är i linje med FN:s och EU:s miljöarbete, inklusive Parisavtalet. Föreningen är även oroad för att kommunens planläggning inte tar hänsyn till slutsatserna för att motverka den globala miljökrisen från FN:s panel för biologisk mångfald (IPBES) och FN:s klimatpanel IPCC. Montrealöverenskommelsen för biologisk mångfald, måste även vara styrande. Den kommande översiktsplanen är avgörande för att motverka miljökrisen som hotar påverka både klimatet samt den biologiska mångfalden och behöver vara i linje med

internationell rätt och mänskliga rättigheter. Det nuvarande planförslaget kan inte antas utan att omarbetas enligt dessa krav.

Trots att Naturskyddsföreningen i Härryda är en miljöförening som omfattas av miljöbalken, Århuskonventionen och EU:s regleringar av miljöföreningars rättigheter har den inte utgjort en remissinstans i det aktuella ärendet för översiktsplanen. Föreningen anser detta vara i strid med gällande regleringar och att kommunen är skyldig att skicka planen på remiss till dem.

Översiktsplanens konsekvenser

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) visar att översiktsplanen kommer att påverka sex viktiga miljöaspekter: hushållning med naturresurser, naturmiljö, vattenmiljö, buller, vibrationer och strålning samt hållbar livsstil inklusive förutsättningar för hållbart resande. I MKB:n bedöms exploatering och ny bebyggelse, samt exploatering av tidigare obebyggd mark leda till en betydande ökad klimatpåverkan på kort sikt, med negativa konsekvenser för miljön i byggskedet och uppförandet av nya byggnader och anläggningar.

IPCC 2023 betonar att de kommande sju åren är avgörande för att bekämpa klimatförändringar och att åtgärder måste vidtas med hänsyn till både kortsiktiga och långsiktiga effekter. Klimatfrågan måste också tas upp i de sex miljöaspekter som MKB:n anser vara viktiga. Översiktsplanen har en allvarlig inverkan på flera viktiga miljöfrågor och Naturvårdsföreningen anser att den inte uppfyller nationell och internationell lagstiftning, miljömål och mänskliga rättigheter.

Landvetter Södra

Naturskyddsföreningen anser inte Landvetter Södra är genomförbart. Landvetter södra är den största påverkansfaktorn på majoriteten av de miljöaspekter som lyfts fram i MKB:n och tillsammans med den föreslagna järnvägen de projekt som påverkar miljöfrågorna mest negativt.

MKB:n bedömer att den föreslagna nya järnvägen och utbyggnaden av nya bostadsområden, framför allt i Landvetter Södra har en betydande påverkan på miljöfrågor. Exploateringen har negativa konsekvenser för ekologiska samband, naturvärden, skogsmark, vattenbalans, ekosystemtjänster, hushållning av naturresurser, buller, och friluftsliv. Planen innebär också storskaleexploatering av naturmark och skapandet av nya barriärer i landskapet som kan störa den naturliga rörelsen för olika arter i området. Bedömningen är också att områden som hyser skyddade arter kommer att påverkas, och att flora och fauna kommer att drabbas negativt då en stor areal skogs- och våtmarksmiljö kommer försvinna och byggnationen ger stora klimatutsläpp från markberedningsarbeten, byggarbeten, byggmaskiner och transporter.

IPCC och klimatet

FN:s klimatpanels rapport 2023 betonar vikten av handling för att hindra en stor global och allvarlig klimatförändring, där varje tiondels grad räknas. IPCC anser att de mest kostnadseffektiva åtgärderna för att motverka klimatförändringar, i prioritetsordning, är att använda solenergi, bevara den biologiska mångfalden och ekosystem, använda vindenergi, öka kolinlagringen i jordbruket, återställa ekosystem samt hindra avskogning och återbeskogning.

Följer Härryda kommun IPCC:s lista innebär det bästa åtgärderna att bygga ut solenergi samt bevara ekosystem och biologisk mångfald. Stor utbyggnad av vindkraft är omöjligt på grund av flygplatsens placering. Kolinlagring kan genomföras trots liten jordbruksmark i kommunen, och återställa ekosystem (dikade våtmarker) skulle kunna ge en stor effekt på koldioxidhalterna då många av kommunens våtmarker är påverkade av dikning. Bevarande av befintliga opåverkade skogsekosystem är viktigt och en minskning på kalhyggen kan ha stor effekt då en del av kommunens skogsmark årligen avverkas genom trakthyggesbruk, en skogsbruksmetod som orsakar ökade koldioxidhalter i atmosfären. Metoden är särskilt allvarligt sett ur det kortare perspektivet fram till 2030 där kraftfulla utsläppsminskningar krävs.

Enligt MKB:n har Härryda kommun fortfarande en stor areal med mer eller mindre påverkade naturekosystem kvar. Kommunens naturdatabas visar att cirka 50% av kommunens yta definieras som värdefull natur och ger viktiga ekosystemtjänster som inlagring av kol. Fungerande ekosystem med rik biologisk mångfald fungerar även som en reglerande faktor som dämpar skador av exempelvis stormar och insektsangrepp.

Naturskyddsföreningen anser att översiktsplanen motarbetar IPCC-rapporten, vilket leder till förstörelse av biologisk mångfald och naturmark. Naturskyddsföreningen förespråkar solenergianläggningar, ingen landskapsomvandlande exploatering, skydd av 30-50% av arealen, bevarande av all naturklassad natur, återställning av natur, skydd av vatten och våtmarker. Föreningen förespråkar även bevarande av tätortsnära natur, naturnära jordbruks- och skogsbruksmetoder, användning av all kommunalägd mark för att minska klimatpåverkan och bevarande av biologisk mångfald. Planarbete måste även utgå från försiktighetsprincipen samt från ett återställande- samt bevarandeperspektiv och exploaterade ytor måste användas mer effektivt.

IPBES och Montrealöverenskommelsen om biologisk mångfald

År 2019 varnade FN:s panel för biologisk mångfald (IPBES) om en allvarlig miljökris som hotade jordens biologiska mångfald och vår egen överlevnad. IPBES rapporterade att en miljon arter var hotade av utrotning, 75 % av jordens landyta är tydligt förändrad av människan, ytan stadsbyggnation fördubblad på 25 år, markanvändning är största hotet och utarmningen är lika stort hot som klimathotet. Rapporten ledde till ytterligare globalt miljöarbete och det kom överens om att, till 2023, stoppa och minska utarmning av biologisk mångfald samt skydda 30% av jordens land och vatten. Man skulle verka för hållbart nyttjande i övrigt och enades om en finansieringsmodell samt att mänskligheten ska leva i harmoni med naturen till år 2050. Naturskyddsföreningen anser att kommuner bör integrera IPDES:s och Montrealöverenskommelsens åtaganden i sina översiktsplaner för att snabbt och aktivt agera mot utarmningskrisen. Kommunen är skyldig att göra detta med utgångspunkt med det akuta läget och i enlighet med kraven enligt internationell rätt.

Påverkan på skyddsvärda naturområden

Flera exploateringsområden i Mölnlycke hotar värdefull natur och naturreservat och är värdefulla områden som ej bör exploateras. Det gäller söder om Hålsjöarna och söder om Landvettersjön. Bebyggelse nära naturreservatet vid Hålsjöarna samt Yxjön kan negativt påverka dess syften och är mycket olämplig. Planeringen bör ta hänsyn till tillräckliga buffertzoner mot naturreservaten liksom mot naturområden med höga

naturvärden. Inom utbyggnadsområdet söder om Landvettersjön finns flera områden med höga naturvärden, varav flera som har högsta naturvärde klass 1 med stort antal skyddade och rödlistade arter. Kommunen måste agera för att skydda dessa naturområden.

Många områden som pekats ut som värdefull natur och gröna/blå stråk i kommunens naturdatabas och naturvårdsplan är i planen markerade som byggnations- eller samhällsområden. Naturskyddsföreningen har svårt att förstå varför inte dessa områden bevaras och är markerade som värdefull natur i översiktsplanen. Ekologiskt viktiga gröna och blåa stråk som identifierats i Härryda kommuns rapporter är inte markerade som bevarandeområden i översiktsplanen. Det är essentiellt att viktiga stråk inte byggs igen utan bevaras för ett hållbart samhälle, i enlighet med de tidigare kommunala utredningarna. Exempel på stråk som föreslås byggas igen inkluderar stråken mellan Rådasjön, Vällsjön och Hårssjön och stråken längs Landvettersjöns södra strand till Yxsjön.

Bevarande och återställning av vattenmiljöer

Naturskyddsföreningen i Härryda och Härryda kommun anlidade 2021 ett konsultföretag att utreda påverkade våtmarker i kommunens skogsmark som visade att 900 av kommunens våtmarker var påverkade av dikning. Det är allvarligt då dikning orsakar negativa effekter på biologisk mångfald, översvämningar, miljögifter, brunifierar vattnet, försämrar dricksvattenkvalitet och leder till ökat klimatutsläpp av klimatpåverkande gaser. Återställning av naturliga vattennivåer är en enkel och kostnadseffektiv åtgärd och det är viktigt att översiktsplanen markerar viktiga våtmarker där återställning kan ske och att skydds-zoner finns längs sjöar samt vattendrag. Det är även viktigt att återstående våtmarker med skydds-zoner i kommunen bevaras. Breda skydds-zoner bör även finnas och återställas längs sjöar och vattendrag. Vandrings- och spridningshinder måste tas bort eller omlöp byggas för att vattenknutna arter ska kunna röra sig fritt.

Naturvårdsplanen

Kommunens gamla naturvårdsplan från 2012 har använts som underlag för översiktsplanen, vilket är märkligt med tanke på att det finns en ny naturvårdsplan från 2020–2021. Trots att kommunen fick statligt bidrag, i form av LONA-bidrag, för att ta fram den nya planen och använda den som underlag, har den inte färdigställts, vilket är olyckligt och en allvarlig brist enligt Naturskyddsföreningen.

Kommentar:

Kommunen beklagar att samrådet inte nått Naturskyddsföreningen enligt gällande rutiner. De frågor föreningen lyfter är beaktade i granskningshandlingen.

Justeringar har gjorts i markanvändningskartan och strategier har utarbetats för att bättre tillgodose naturskyddet.

En översiktsplan tas fram på en strategisk nivå. Översiktsplanen blir ett yttryck för den långsiktiga markanvändningen i kommunen där Hållbarhetsstrategiskt program 2023-2035 för Härryda kommun ingår som ett av flera styrdokument. I planprocesser såsom detaljplan tas övriga frågor upp som exempelvis skyddszoner vid vatten. Vid detaljplanering kommer även natur- och artinventeringar att genomföras och värdefull natur och rödlistade arter att skyddas.

Härryda kommun har tagit fram ett förslag till ny naturvårdsplan som kommer gå på samråd under våren 2025. Naturdatabasen uppdateras löpande när nya naturvärdesinventeringar tillkommer och aktuellt material har ingått i utformandet av översiktsplanen.

LONA (lokal naturvård) projektansökan för Naturvårdsplanen är förlängd.

ENSKILDA

Nedan presenteras en övergripande tematisk sammanställning över de synpunkter som kommit in från enskilda via den digitala portalen, e-post och brev. Alla originalyttranden finns hos Härryda kommun och kan lämnas ut på begäran.

Jordbruksmark

Yttrandena om jordbruksmarken tar upp vikten av att skydda den egna jordbruksmarken och att inte bör vara möjligt att använda fullvärdig mark till bebyggelseutveckling. För att bevara en levande landsbygd behöver kommunen sluta att bebygga produktivskogar och åkermark, speciellt eftersom majoriteten är privatägda. Planeringen bör också ta hänsyn till livsmedelsstrategin och bevara den biologiska mångfalden.

Det finns en oro om hur markägare som brukar marken för jordbruk och skogsbruk påverkas av föreslagna exploateringen. Önskan om att kommunen borde träffa lokala samhällen och lyssna på deras önskemål för att uppmuntra lokalt producerad mat och främja små jordbrukare framkommer i yttrandena.

Kommentar:

Översiktsplanen är inte bindande, enbart vägledande. Den ger inga rättigheter eller skyldigheter till vare sig myndigheter eller enskilda. Först i detaljplaneskedet uppstår rättigheter för markägaren till annan markanvändning än den pågående. Begäran om detaljplan får endast göras av markägaren eller dennes ombud. Markägare som brukar marken för jord- eller skogsbruk påverkas alltså inte av översiktsplanens förslag till utvecklingsområden med mindre hen själv vill förändra.

Om jordbruksmark behöver tas i anspråk för kommunens bebyggelseutveckling kommer en lokaliseringsutredning tas fram för att undersöka om projektet kan förläggas på annan mark som inte minskar kommunens jordbruksareal.

Länssyreslen kommer beakta Lokaliseringsutredningen i sin tillsyn av kommunens planering.

Befolkningsutveckling och bostäder

Det poängteras att det behövs byggas bostäder för olika boendeformer samt för olika åldrar och familjesituationer. Det önskas en ökad exploatering av hyresbostäder i längre hyresklasser och behovet av F-100 bostäder poängteras i flera yttranden. Uppdateringen av sommarstugeområde välkomnas för att främja långsiktiga bostäder utan trångboddhet. I flera yttranden framförs önskemål om att planera och avsätta plats för arkitekturtrender som att flytta ut på landet, bli mer självförsörjande, starta generationsboende eller ekobyar/ekokollektiv. Det anses att det behöver planeras mer för detta det förväntas bli mer efterfrågade i framtiden, något som även kommer kräva markyta i kommunen. Flyttbar bebyggelse och klimat- och naturvänliga material nämns som möjliga lösningar för att möta framtida behovet.

Bostadsbyggandet i översiktsplanen för Härryda kommun anses böra anpassas efter SCB:s befolkningsprognos, eftersom den föreslagna befolkningsökningen är högre än vad SCB förutspår. Om en annan källa används bör detta motiveras i översiktsplanen.

Flertalet fastighetsägare har invändningar mot eller vill diskutera översiktsplanens mark- och vattenanvändning på deras fastigheter, då kommunen vill använda marken för grön länk, industri-, bostads- och/eller vägprojekt, landsbygd eller skogs- och lantbruk. Många av fastighetsägarna är positivt inställda till utveckling av fastigheterna, men önskar justering av användningen och vill ha närmare samtal med kommunen då de som ägare av marken har lokalkännedom och vet vilken mark som är lämplig att exploatera eller bevara. Det efterfrågar också mer kopplingar mellan områden, både gröna länkar/lungor mellan naturområden samt bebyggelse mellan redan exploaterade områden. Vissa fastighetsägare är positiva till planerna och förespråkar byggnader som har koppling till friluftsliv och natur.

Kommentar:

Kommunen välkomnar ett rikt utbud av bostadsformer och upplåtelseformer och mottar gärna förslag till bebyggelse i enlighet med ovan.

Befolkningsutvecklingen har reviderats i granskningshandlingen.

Vad gäller översiktsplanens verkan, se svar ovan angående jordbruksmark.

Landvetter södra

Det finns en stark motvilja mot exploatering av Landvetter Södra och den påverkan som utvecklingen ger på naturområdet som tas i anspråk. Det finns oro för att Landvetter Södra skulle splittra samhället samt att kostnaderna för projektet stiger varje dag vilket har resulterat i att flertalet medborgare anser att projektet borde stoppas omedelbart för att undvika att notan blir för hög. Kritikerna anmärker att förslaget kommer att förstöra många naturområden samt minska grönområden för rekreation i Landvetter - något som motsäger förslaget i översiktsplanen om att Landvetterbornas närhet till natur- och grönområden inte får försämrats. Det stora, betydande och unika värdet av miljö- och naturvärden samt alla de rödlistade och fridlysta djur och växterna i området som utgör en viktig del av kommunens livskvalitet behöver skyddas. Kommunens översiktsplan anses inte behandla i detta i den utsträckning som den borde. Kritikerna anser i stället att kommunen borde fokusera på att bygga bostäder och infrastruktur där det redan är exploaterat i kommunen, snarare än att bygga på orörd skogsmark med höga naturvärden. Ytterligare fokus anses bör läggas på att minska trafiken, stärka stadskärnan och utveckla handeln inom regionen. Ett exploateringsförslag som är återkommer i yttrandena är att bygga över motorvägen och utveckla befintligt näringsliv vid Landvetter centrum.

Kommentar:

En utveckling i anslutning till landets andra största flygplats är naturlig och medför ett effektivt nyttjande av befintlig och kommande infrastruktur och minskar därmed påverkan på miljön då många resor kan ske kollektivt.

Detaljplanering av första etappen av Landvetter Södra pågår. Relevanta utredningar kommer tas fram för att tillse att värdefull natur och rödlistade arter värnas samt att områden av riksintresse för natur- och friluftsliv m fl riksintressen inte påverkas negativt.

Mölnlycke

Föreslagen bebyggelseutveckling i Mölnlycke behöver fördjupade resonemang kring förtätning, höjning av byggnader, service och kommunikationer samt koppling till klimatomställningen och ökad användning av kollektivtrafik. Kritikerna anser att det krävs en djupare diskussion om 15-minuterstaden, föreningslokaler och utveckling av befintliga miljöer. Det finns en oro för förslaget om byggnation av villor på ytan där Mölnlycke IP ligger. Engagemang för barn- och ungdomsidrott och brist på utrymmen och ytor för idrottsverksamhet på och runt Mölnlycke IP tas upp som mycket oroande. Förslag på att bygga en lekplats vid Mölnlyckefabriker, utbyggnad av gång- och cykelvägar i Mölnlycke och förbättring för kollektivtrafiken tas upp som önskvärda. Förslag om att områden som Landsbygd och Grönstråk bör omvandlas till en utredning av bostadsområden framkommer även.

Kritik riktas mot planerad utbyggnad av bostadsområden på grönytan mellan Wendelsbergs Folkhögskola och Massetjärn. En yta som används för aktiviteter året runt och som anses bör bevaras. En tydligare förklaring anses behövas för utbyggnadsplanerna i Bråtaared i Rävlanda då den enda tillgängliga infarten går genom ett fotbollsområde, vilket oroar fotbollsföreningen på platsen. Det ges även förslag på bebyggelseutveckling runt om i kommunen av fastighetsägare.

Flera enskilda framför även i sina yttranden att det finns en önskan om att bevara områdets karaktär av trädgårdsstad vid Lilla och Stora Hålsjön och en förhoppning om att kommunen tar bort förslaget om att utveckla bostadsområden här. Området bör även reserveras för företag och centrumnära funktioner och marken avyttras till Partille kommun.

Kommentar:

Kommunen välkomnar många förslag av värde för Mölnlyckes utveckling. Synpunkterna kommer beaktas i kommande detaljplaner. Kommunen avser inte försälja någon mark till annan kommun.

Hindås

Det framgår även åsikter om att bevara Hindås och specifikt Bocköhalvön som en del av kulturmiljön och friluftsområdet med välbevarade sommarhus och anläggningar. Kommunen bör tänka igenom hur man kan förbättra befintliga grönytor och infrastruktur för att göra Hindås mer tillgängligt och besökt. Förslag om att utveckla bostäder och hotell i området möts med opposition och oro över att det kommer att påverka karaktären av villastad, hota fritids- och idrottsviken samt skada områdets karaktär, kultur- och naturkvalitéer. Bevarandet av kulturellt värdefulla byggnader och utveckling av motionsspår och vandringsleder betonas som viktiga och kommunen uppmanas bevara de gröna lungorna. Vidare betonas vikten av att inte upprepa avverkningarna på Bocköhalvön likt Eskilsbys avverkning 2006 och att bevara de befintliga gröna värdena, inklusive högstammarna. Kritikerna anser att kommunen bör planera för en försiktig förtätning i centrum genom att skapa gröna områden och parker för att bevara stadens sport- och friluftprofil. Infrastrukturen för trafik och VA, speciellt i de nordvästra delarna, anses även behöva utvecklas.

Kritik riktas också mot planerad bostadsbebyggelse vid Limmerhultsvägen på grund av våtmarker som behöver skyddas. Slutligen betonas vikten av att kontakten med skogen bevaras i synpunkter på översiktsplanen för Hindås, specifikt området norr om Mölndalsån (Grönhult).

Kommentar:

Kommunens tätorter ska utvecklas efter vars och ens karaktär och befintlig bebyggelses förutsättningar. I Hindås finns många kulturells värdefulla byggnader som bör värnas och få ett sammanhang som bibehåller dess värden.

Översyn av järnvägs korsningen bör utredas vidare för att möjliggöra tillkommande bebyggelse norr om järnvägen och därmed utgöra ökat underlag för vatten- och avloppsutbyggnad.

Infrastruktur och kommunikationer

Att styra ny bebyggelse närmare Landvetter centrum och resecentrum anses som positivt då det möjliggör åtkomst till målpunkter och kollektivtrafik, samt kan förbättra hälsa och miljö. Då tågförbindelsen mellan Göteborg och Borås är inte längre prioriterad av regeringen, kan de haft konsekvenser för lokalisering av en ny järnväg. En ny översiktsplan måste samordnas med regeringens ändrade uppdrag och inkludera ett reservat för en eventuell höghastighetsjärnväg. Vissa yttranden anser att planen om järnvägskorridoren för snabbtåg bör upphävas. Det ses även som positivt med föreslagen tågstation vid nuvarande järnväg, men det poängteras att det saknas förslag om en förbindelse från Mölndal till Mölnlycke. Fler tågstopp efterfrågas.

Yttrandena hanterar även problemen med att leda tung trafik över järnvägen i Landvetter och hur det kommer att påverka samhället negativt. Den nya vägen som byggs i Landvetter utan avlastning eller breddning av befintliga vägar kan inte hantera nuvarande trafik eller den planerade ökningen av 25 000 nya invånare i området Landvetter Södra. Ett fokus på ett robust transportsystem i transportinfrastrategin och prioritering av gång- och cykelvägar i tätorterna och mellan Landvetter och Mölnlycke välkomnas. Det efterfrågas fler gång- samt cykelförbindelser till Hällingsjö, Bollebygd och Hindås för att minska biltrafik, öka trafiksäkerheten och tillgängligheten. Det föreslås att parkeringshusfunktionen flyttas till ett nytt Resecentrum och att det föreslagna motet på motorvägen flyttas österut för att möjliggöra angöringstrafik till Mölnlyckecentrum via en tunnel i berget. Det önskas också en sammanbindning av skogsområden runt Hällingsjö för att ge fler möjligheter till promenader och cykling.

Infrastrukturen i allmänhet anses behöva ses över innan kommunen fortsätter att förtäta i området. Kritikerna anser att det behövs säkerställas tillräckliga vattentillgångar och fungerande reningsverk, samt undersöka behovet av bullerskydd och trafiklösningar vid Bor Råda Portar. Detta är även ett område som behöver renovering.

Kommentar:

Härryda kommun har ställt sig bakom förslaget till ny järnväg Göteborg – Borås med bibana via Mölnlycke station.

Kommunen kommer verka för att öppna upp fler stationer.

Sambandskartan anger planerad utbyggnad av transportinfrastruktur.

Kommunens GC-vägnät ska utvecklas.

I övrigt välkomnas alla förslag till förbättringar av kommunen som inkommit.

Natur och friluftsliv

Många yttranden ställer sig kritiska till exploatering på kommunens grönområden, inklusive naturområde, betesmarker, skogsområdet med mera. Vikten av att återställa, skydda och bevara stigar och gröna områden i Härryda kommun för friluftslivet och att ta hänsyn till detta i skogsskötseln betonas. Det understryks att kommunen bör värna om, bevara och utveckla de gröna kilarna istället för att exploatera dem. Det framgår kritik om att begränsningar av dem kan förstöra rekreatiomsområden och det naturliga flödet för invånarna i området, samt att grönområdena främjar biologisk mångfald och samhällets ekosystemtjänster. Det beskrivs i översiktsplanen att gröna länkar ska vara tillgängliga för människor och djur, men det planeras ändå att bygga bostäder och industribyggnader på flera av dem – vilket motsätter syftet. Kommunen bör ta hänsyn till opartiska naturvårdsexperter och ta deras åsikter och förslag i beaktning istället för att bara prata om att skydda naturvärden och miljön.

Delsjön-Härskogenkilen och Lackarebäckskilen nämns som grönområden som behöver bevaras och utvecklas. Det påpekas att parker och grönytor är en bristvara i stadsmiljön och det har fördelar för människors hälsa och välbefinnande. Kritik framkommer om att det saknas nya gröna länkar för att säkerställa Mölnlyckebornas tillgång till natur- och grönområden. Det understryks att dessa inte bör försämrats av planerad bebyggelse eller infrastrukturutveckling. Wendelsbergsparken föreslås markerad som grönområde, och flera områden föreslås som gröna länkar. Wendelsbergsparken och området runt Massetjärn beskrivs även som viktiga grönområden som anses bör bevaras och skyddas från exploatering. Områdena har höga kulturmiljövärden, bär på en historia och erbjuder olika säsongsbundna som året-runt funktioner. Önskemål finns att mark ska reserveras för "grönakilar" för att bevara småskalig bebyggelse och närhet till natur och miljöupplevelser i området mellan Kvarnbacken och Musikvägen. Översiktsplanens bevarande av kulturmiljön i Storåns dalgång välkomnas.

Kommentar:

Utpekade utredningsområden innebär inte en vilja att exploatera alla mark inom området utan ett förslag att utreda vad området bäst kan användas till för kommunens utveckling och nytta.

Förslagen till utvecklingsområden kommer också de utredas för att tillse att värdefull natur och attraktiv pågående markanvändning värnas. Områden viktiga för friluftslivet kommer värnas.

Verksamheter och service

Fastighetsägare oroar sig över att mark där lantbruksverksamhet bedrivs kan tas i anspråk och att översiktsplanen hindrar deras långsiktiga planer samt skapar osäkerhet kring markerna. Ifall marken tas i anspråk betyder det att fastighetsägare behöver avstå från brukbar skogsmark, vilket skulle resultera i att deras huvudsakliga inkomstkälla försvinner. Kritik har framförts angående att boende runt industri- och järnvägsområdena borde ha samma rättigheter som andra invånare i kommunen, då bevara skog- och jordbruksfastighet är viktigt och borde prioriteras mer i översiktsplanen än vad förslaget gör nu.

Kommentar:

Alla markägare och boende i kommunen har samma rättigheter. I övrigt se svar under Jordbruksmark.

Övriga synpunkter

Kritik riktas till otydlig ambitionsnivå gällande allmänna mål, otydlighet i hänvisning till olika styrdokument, otydliga ramar för kommunens utveckling och riktning samt avsaknaden av en beskrivning av förväntade framsteg vid planperiodens slut. Det riktas även kritik för kommunens antaganden om befolkningstäthet och andra faktorer som gäller för att uppnå dessa mål. Det saknas beskrivning om hur turism och hotell kan utvecklas för att öka tillgänglighet till evenemang och naturupplevelser.

Något som anses saknas i Härryda kommuns översiktsplan är en tydlig definition av hänsynsnivåerna och att specifik hänsyn inte anges för varje område. Det finns också en frustration över att Härrydas karta inte ger noggrann information om varför ett område har en specifik hänsynsnivå. Det ifrågasätts vilka överväganden som har gjorts för att utöka hänsynsnivåerna. Det ifrågasätts varför allmänheten inte informeras om vilken hänsyn som tas och varför områden med hänsynsnivå 1 och 2 skiljer sig mycket från föreslagna och nuvarande översiktsplaner från 2012. Det är även oklart om mer information kommer att tillhandahållas senare angående hänsynsnivåer.

Förlängd samrådstid och möjlighet att lämna anonyma synpunkter efterfrågas och kritik riktas mot att många nya underlag inte har beslutats ännu, vilket resulterar i att de inte fyller något syfte då många aspekter inte behandlas i huvuddokumentet och planen därav inte blir användbar.

Kritik har framförts angående att utskicket för granskning av detaljplan är bristfälligt eftersom det finns otillräcklig information om förslaget och det skickades ut för sent i förhållande till sista dag för synpunkter. En rekommendation som framförs är att skicka

ut samrådshandlingarna via post i god tid till alla berörda parter, vilket skulle ge bättre möjligheter att lämna synpunkter. Detta skulle också vara användbart för andra ärenden där man är en berörd part.

Kommentar:

En översiktsplan beskriver kommunens mål och strategier, hur dessa ska genomföras är beroende på kommunens markägares vilja att medverka i utvecklingen.

Kartmaterialet är utvecklat och förtydligat i granskningshandlingen.

Tiden för samråd är lagstadgad och anonyma synpunkter enligt PBL inte möjliga att ta hänsyn till.

Personliga utskick av översiktsplanen till berörda parter är knappast möjliga då alla invånare i kommunen är berörda, både de som bor i kommunen och de som äger fastigheter och de som bedriver verksamheter.

Layout och digitalt upplägg

Översiktsplanen anses vara otydlig och behöver förtydligas avsevärt för att kunna tyda och användas. Det har varit problem med otillgängliga webblänkar som gjort det svårt för berörda parter att ta del av information och lämna synpunkter. Andra kritikpunkter inkluderar bristen på orienterande norrpil, fel namn på berörda gator och ofullständiga hänvisningar till berörda hus. Behov av justering av viss text och kartor har även framkommit.

Kommentar:

Översiktsplanen är uppdaterad och förtydligad.

SAMMANFATTNING AV YTTRANDE FRÅN SAMRÅDET FÖR DEN FÖRDJUPADE ÖVERSIKTSPLANEN FÖR LANDVETTER SÖDRA

Samrådet för FÖP Landvetter Södra pågick mellan 20 april - 17 juni 2020. Här redovisas de övergripande synpunkter från samrådet.

Vanligaste synpunkter:

1. Natur- och miljöhänsyn: Stort motstånd mot exploatering i naturområden. Skyddade arter och biologisk mångfald i fokus.
2. Infrastruktur och kollektivtrafik: Osäkerhet kring järnvägsstation och kollektivtrafikförsörjning. Risk för ökad biltrafik.
3. Klimatpåverkan: Stor kritik mot förväntade utsläpp och förlorade ekosystemtjänster.
4. Planprocess: Kritik mot brist på dialog, transparens och tillräckliga utredningar.

Övriga synpunkter:

- Positiva röster finns kring utveckling och nya bostäder.
- Förslag om att planera för äldreboenden och en socialt hållbar stad.

Slutsats:

Många synpunkter kräver fördjupade utredningar och en ökad dialog med berörda intressenter. Natur- och miljöfrågor dominerar tydligt och behöver ges särskild uppmärksamhet i det fortsatta arbetet.

Kategorisering och rangordning av synpunkter

1. Natur, miljö och artskydd (Vanligast förekommande)

- Starkt motstånd mot bebyggelse i värdefulla naturområden.
- Risk för påverkan på rödlistade och skyddade arter.
- Kritik mot bristfälliga eller saknade natur- och artskyddsinventeringar.
- Anses strida mot miljömål och nationell miljölagstiftning.
- Förslag om alternativ lokalisering och större hänsyn till naturvärden.

2. Infrastruktur och kollektivtrafik

- Osäkerhet kring station vid Landvetter Södra.
- Behov av tydligare redovisning av trafiklösningar.
- Risk för ökad biltrafik och brist på kollektivtrafikalternativ.
- Bullerfrågor och risker kopplade till järnväg och vägtrafik lyfts.

3. Klimatpåverkan och hållbarhet

- Stora utsläpp av koldioxid befaras vid exploatering.
- Ekosystemtjänster och kolsänkor försvinner.
- Kritik mot att hållbarhetsambitioner inte uppnås i praktiken.

4. Planprocess och demokrati

- Brist på delaktighet och dialog med boende.
- Förtroendebrist mot kommunen.
- Brister i underlag och processens genomförande.

5. Positiva yttranden

- Viss positiv inställning till nya bostäder och service.
- Förslag om särskilt fokus på äldreboende och socialt hållbar stad.
- Välkomnar utveckling i området med rätt förutsättningar.

Bemötanden

1. Natur- och miljöhänsyn

Kommunen har stor respekt för de natur- och miljövärden som finns inom området.

Flera

utredningar kring naturvärden, artskydd och ekosystem har redan genomförts.

Fördjupade utredningar och prövningar kommer att genomföras i kommande planeringsskeden för att säkerställa att lagstiftning och miljökrav efterlevs samt för att minimera negativ påverkan på områdets naturvärden. I kommunens målbild ingår att skapa och utveckla ett rekreationslandskap med stor hänsyn tagen till naturen och dess berikande värden samt att framtidssäkra värdefull naturmark genom planläggning. Arbetet med att minimera negativ påverkan och säkerställa grönstruktur kommer att vara prioriterat.

2. Infrastruktur och kollektivtrafik

Vid samrådet för den fördjupade översiktsplanen var järnvägssträckningen mellan Göteborg och Borås oklar. Nu finns ett högst prioriterat lokaliseringsalternativ och en korridor för tillåtlighetsprövning. Kommande planeringsarbete kommer att ske norrifrån och utformas så att utveckling kan ske stegvis samt med förutsättningar för hållbara trafiklösningar även utan järnvägsstation utmed järnvägen Göteborg-Borås samtidigt som en framtida station ska möjliggöras. Arbetet med trafik- och mobilitetslösningar för att möjliggöra hållbara resor kommer vara prioriterat i det fortsatta planeringsarbetet.

Kommunen har tagit del av synpunkterna avseende ökad biltrafik och påverkan på befintligt vägnät, inklusive Landvettermotet och Björredsmotet. Kommunen delar uppfattningen om att trafikfrågan är central för planens genomförande. I samverkan med Trafikverket pågår utredningar för att analysera kapacitet, framkomlighet och behov av eventuella åtgärder i väg- och trafiksystemet. Planeringen syftar till att främja kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik samt att minimera trafikens påverkan. Fördjupade trafikstudier kommer att genomföras inför kommande planeringsskeden."

3. Klimatpåverkan

Kommunen delar synen på vikten av att minimera klimatpåverkan. Planeringen av Landvetter Södra utgår från ambitionen om ett hållbart samhällsbyggande med fokus på klimatsmarta lösningar, minskad bilberoende och bevarande av ekosystemtjänster. Fördjupade analyser kring klimatpåverkan kommer att tas fram inom ramen för kommande detaljplanarbeten.

4. Planprocess och dialog

Kommunen har förståelse för synpunkter kring delaktighet och transparens. Vi strävar

efter en öppen och lyhörd planprocess och ser över möjligheter till ytterligare dialog- och informationsinsatser i det fortsatta planeringsarbetet.